

Wymagania edukacyjne oraz dostosowania wymagań dla uczniów z SPE kl. IV

język polski

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

NOWE Słowa na start! klasa 4

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Lidii Bancierz, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Słowa na start!* w klasie 4. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Rodzinne spotkania	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia postaci występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory opisuje sytuację przedstawioną na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uzasadnia swoją wypowiedź opowiada o sposobach spędzania wolnego czasu ze swoją rodziną przedstawia własne zdanie na temat sytuacji sprzyjających zacieśnieniu więzi rodzinnych
3. Witam w moim domu	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno wymienia bohaterów wiersza nazywa wers i strofę 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację określa cechy 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze wiersza określa zasady gościnności

	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście wiersza wers i strofę • wygłasza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • określa dwie cechy gospodarza i dwie cechy gościa • opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<p>gospodarza i cechy gościa</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu • deklamuje wiersz odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w nietypowy sposób swój dom, domowników i ulubione przedmioty
<p>4. Co wiesz o swojej rodzinie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • podejmuje próbę sporządzenia notatki w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • sporządza niepełną notatkę o bohaterze utworu w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • sporządza notatkę o bohaterze utworu w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • sporządza notatkę o bohaterach utworu w formie schematów • wyjaśnia, jak rozumie ostatnie wersy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze • wyjaśnia pojęcie drzewa genealogicznego • prezentuje informacje o swojej rodzinie w formie drzewa genealogicznego
<p>5. Jak napisać kartkę z życzeniami lub pozdrowieniami?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje miejscowość i datę • podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje adres • redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty do adresata • redaguje życzenia lub pozdrowienia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata • wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową • stosuje emotikony 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
<p>6., 7. Co wiemy o głoskach, literach i sylabach?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia litery w kolejności alfabetycznej • dzieli wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej • poprawnie dzieli wyrazy na sylaby • odróżnia głoski i litery 	<ul style="list-style-type: none"> • określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach • poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii • odróżnia samogłoski i spółgłoski 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego • korzysta z katalogu bibliotecznego

8. Jak korzystać ze słownika?	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje definicje wyrazów w słowniku języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe korzysta ze słownika ortograficznego podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego i słownika języka polskiego podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słowników 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego i słownika języka polskiego korzysta z internetowych wersji słowników
9. Jak się porozumiewamy?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje nadawcę i odbiorcę komunikatu odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne i symbole 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia komunikaty słowne, graficzne i dźwiękowe odczytuje znaki graficzne i symbole 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje przekazywane za pomocą gestów i mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> przekazuje określone informacje odpowiednimi gestami i mimiką 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje znaki graficzne przekazujące określone informacje przekazuje i odczytuje podstawowe słowa w języku migowym
10. Oznajmiam, pytam, rozkazuję...	<ul style="list-style-type: none"> buduje zdania rozdziela zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawnie proste zdania buduje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawnie zdania przekształca zdania oznajmujące w zdania pytające 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu
11. O czym rozmawiali pani Kropka i pan Przecinek?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik stosuje kropkę na końcu zdania 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik 	<ul style="list-style-type: none"> określa różnicę w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego: kropki, wykrzyknika, pytajnika 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje krótki dialog złożony z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne
12. List Karolka	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa narratora opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohatera przedstawia swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu porównuje doświadczenia bohatera z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania przedstawia pomysły na ciekawe spędzenie wolnego czasu

13–14. Jak napisać list?	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje miejscowość i datę • wymienia elementy listu • podejmuje próbę napisania listu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwrot do adresata • redaguje list według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty do adresata • stosuje zwroty grzecznościowe • redaguje list do kolegi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne zwroty do adresata • dzieli tekst na akapity • redaguje list do określonego adresata na podany temat 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący list
15–16. Do czego służy rzeczownik i przez co się odmienia?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rzeczowniki wśród innych części mowy • podaje liczby, rodzaje i przypadki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj rzeczownika • odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przypadek i liczbę danego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności, np. <i>pomarańcza, kontrola, kafelek</i> • poprawnie używa różnych form rzeczowników sprawiających trudności, a w przypadku wątpliwości korzysta ze słownika
17. Dlaczego pani Słowikowa płakała?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza • dzieli wiersz na wersy, strofy, • wskazuje rymy, epitety • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, rym • wygłasza z pamięci wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • wypisuje z wiersza przykłady rymów • określa 2–3 cechy bohaterów wiersza • opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu • wskazuje w tekście wiersza epitety • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy bohaterów wiersza • opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu • proponuje własne epitety • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • przedstawia własne propozycje nazw oryginalnych dań
18. Dorośli i dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa narratora • opowiada w ciekawy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • sporządza notatkę o szkolnych albo rodzinnych rytuałach i

		przedstawionych w utworze	przedstawionych w utworze <ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohatera • wyszukuje w słowniku języka polskiego znaczenie słowa <i>rytual</i> 	sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze <ul style="list-style-type: none"> • określa cechy bohatera • przedstawia swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu • porównuje doświadczenia bohatera z własnymi 	wyjaśnia, czemu one służą
19. „Wszystko jest poezją, każdy jest poetą”	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza • rozpoznaje wersy, strofy, epitety 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, epitet 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • określa kilka cech bohaterki utworu • opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu • wskazuje w tekście wiersza epitety 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy bohaterki utworu • opowiada w ciekawy sposób o bohaterce wiersza • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poetyckie określenia dla zjawisk przyrody przedstawionych na zdjęciach
20. Kto się czubi, ten się lubi	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa osobę opowiadającą o przedstawionych wydarzeniach • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterki • wyszukuje w słowniku języka polskiego znaczenie słowa <i>anagram</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterki • przedstawia swoją opinię o bohaterce i jej zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterki z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada w ciekawy sposób o swoich relacjach z rodzeństwem lub przyjaciółmi • układa własne <i>anagramy</i>

21–23. Znam zasady – piszę bezbłędnie!	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni ó i u poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: -ów, -ówka, -ówna 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni ó i u tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z ó wymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną (pisownia ó i u)
24–25. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 1.					
26. Wspólne zabawy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia postaci występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa kolory dominujące na obrazie określa źródło światła opisuje sytuację przedstawioną na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź opowiada o innych sposobach spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
27. Na skrzydłach marzeń	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno określa bohatera wiersza wyjaśnia, czym jest wers i epitet wyjaśnia, czym jest ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia bohatera utworu wskazuje w tekście wiersza wers i epitet rozpoznaje w tekście ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza przedstawia osobę mówiącą w wierszu określa kilka cech bohatera utworu opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterze utworu wskazuje w tekście wiersza epitety wskazuje w tekście ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację określa cechy bohatera utworu opowiada w ciekawy sposób o bohaterze wiersza i jego marzeniach określa nastrój utworu wskazuje w tekście ożywienie i wyjaśnia jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze wiersza wymyśla własne przykłady ożywienia
28. Pierwszy dzień w nowej szkole	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu formułuje 2–3 zdania na 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa osobę opowiadającą o 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje o

	przedstawione w utworze	temat wydarzeń przedstawionych w utworze	przedstawionych wydarzeniach <ul style="list-style-type: none"> • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterki • przedstawia sytuację, w której znalazła się bohaterka • przedstawia szkołę szwedzką 	sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze <ul style="list-style-type: none"> • określa cechy bohaterki • wyraża swoją opinię o bohaterce, jej sytuacji w nowej szkole i uczuciach, jakich doświadczyła • porównuje szkoły polską i szwedzką 	swojej szkole dla rówieśników z innego kraju
29–30. Miły, grzeczny, koleżeński...	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przymiotniki wśród innych części mowy • podaje liczby, rodzaje i przypadki przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> • odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki • wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje przymiotniki w odpowiednich formach • odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika • określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> • w przypadku wątpliwości korzysta z odpowiedniego słownika • opisuje szkolnego kolegę, używając przymiotników
31. Wspólna praca w grupie	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • określa narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora w tekście utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje własne zdanie na temat pracy w grupie • pracując w grupie, ustala zasady, które powinny obowiązywać podczas wspólnego wykonywania zadań
32. Czym jest dla mnie książka?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa bohatera wiersza • wie, czym jest wers, strofa • podaje tytuł i autora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohatera utworu • wskazuje w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • przedstawia osobę 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa temat wiersza • przedstawia korzyści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat swoich doświadczeń czytelnicznych • pisze do gazetki szkolnej informacje o książce,

	swojej ulubionej książki	wiersza wers i epitet • wskazuje wers, który mówi o korzyściach płynących z czytania książek • przedstawia w 2–3 zdaniach swoją ulubioną książkę	mówiącą w wierszu • wskazuje wersy, które mówią o korzyściach płynących z czytania książek • wskazuje w tekście wiersza epitety • wskazuje w tekście ożywienie • prezentuje swoją ulubioną książkę	płynące z czytania książek • wskazuje w tekście ożywienie i wyjaśnia jego funkcję • wyjaśnia sformułowania <i>książka – przyjaciółka</i> , <i>książka czeka</i> • prezentuje swoje ulubione książki	którą warto przeczytać
33. Jak powstaje książka?	• wymienia osoby tworzące książki i wskazuje je na rysunku	• opisuje pracę poszczególnych osób tworzących książki	• określa cechy osób wykonujących zawody związane z tworzeniem książek • opowiada w kilku zdaniach, jak powstaje książka	• opowiada w interesujący sposób, jak powstaje książka • opisuje budowę książki, posługując się odpowiednim słownictwem (strona tytułowa, grzbiet książki itp.)	• samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach i przygotowuje prezentację przedstawiającą wybrany zawód związany z procesem powstawania książki
34–35. Widziałeś Rysia czy rysia?	• wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów	• stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów	• poprawnie zapisuje imiona, nazwiska, przydomki, przezwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki • korzysta ze słownika ortograficznego	• poprawnie zapisuje tytuły książek, filmów, utworów, dzieł sztuki, programów radiowych i telewizyjnych, również ze spójnikami i przyimkami wewnątrz tytułu • samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego	• zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia wielką i małą literą)
36. Cudzysłów i kursywa	• wskazuje cudzysłów i kursywę • wymienia zastosowanie cudzysłowu i kursywy	• zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach	• zapisuje cytowane wypowiedzi w cudzysłowach	• stosuje kursywę w tekście pisanym na komputerze	• poprawnie zapisuje e-mail do kolegi lub koleżanki na temat swoich ulubionych książek, filmów i programów TV • posługuje się poprawnymi formami rzeczownika <i>cudzysłów</i>

37. Dobry sposób na spędzanie wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • podaje nazwę formy spędzania wolnego czasu przedstawioną w wierszu • określa, czym jest wers, strofa i epitet 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • wypowiada się na temat formy spędzania wolnego czasu przedstawionej w utworze • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę i epitet 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • opowiada w 2–3 zdaniach o tym, co dzieje się w świecie opisanym w książkach • wskazuje w tekście wiersza epitety 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • przedstawia korzyści płynące z czytania książek • wyjaśnia, jak rozumie dwa ostatnie wersy wiersza <i>W bibliotece znajdziesz...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat swoich doświadczeń czytelniczych • układa własne propozycje wyrazów rymujących się
38. Co znajduje się w bibliotece?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia, co znajduje się w księgozbiornym podręcznym • określa, czym jest katalog biblioteczny • wymienia zasady zachowania się w bibliotece 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych • przestrzega zasad zachowania się w bibliotece 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych • wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego i wyszukuje potrzebne książki i materiały
39. Jakie informacje odczytujesz z karty katalogowej?	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy karty katalogowej • odczytuje z karty katalogowej informacje o szukanej książce 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w książce informacje potrzebne do przygotowania karty katalogowej 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego • korzysta z katalogu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie korzysta z katalogu internetowego i wyszukuje potrzebne książki i materiały
40–41. Jak sporządzić notatkę?	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia różne sposoby notowania • notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera z tekstu ważne informacje • notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu, tabeli 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza notatkę w określonej formie • wybiera sposób zanotowania ważnych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • trafnie wybiera najlepszą formę notatki i samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi • odczytuje skróty: <i>wg.</i>, <i>nr.</i>, <i>np.</i>, <i>ok.</i>, <i>m.in.</i>, <i>r.</i>, <i>w.</i> i posługuje się nimi w notatkach
42. Anioł i szkolne zabawy	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza • określa, czym jest wers, rym, epitet • odtwarza wiersz z 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje w tekście wiersza wersy, rymy i 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • przedstawia osobę mówiącą w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • przedstawia bohaterów utworu • opisuje zachowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń

	pamięci	epitet • wygłasza wiersz z pamięci	• określa kilka cech bohaterów utworu • opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją	bohaterów utworu i wyraża swoją opinię na ten temat • wyjaśnia, jak rozumie komentarz anioła • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej	
43. Szkolne nieporozumienia	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • definiuje pojęcie narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora w tekście utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohatera • wyjaśnia, na czym polegało nieporozumienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera • wyraża swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu • porównuje doświadczenia bohatera z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • podaje przykłady innych szkolnych nieporozumień
44–45. Pierwsze spotkanie z lekturą „Akademia pana Kleksa”	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje postacie fantastyczne • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa wydarzenia i postacie fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • przedstawia bohaterów utworu • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o lekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze lektury i innych jego utworach • pisze opowiadanie wywołane treścią lektury • samodzielnie sporządza notatki

<p>46. Niezwykłe lekcje w Akademii pana Kleksa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • wskazuje postacie fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o lekcjach w Akademii pana Kleksa • określa 2–3 cechy pana Kleksa • określa wydarzenia, postacie i przedmioty fantastyczne • wypisuje wydarzenia fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy pana Kleksa • opowiada w ciekawy sposób o lekcjach w Akademii pana Kleksa • redaguje notatkę w punktach – plan dnia w Akademii pana Kleksa 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje nietypowe przedmioty, których lekcje mogłyby się odbywać w szkole • wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury
<p>47. Jak opisać postać?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje opis postaci i wymienia jego najważniejsze elementy • wymienia wyrazy opisujące wygląd postaci • opisuje ustnie w 2–3 zdaniach wygląd i zachowanie postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym • redaguje według wzoru opis postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej • wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący opis postaci, unikając powtórzeń
<p>48. Kłopoty z kolegami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • definiuje pojęcie narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role • określa narratora w tekście utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy Pinokia 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze lektury • wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury

				doświadczenia Pinokia z własnymi	
49–50. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 2.					
51. Poznajmy się!	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia postacie występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie (stroje, mimikę) określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory określa źródło światła opisuje sytuację przedstawioną na obrazie nazywa emocje, które mogą odczuwać chłopcy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie proponuje, o czym mogą myśleć bohaterowie przedstawieni na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
52. Myślę, więc jestem	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno określa osobę mówiącą w wierszu określa, czym jest wers, rym wyjaśnia, czym jest porównanie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia osobę mówiącą w wierszu przedstawia myśli osoby mówiącej w wierszu wskazuje w tekście wiersza wersy, rymy i porównanie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza określa kilka cech osoby mówiącej w wierszu opowiada w 2–3 zdaniach o swoich zainteresowaniach, ulubionych zajęciach i marzeniach wskazuje w tekście porównania 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację wskazuje w tekście wiersza porównania i określa ich funkcję opowiada o swoich zainteresowaniach, ulubionych zajęciach, planach i marzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wymyśla własne przykłady porównań rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny)
53–54. Co jest potrzebne dzieciom?	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia wydarzenia przedstawione w utworze wymienia 2–3 życzenia dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role przedstawia bohaterów utworu formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wymienia życzenia dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role określa narratora utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy Maciusia określa 2–3 cechy dzieci ocenia postulaty dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ocenia ich zachowanie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze lektury wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury wyszukuje w internecie informacje o prawach dziecka i sporządza na ten temat notatkę

			<ul style="list-style-type: none"> • sporządza notatkę w formie tabeli na temat potrzeb dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje własny postulat na sejm dziecięcy • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	
55. Jaką cechę ośmiesza poeta?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa osobę mówiącą w wierszu • określa, czym jest wers, strofa, epitet • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, epitet • wygłasza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa nastrój wiersza • wymienia kilka cech osoby mówiącej w wierszu • opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu • wskazuje w tekście wiersza epitety • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa osobę mówiącą w wierszu • określa cechy osoby mówiącej w wierszu • opisuje zachowanie bohaterki utworu i wyraża swoją opinię na ten temat • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i oddając nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest różnica między <i>chwaleniem</i> a <i>przechwalaniem</i> • wyjaśnia, jakimi osiągnięciami, wiedzą i umiejętnościami warto się chwalić
56–58. Prawie wszystko o czasowniku	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czasowniki wśród innych części mowy • podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika • wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym • określa bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • odmienia czasowniki przez liczby i osoby • odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym • rozpoznaje bezokolicznik 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje czasowniki w odpowiednich formach • określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika • odróżnia osobową formę czasownika od nieosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach • tworzy poprawne formy trudnych czasowników • określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika • używa bezokoliczników w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszcz</i>
59–60. Pisałem, piszę, będę pisał?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym • podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika • określa rodzaj męskoosobowy i 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym • odmienia czasowniki w czasie przeszłym przez osoby, liczby i rodzaje • określa rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym • odmienia czasowniki w czasie przyszłym w formie prostej i złożonej • odróżnia rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym • stosuje formy prostą i złożoną czasowników w 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników

	niemęskoosobowy czasownika w czasie przeszłym	czasownika w czasie przeszłym w liczbie pojedynczej i mnogiej • wskazuje czasowniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym	męskoosobowy i niemęskoosobowy czasowników w czasie przeszłym	czasie przyszłym	
61–62. Pierwsze spotkanie z lekturą „Mikołajek”	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wyszukuje w lekturze określone informacje • wyraża w 2–3 zdaniach swoją opinię o lekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • przedstawia bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi • wyszukuje w lekturze określone informacje i sporządza z nich notatki • wyraża swoją opinię o lekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorach lektury • redaguje twórcze opowiadanie związane z treścią utworu, np. o zabawnej historii, która wydarzyła się w szkole
63. Ludeczka da się lubić?!	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • podaje nazwę opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wymienia charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa 2–3 cechy bohaterki utworu • porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • wskazuje w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się w sposób wyczerpujący na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury

			doświadczenia bohaterów z własnymi	charakterystyczne cechy opowiadania	
			<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania 		
64. Dobry sposób na przewiska	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno określa, czym jest podmiot liryczny w wierszu określa, czym jest wers i strofa wyjaśnia, czym jest wyraz bliskoznaczny 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia podmiot liryczny w wierszu wskazuje w tekście wiersza wers i strofę wskazuje wyrazy bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza określa nastrój wiersza określa osobę mówiącą w wierszu wymienia kilka cech bohaterki wiersza opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu dobiera wyrazy bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację opisuje zachowanie bohaterki utworu i wyraża swoją opinię na ten temat porównuje doświadczenia bohaterki z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaka jest różnica między <i>przewiskiem</i> a <i>przydomkiem</i> pracując w grupie, wymyśla ciekawe i zabawne przydomki odnoszące się do zalet oraz mocnych stron kolegów i koleżanek
65. Jak korzystać ze słownika wyrazów bliskoznacznych?	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe korzysta ze słownika synonimów 	<ul style="list-style-type: none"> trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słownika 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów
66. Nie wszyscy muszą być jednakowi	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze określa, czym jest opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wymienia charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu i ich relacje wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu wskazuje w tekście charakterystyczne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście i wyjaśnia, jak rozumie słowa: <i>Nie wszyscy muszą być jednakowi</i>

				opowiadania	
67–69. Każdy z nas potrafi zrozumieć zasady ortografii!	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>rz</i> i <i>ż</i> poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: -<i>arz</i>, -<i>erz</i>, -<i>mistrz</i>, -<i>mierz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>rz</i> i <i>ż</i> poprawnie zapisuje wyrazy z <i>ż</i> po <i>l</i>, <i>ł</i>, <i>r</i>, <i>n</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> wymiennym korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni <i>rz</i> po spółgłoskach poprawnie zapisuje wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> niewymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>rz</i> i <i>ż</i>) samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego
70–72. Niezwykle cenne stare tenisówki	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu i ich relacje wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu porównuje doświadczenia bohatera z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje magiczne tenisówki Percy’ego i wyjaśnia, na czym polegała ich moc
73–74. Jak opisać przedmiot?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu opisuje ustnie w 2–3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu redaguje według wzoru opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję wydziała akapity 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący opis przedmiotu, unikając powtórzeń

<p>75. Kto może zostać wielkim człowiekiem?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • definiuje podmiot liryczny • określa, czym jest wers i rym • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy i rymy • wskazuje adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia 2–3 cechy, jakie powinna mieć osoba, która zasługuje na miano wielkiego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia cechy, jakie powinna mieć osoba, która zasługuje na miano wielkiego człowieka • wyjaśnia pisownię wielką literą wyrazu <i>Wielkość</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • wyjaśnia pisemnie, jak rozumie słowa <i>Nie wiadomo wcale, jak się Wielkość w życiu rozpoczyna</i> • samodzielnie przygotowuje informacje o osobie, która zasługuje na miano wielkiego człowieka
<p>76–77. Podsumowanie wiadomości do rozdziału 3.</p>					
<p>78. Wiosenny pejzaż</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolory znajdujące się na obrazie • określa czas i miejsce przedstawione na obrazie • wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia elementy pejzażu przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce przedstawione na obrazie • odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury 	<ul style="list-style-type: none"> • określa dominujące na obrazie kolory • określa źródło światła i ruch • opisuje elementy pejzażu przedstawionego na obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • wyjaśnia związek między obrazem a tytułem rozdziału 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
<p>79. Co łączy Polaków?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa, czym jest podmiot liryczny • wskazuje wers, strofy i rymy • określa pojęcie adresata utworu • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy, strofy i rymy • wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu • wygłasza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • wyjaśnia, jak rozumie słowo <i>patriotyzm</i> • określa nastrój utworu • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i oddając nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • przygotowuje dla rówieśników z innego kraju interesujące informacje o Polsce w wybranej formie (plakat, film, prezentacja)

<p>80–81. Najważniejsza pieśń Polaków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza tekst hymnu z pamięci • przyjmuje odpowiednią postawę w czasie śpiewania hymnu • wymienia uroczystości i sytuacje, w czasie których śpiewany jest hymn państwowy • określa, czym jest rytm 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje adresata utworu • wskazuje podmiot liryczny w utworze • wskazuje w tekście wersy, strofy, rymy • odczytuje strofę, dzieląc wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat utworu • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny w utworze • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa uczucia, jakie wyraża utwór, i wskazuje odpowiednie cytaty • określa nastrój utworu • wyjaśnia, na czym polega rytm utworu • objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych wspólnie 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje historię powstania polskiego hymnu państwowego • wyjaśnia, kim byli: Jan Henryk Dąbrowski, Stefan Czarniecki, Napoleon Bonaparte
<p>82–83. Poetycki zachwyty nad polskim niebem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno • określa, czym jest liryczny • wskazuje wersy i rymy • definiuje adresata utworu • odtwarza fragment utworu z pamięci • określa, czym jest porównanie i ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy i rymy • wskazuje porównanie i ożywienie • wygłasza z pamięci fragment utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wskazuje porównania i ożywienia • sporządza notatkę w formie tabeli o przedstawionych w utworze chmurach, wypisując przymiotniki i czasowniki • wygłasza z pamięci fragment utworu w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych dziś • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyjaśnia występujące w utworze porównania i ożywienia • nazywa uczucia, jakie wyraża utwór • wyjaśnia, dlaczego według tytułowego bohatera ojczyście niebo jest piękniejsze od włoskiego • deklamuje fragment utworu, odpowiednio modulując głos i oddając jego nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • układa porównania opisujące inne zjawiska przyrody, np. deszcz, zachód słońca, tęczę
<p>84. Jaką funkcję pełni przysłówki?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przysłówki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje przysłówki w tekście • rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od przymiotników • posługuje się przysłówkami w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie przysłówek w zdaniu • dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z wykorzystaniem różnych, celowo dobranych przysłówek

<p>85. Tajemnicze życzenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada ciekawie o wydarzeniach przedstawionych w utworze, zachowując chronologię • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • wyjaśnia morał płynący z opowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o księciu Popielu i sporządza notatkę na jego temat • wyjaśnia, na czym polegał obrzęd <i>postrzyżyn</i> u Słowian
<p>86. „Tutaj się osiedlimy...”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • wymienia wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest legenda 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o godle Polski i sporządza na jego temat notatkę • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o herbie miejscowości, w której mieszka

<p>87–88. Nie lubię niemiłych niespodzianek</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy) samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego
<p>89. Legenda o Juracie, bursztynie i sztormie</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne określa, czym jest legenda 	<ul style="list-style-type: none"> czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia legendy związane z regionem, w którym mieszka w sposób interesujący opowiada jedną z legend związanych z regionem, w którym mieszka samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, pisze opowiadanie o legendarnych wydarzeniach, unikając powtórzeń wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o pochodzeniu bursztynu
<p>90. Jak napisać plan wydarzeń?</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności 	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy stosuje odpowiedni układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń, unikając powtórzeń
<p>91. Fantazja czarnoksiężnika z Krakowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione 	<ul style="list-style-type: none"> czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych przedstawia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie powiedzeń: <i>Co nagle, to po diable; Jak się człowiek śpieszy, to się diabeł cieszy</i>

	<p>w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest legenda 	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia jedno miejsce realistyczne występujące w legendzie • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<p>przedstawionych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwa miejsca realistyczne występujące w legendzie • określa wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<p>przedstawionych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia trzy miejsca realistyczne występujące w legendzie: rynek w Krakowie, kopalnie srebra w Olkusz, Maczugę Herkulesa koło Pieskowej Skąły • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń, unikając powtórzeń
<p>92–93. Co się zdarzyło w karczmie Rzym?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • definiuje wers, strofę i rym • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • odtwarza fragment wiersza z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • wymienia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wskazuje w tekście wiersza wersy, strofy i rymy • wygłasza z pamięci fragment wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat utworu • prezentuje bohaterów utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy pana Twardowskiego • wygłasza z pamięci fragment wiersza w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednio tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • deklamuje fragment wiersza, odpowiednio modulując głos i oddając nastrój utworu • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o panu Twardowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • porównuje legendę o panu Twardowskim z utworem Adama Mickiewicza <i>Pani Twardowska</i>

<p>94. Niezwykłe spotkanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy Złotego Kaczora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy Złotego Kaczora, uwzględniając jego sposób mówienia • wyraża swoją opinię o Złotym Kaczorze i jego zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie legendę o Złotej Kaczce • opowiada legendę o Złotej Kaczce
<p>95. Teatralne czary</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • definiuje podmiot liryczny w wierszu • określa, czym jest wers, strofa, rym • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy, strofy i rymy • wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego • wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze
<p>96. Kto pracuje w teatrze?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby tworzące spektakl teatralny 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę • przedstawia 2–3 zasady kulturalnego zachowania się w teatrze 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem • opowiada w kilku zdaniach o swojej wizycie w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem • opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem • przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych

<p>97–98. Przygotowujemy inscenizację „Legandy o warszawskim Bazyliżku”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest dramat • zapisuje plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wskazuje tekst główny i tekst poboczny • redaguje plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • opisuje w 2–3 zdaniach Bazyliżka • określa cechy dramatu • rozwija plan ramowy wydarzeń w plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • opisuje Bazyliżka • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • określa cechy dramatu (tekst główny, tekst poboczny) • redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny • pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia „Legenda o warszawskim Bazyliżku”
<p>99–100. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 4.</p>					
<p>101. Ruszamy w podróż do baśniowej krainy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolory znajdujące się na obrazie • wymienia przedmioty i postacie występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie • określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa dominujące na obrazie kolory • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje umieszczone na obrazie przedmioty oraz postacie realistyczne i fantastyczne • opisuje pierwszy i drugi plan obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch • wyjaśnia związek między obrazem a tytułem rozdziału
<p>102–103. Dobroć nagrodzona</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • wyjaśnia przyczyny popularności baśni o Kopciuszku

	<p>fantastyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest baśń • zapisuje ramowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<p>postacie realistyczne i fantastyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy głównej bohaterki utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni • redaguje ramowy plan wydarzeń 	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni • przedstawia morał płynący z baśni o Kopciuszku 	
<p>104. „Nie pomoże dobra wróżka...”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia tekst główny i poboczny 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje dialog i monolog • wskazuje elementy plakatu teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • odczytuje humorystyczny charakter utworu • odczytuje informacje z plakatu teatralnego • określa cechy dramatu (podział na akty i sceny) 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • przedstawia morał płynący z przedstawienia • planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy, rekwizyty do przedstawienia • określa cechy dramatu (tekst główny, tekst poboczny, podział na akty i sceny) 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni • pracując w grupie, przygotowuje inscenizację <i>Kopciuszka</i>
<p>105. Jak napisać zaproszenie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze elementy zaproszenia • redaguje zaproszenie w sposób ustny 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zaproszenie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zaproszenie • stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pisemnie zaproszenie, uwzględniając konieczne elementy • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje zaproszenie i nadaje mu ciekawą formę graficzną

				graficzny	
106. Jaką funkcję pełni przyimek?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyimki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje przyimki w tekście wskazuje wyrażenia przyimkowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrażenia przyimkowe 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie przyimków w zdaniu rozdziela wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażen przyimkowych
107. W świecie baśni	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły znanych baśni rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów baśni wymienia najbardziej znanych autorów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada swoją ulubioną baśń opisuje magiczny przedmiot i jego właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najbardziej znanych bohaterów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault opisuje magiczne przedmioty i ich właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najbardziej znanych autorów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault i ich twórczość opowiada w ciekawy sposób ulubioną baśń redaguje opis magicznego przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje pytania i zadania dla uczestników szkolnego konkursu czytelniczego „W świecie baśni”
108. Wędrówka pełna przygód	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa, czym jest baśń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorach utworu rysuje ilustracje do baśni i przygotowuje teatrzyk kamishibai

109. Jaką funkcję pełni spójnik?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje spójniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje spójniki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie spójników w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst z wykorzystaniem spójników
110. Wielkie problemy z małym przecinkiem	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpunkcyjnie zapisuje tekst 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)
111–112. Chciwość nie popłaca	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze nazywa wydarzenia realistyczne i fantastyczne nazywa baśń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy bohaterów utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni przedstawia morał płynący z baśni o rybaku i złotej rybce 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze utworu rysuje ilustracje do baśni i przygotowuje teatrzyk kamishibai
113–114. Jak napisać opowiadanie?	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń redaguje opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzelną kompozycję wypowiedzi redaguje początek opowiadania na podany temat redaguje opowiadanie zgodnie z planem 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opowiadanie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzelną kompozycję 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opowiadanie twórcze w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej wydziela akapity 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawne i wyczerpujące opowiadanie twórcze, unikając powtórzeń
115. Dobroć nagrodzona	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze utworu

	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia realistyczne i fantastyczne definiuje baśń 	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia miejsce i czas wydarzeń formuluje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy bohaterów utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<p>intonację</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni przedstawia pouczenie wypływające z baśni o szewczyku 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opowiadanie, którego bohaterem jest postać z baśni
<p>116–117. Ucieczka z krainy baśni</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia realistyczne i fantastyczne definiuje baśń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formuluje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohatera utworu wyraża swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni rozpoznaje elementy rytmizujące utwór 	<ul style="list-style-type: none"> pracując w grupie, redaguje baśń
<p>118–120. Praktyka czyni mistrza</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> i 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> i 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wyrazy z <i>h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy

	<i>h</i> • zapisuje poprawnie wyrazy z <i>ch</i> na końcu wyrazu	<i>h</i> • poprawnie zapisuje wyrazy z <i>h</i> w środku wyrazu	wyrazy z <i>h</i> wymieniającym się na <i>g</i> , <i>z</i> , <i>ż</i> • korzysta ze słownika ortograficznego	niewymiennym	z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>ch</i> i <i>h</i>) • samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego • układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością 121 ortograficzną
121–122. Powtórzenie wiadomości z rozdziału 5.					
123. Co jest ważne w życiu?	• wymienia kolory znajdujące się na obrazie • nazywa postaci występujące na obrazie	• prezentuje postacie przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie	• określa dominujące na obrazie kolory • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie	• opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie • wyjaśnia, o czym może myśleć bohaterka obrazu	• określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • wyjaśnia związek tematyki obrazu z tytułem rozdziału • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
124. Magiczne słowa	• czyta głośno • nazywa zwroty grzecznościowe	• czyta głośno i cicho • posługuje się zwrotami grzecznościowymi	• czyta głośno, wyraźnie • poznając nową osobę, przedstawia się w kilku zdaniach	• czyta głośno, stosując odpowiednie tempo • wyjaśnia, jak rozumie sformułowanie <i>słowa stanowią klucz do ludzi</i>	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bon ton</i> , <i>taktowny</i> , <i>kindersztuba</i> , <i>savoir-vivre</i>
125. Zabawa na łące	• czyta wiersz głośno • definiuje podmiot liryczny • określa, czym jest wers, rym • wyjaśnia pojęcie adresata utworu	• czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy i rymy	• czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór	• czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu	• prezentuje informacje o autorze wiersza
126. Jak przygotować podziękowanie?	• określa, czym jest forma podziękowania i wymienia jego najważniejsze elementy	• redaguje podziękowanie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia	• redaguje podziękowanie • stosuje zwroty grzecznościowe	• redaguje pisemne podziękowanie, uwzględniając konieczne elementy	• samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje podziękowanie

	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ustne podziękowanie w określonej sytuacji 			<ul style="list-style-type: none"> • stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	
127. Gdy ludzie się różnią...	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu • samodzielnie korzysta ze słownika języka polskiego
128. Mogę przeciwstawić się przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • pracując w grupie, ustala zasady, których przestrzeganie sprawi, że każdy będzie się czuł w szkole bezpiecznie
129. Jak rozwiązywać konflikty?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze o dalszych losach

	wydarzenia przedstawione w utworze	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje postacie oraz wydarzenia rzeczywiste i fantastyczne 	<p>utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa postacie oraz wydarzenia rzeczywiste i fantastyczne • pracując w grupie, redaguje podziękowanie w imieniu Ikuiego 	<p>przedstawionych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi • pisze samodzielnie podziękowanie w imieniu Ikuiego 	bohaterów
130. Jak Karol Lew przeżywał stratę brata?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • nazywa uczucia: <i>smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • używa 2–3 nazw uczuć w notatce 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • używa w notatce nazw uczuć: <i>smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • samodzielnie, poprawnie pod względem językowym i ortograficznym, opisuje fantastyczną krainę Nangijalę
131. Jak zapisać rozmowę?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dialog w tekście literackim 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi rozmowy na zadany temat • dobiera synonimy do czasowników: <i>powiedzieć, mówić</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje dialog na określony temat • poprawnie zapisuje rozmowę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje dialog, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
132. W Polsce polkę tańczy Polka, czyli o pisowni wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą nazw państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą nazw państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia małą i wielką literą)

	regionów • wymienia zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	regionów • stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi	• korzysta ze słownika ortograficznego		
133. Lubię czytać komiksy	• odczytuje dialogi w dymkach • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• czyta komiks • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu	• opowiada treść komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach	• tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
134. Jak kot stał się lekarstwem na nerwy?	• czyta głośno, z podziałem na role • wskazuje bohatera utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze	• czyta głośno i cicho • przedstawia bohatera utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze	• czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu	• czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera utworu • wyraża swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu • wyjaśnia, co oznacza określenie <i>praktyczny</i> • przedstawia swoje sposoby radzenia sobie ze stresem	• samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze o dalszych losach bohatera
135. Jak rozpoznać orzeczenie i podmiot?	• podaje nazwy głównych części zdania	• wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności • wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu	• wskazuje podmiot i orzeczenie w podanych zdaniach	• rozpoznaje główne części zdania w tekście	
136–137. Czym różni się zdanie od równoważnika zdania?	• określa, czym jest równoważnik zdania	• odróżnia zdanie od równoważnika zdania	• przekształca równoważniki zdania w zdania	• przekształca zdania w równoważniki zdania	

138. Rozwiązujemy problemy z przecinkiem	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu wymienia spójniki, przed którymi należy postawić przecinek wymienia spójniki, przed którymi nie należy stawiać przecinka 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady użycia przecinka w zdaniu stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe, stawiając przecinek przed spójnikami: <i>ale, lecz, czyli, bo, więc, a</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)
139–140. Powtórzenie wiadomości z rozdziału 6.					
141. Gdybym znalazł się w takim miejscu...	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie nazywa postaci i elementy występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postaci i elementy przedstawione na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory, źródło światła, ruch opisuje sytuację przedstawioną na obrazie określa nastrój, jaki wywołuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie opisuje sposób przedstawienia zjawisk przyrody: wiatru, chmur, deszczu opisuje umieszczone na obrazie elementy realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch układa krótkie opowiadanie o wydarzeniach rozgrywających się w miejscu przedstawionym na obrazie
142–143. Pragnienia a potrzeby	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze o dalszych losach bohatera

<p>144. Zatopić się w marzeniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa, czym jest podmiot liryczny • definiuje wersy i rymy • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohatera wiersza • wskazuje w tekście wiersza wersy i rymy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • wyjaśnia, dlaczego poeta nazywa bohatera marzycielem • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyraża swoją opinię o bohaterze wiersza • porównuje doświadczenia bohatera z własnymi • wypowiada się na temat swoich marzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • samodzielnie korzysta ze słownika języka polskiego • używa zwrotów: <i>zatopić się w marzeniach, uciekać w świat marzeń, marzyć na jawie</i>
<p>145. Zaginął pies! Jak napisać ogłoszenie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest ogłoszenie i wymienia jego najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie • pisze krótko, zwięźle i konkretnie • podaje informacje kontaktowe 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pisemnie ogłoszenie, uwzględniając jego konieczne elementy • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje ogłoszenie
<p>146. Kiedy marzenia się spełniają?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno • definiuje pojęcie podmiotu lirycznego i adresata utworu • określa, czym jest wers, rym, refren 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny • wskazuje w tekście wersy i rymy • wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu • wskazuje w utworze refren 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat utworu • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wyszukuje w tekście radę, jakiej udziela osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyszukuje w tekście rady, jakich udziela osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada pisemnie na pytania zawarte w piosence: <i>Dokąd biegą sny, gdy mija noc? Gdzie czekają, aż je znajdzie ktoś?</i>
<p>147. Marzenia się spełniają</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów tekstu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa temat artykułu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje i opowiada o działalności Fundacji Mam Marzenie • zbiera informacje i sporządza notatkę do gazetki szkolnej na temat:

		temat wydarzeń przedstawionych w utworze	utworze	tekście artykułu • korzystając z podanego słownictwa, redaguje wypowiedź pisemną na temat przedstawiony w artykule	„Wolontariat w naszej szkole”
148–149. Ciekawe pomysły	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach, ich zachowaniu i prezentowanych pomysłach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o wynalazku, który miał szczególne znaczenie dla ludzi, oraz przygotowuje na ten temat notatkę
150. Spotkanie z lekturą „Kajko i Kokosz. Szkoła latania”	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dialogi w dymkach • wymienia bohaterów komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta komiks • przedstawia bohaterów komiksu • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohaterów komiksu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • opisuje magiczne przedmioty • odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze komiksu • wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury
151. Marzenie o lataniu	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dialogi w dymkach • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta komiks • przedstawia bohaterów komiksu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohaterów komiksu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • układa ramowy plan wydarzeń • wskazuje charakterystyczne cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • opisuje magiczne przedmioty • odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach • układa szczegółowy plan 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje własny komiks o zabawnym wydarzeniu

			komiksu	wydarzeń	
152. Lubię czytać komiksy	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów komiksów • podaje tytuł swojego ulubionego komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najbardziej znanych bohaterów komiksów • przedstawia w 2–3 zdaniach swój ulubiony komiks • wymienia najbardziej znanych autorów komiksów • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa początki sztuki komiksowej w Polsce • przedstawia najbardziej znanych autorów komiksów • przedstawia swój ulubiony komiks • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu • notuje w dowolnej formie najważniejsze informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie • prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów • prezentuje ulubiony komiks • określa charakterystyczne cechy komiksu • sporządza notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o pierwszych polskich komiksach
153. Od marynarzy do rycerzy	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje charakterystyczne cechy wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • notuje rady dla początkujących twórców komiksów 	<ul style="list-style-type: none"> • układa pytania do wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pisemnie, jak rozumie ostatnie dwa zdania wypowiedzi Janusza Christy
154. Jak odróżnić zdanie pojedyncze od złożonego?	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania złożone ze zdań pojedynczych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednie spójniki, łącząc zdania pojedyncze w zdanie złożone 	
155. Czym różni się zdanie nierozwinięte od zdania rozwiniętego?	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje zdania pojedyncze rozwinięte 	
156. Przecinek w zdaniu złożonym	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu • wymienia spójniki, przed którymi należy postawić przecinek • wymienia spójniki, przed którymi nie należy stawiać przecinka 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady użycia przecinka w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)
157. Marzę, by w przyszłości być...	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dialogi w dymkach • wymienia bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta komiks • przedstawia bohatera komiksu i jego marzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohatera komiksu • przedstawia marzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy bohatera komiksu • opowiada w ciekawy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w dowcipny sposób na kilku rysunkach swoje marzenia

	komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• przedstawia miejsce i czas wydarzeń • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu	bohatera komiksu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach • wypowiada się na temat własnych marzeń	• samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze zatytułowane „Gdybym został Supermanem...”
158–159. Wakacje tuż, tuż...	• wymienia kolory znajdujące się na obrazie • wymienia postaci występujące na obrazie	• prezentuje postacie przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce przedstawione na obrazie	• określa dominujące na obrazie kolory, źródło światła • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz	• opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie • opisuje pejzaż i ukazane na obrazie postacie	• określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch • wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie

Opracowała: Lidia Banczerz

***PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
Z JEZYKA POLSKIEGO DLA KLAS IV – VIII
W UJĘCIU KRYTERIALNYM (DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ)***

1. Wymagania programowe

- **Poziom wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą**
 - to wiadomości i umiejętności, które umożliwiają uczniowi świadome korzystanie z lekcji.
- **Poziom wymagań podstawowych na ocenę dostateczną**

- to wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe do opanowania, użyteczne w życiu codziennym i absolutnie niezbędne do kontynuowania nauki na wyższym poziomie, wyznaczone przez podstawę programową.
- **Poziom wymagań rozszerzających na ocenę dobra**
 - to wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, częściowo hipotetyczne, stanowią pogłębienie i poszerzenie wymagań programowych.
- **Poziom wymagań dopełniających na ocenę bardzo dobra**
 - to wiadomości i umiejętności trudne do opanowania, twórcze naukowo, wyspecjalizowane ponad potrzeby kierunku dalszego kształcenia, stanowią dopełnienie wymagań rozszerzających.
- **Poziom wymagań wykraczających na ocenę celującą**
 - to wiadomości i umiejętności dla uczniów wybitnych.

2. Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego

Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:

- mówienie (opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze)

- czytanie:

- głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
- ciche ze zrozumieniem

- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)

- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda)

- znajomość treści lektur obowiązkowych

- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki)

- inne umiejętności (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie)

3. Formy oceny wiedzy i umiejętności:

- dłuższe wypowiedzi ustne, np. swobodna wypowiedź na określony temat, charakteryzowanie bohaterów literackich. Przy odpowiedzi obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu,
- kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (nie muszą być wcześniej zapowiadane, ale mogą),
- sprawdziany podsumowujące poszczególne działy (sam sprawdzian oraz jego formę należy zapowiedzieć tydzień wcześniej)
- sprawdziany gramatyczne (semestralne lub całoroczne),
- testy ze znajomości lektury,
- wypracowania klasowe z lektury podstawowej (trzy w ciągu roku),
- dyktanda,
- prace domowe w zeszycie (w przypadku nieobecności ucznia na zajęciach zobowiązany jest on do uzupełnienia brakujących zadań),
- aktywność na lekcji,
- prace dodatkowe,
- udział w konkursach polonistycznych.

4. Zasady oceniania:

- Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
- Każdy uczeń powinien otrzymać w semestrze minimum 10 ocen.
- Prace klasowe, krótkie sprawdziany i odpowiedzi ustne są obowiązkowe.
- Nie ma możliwości poprawiania ocen na tydzień przed klasyfikacją.
- Uczeń, który opuścił więcej niż 50 % lekcji może być nieklasyfikowany.
- Uczeń ma prawo dwukrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
- W przypadku usprawiedliwionej nieobecności uczeń może być zwolniony z kartkówki lub odpowiedzi, ale nie zwalnia go to z obowiązku uzupełniania wiadomości, które nauczyciel ma prawo skontrolować na najbliższej jednostce lekcyjnej.
- Osiągnięte sukcesy w konkursach i olimpiadach wpływają na podwyższenie oceny z przedmiotu.

5. Sposób oceniania poszczególnych umiejętności

Umiejętność:	Sposób oceniania:
- mówienie	- kryteria oceny opowiadania ustnego
- czytanie:	
- głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa	- kryteria oceny czytania głośnego
- ciche ze zrozumieniem	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)	- kryteria oceny pisemnych prac klasowych i domowych (ćwiczenia redakcyjne)
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda)	- zasady oceniania dyktand
- znajomość treści lektur obowiązkowych	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- znajomość treści lektur uzupełniających	- ocena za notatki przygotowane przez ucznia, w przypadku wątpliwości dodatkowe pytania z treści
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki)	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- recytacja	- kryteria oceny recytacji
- rysunkowe konkretyzacje utworów	- kryteria oceny rysunkowych konkretyzacji

literackich	utworów
- realizacja określonych projektów	- kryteria podawane po realizacji projektu, uwzględniające zasady ustalone przed jego realizacją
- ocena realizacji zadań w grupie	- kryteria oceny współpracy w grupie

6. Ocena prac pisemnych i zasady ich poprawiania.

- a) Sprawdziany, z których uczeń uzyskał ocenę niedostateczną, ma prawo poprawić w ciągu dwóch tygodni od ich zwrotu. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę poprawioną, a ocena z poprawy jest oceną ostateczną, wpisaną obok oceny pierwotnej.
- b) Uczeń może również poprawić inne oceny, ale w uzgodnieniu z nauczycielem.
- c) Uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek napisania sprawdzianu lub zaliczenia odpowiedzi ustną w ciągu tygodnia od daty powrotu do szkoły.
- d) W przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu, nauczyciel chętnie udzieli pomocy.
- e) Oceny z kartkówki nie podlegają poprawie.
- f) Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może napisać sprawdzianu lub testu w określonym terminie, wówczas ma obowiązek uczynić to na najbliższej lekcji lub w terminie ustalonym z nauczycielem.

7. Zeszyt przedmiotowy:

- Uczeń jest zobowiązany do prowadzenia zeszytu przedmiotowego.
- Zeszyt podlega ocenie raz w semestrze lub częściej. Przy ocenie bierze się pod uwagę staranność i systematyczność, poprawność rzeczową i językową notatki.
- Za brak zeszytu przedmiotowego (gdy była zadana praca domowa) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

8 . Skala ocen

- celujący (6)
- bardzo dobry (5)
- dobry (4)

- dostateczny (3)
- dopuszczający (2)
- niedostateczny (1)

9. „Plusy” (+)

„Plus” uczeń może otrzymać za:

- nieskomplikowane, krótkie zadania domowe
- przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji
- dobre wywiązanie się z zadań realizowanych w grupie
- kompletność zeszytu przedmiotowego
- zadania wykonywane w klasie

Cztery „plusy” równa się ocenie bardzo dobrej.

W przypadku testów pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

100% - 91% - ocena bardzo dobra

90% - 75% - ocena dobra

74% - 51% - ocena dostateczna

50% - 31% - ocena dopuszczająca

30% - 0% - ocena niedostateczna

Ocenę celującą otrzymuje uczeń w przypadku, gdy osiągnie 100% punktów i rozwiąże zadanie dodatkowe lub gdy osiągnie 100% punktów, a jego wiedza odbiega poziomem od pozostałych uczniów, a sprawdzian wg uczniów był trudny.

Uczniowie posiadający informację o obniżeniu wymagań otrzymują ocenę dopuszczającą po uzyskaniu 20% maksymalnej liczby punktów.

10. Ilość uzyskiwanych ocen w semestrze za poszczególne umiejętności

Przyjmuje się minimalną ilość uzyskanych przez ucznia w ciągu jednego semestru ocen za niższe umiejętności:

- mówienie – 3 stopnie
- czytanie głośne – 3 stopnie
- czytanie ciche ze zrozumieniem – 4 stopnie
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie) – po 3 stopnie, w sumie 6
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda) – po 3 stopnie.

11. Informowanie uczniów o osiągnięciach, postępach w nauce

- Uczniowie są informowani na bieżąco o każdej otrzymanej ocenie.
- Każda praca pisemna jest dokładnie omówiona pod względem kryteriów oceniania i punktacji.
- Informacja o grożącej ocenie niedostatecznej (semestralnej lub rocznej) przekazywana jest uczniowi na miesiąc przed terminem wystawienia ocen.
- O innych ocenach (semestralnych lub rocznych) uczniowie informowani są z tygodniowym wyprzedzeniem.

7. Informowanie rodziców o osiągnięciach uczniów

- Ocenione prace są przechowywane w teczkach. Rodzice mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen.
- Oceny z prac pisemnych mogą być odnotowane w zeszycie przedmiotowym, podpisane przez nauczyciela.
- Rodzice informowani są o wszystkich ocenach cząstkowych, semestralnych w formie pisemnej podczas spotkań z wychowawcą klasy.
- Informacja o grożącej uczniowi ocenie niedostatecznej na koniec semestru lub koniec roku przekazywana jest rodzicom (w formie pisemnego zawiadomienia podpisanego przez wychowawcę klasy) na miesiąc przed wystawieniem oceny.
- O innych ocenach semestralnych lub rocznych uczniowie informowani są z tygodniowym wyprzedzeniem.

12. Zasady wystawiania ocen na semestr i koniec roku szkolnego

Ocena na pierwszy semestr i koniec roku szkolnego wystawiana jest według następujących zasad:

- Ocenę ustala nauczyciel przedmiotu.
- Ocena na pierwszy semestr i koniec roku zależy od przewagi uzyskanych ocen z prac klasowych, sprawdzianów, kartkówek. Pozostałe oceny są ocenami wspomagającymi.
- Jeśli istnieją wątpliwości, ostatecznie decydują oceny uzyskane z umiejętności kluczowych: czytania i odbioru różnych tekstów kultury, tworzenia własnego tekstu.
- Jeśli nauczyciel uzna za stosowne, może wprowadzić dodatkową (oddzielną) kategorię oceniania – np. zadania domowe, praca na lekcji.

- Uczniowie, którzy są laureatami lub finalistami konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim, otrzymują ocenę celującą (semestralną lub roczną).
- Ocena semestralna (roczna) nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.
- Na miesiąc przed klasyfikacją nauczyciel informuje ucznia o proponowanej ocenie.

13. Ubieganie się o wyższą, niż przewidywana, ocenę semestralną lub roczną.

- Uczeń może ubiegać się o wyższą, niż przewidywana, ocenę semestralną lub roczną na zasadach określonych w WSO.
- Uczeń we wniosku zobowiązany jest określić ocenę, o jaką chce się ubiegać.
- Nauczyciel przygotowuje sprawdzian pisemny (czas trwania sprawdzianu 45 minut), który zawiera umiejętności i wiadomości na wskazaną przez ucznia ocenę. Uczeń, aby uzyskać wyższą ocenę, musi z punktowego sprawdzianu uzyskać minimum 90% punktów.

14. Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych do ich możliwości (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną):

- mogą zdobyć mniej punktów, aby uzyskać ocenę dopuszczającą (tworzenie własnego tekstu, sprawdziany z zakresu: czytania ze zrozumieniem, nauki o języku, frazeologii, teorii literatury, czytania ze zrozumieniem, znajomości lektur)
- mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą poprzez bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela.

15. Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych do ich możliwości (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną) – wolne tempo pracy:

- wydłużanie czasu na sprawdzianach,
- mniej zadań na sprawdzianach,
- wybór krótszego tekstu do czytania w określonym czasie,
- więcej czasu na wykonanie poleceń na lekcji.

16. Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzoną i zapisaną w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną) mają następujące ułatwienia:

- większa tolerancja błędów ortograficznych i interpunkcyjnych przy redagowaniu różnych form wypowiedzi.

- otrzymywanie punktów za estetykę pracy (jeśli takie kryterium jest przewidziane) bez względu na nieczytelność pisma, skreślenia,
- wielokrotne poprawianie dyktand – bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda po uwzględnieniu poprawek nauczyciela,
- więcej czasu na sprawdzianach (w zależności od potrzeby uczniów i zaleceń zapisanych w poszczególnych opiniach),
- wcześniejsze ukierunkowanie przygotowujące do samodzielnej lektury,
- wybór krótszego tekstu do czytania,
- niewytykanie błędów, nieprzerywanie czytania,
- niewyznaczanie do czytania w obecności klasy nowego tekstu,
- wykorzystanie na lekcji nagrań z wzorcowym czytaniem lektora,
- wykorzystanie programów multimedialnych i komputerów do ćwiczeń praktycznych,
- korzystanie z graficznych wzorów wypracowań,
- pisanie prac na komputerze, a potem przepisywanie,
- w przypadku głębokiej dysgrafii, gdy zmniejsza się czytelność pisma, umożliwia się uczniowi wykonanie prac kontrolnych na komputerze. Jeżeli nauczyciel nie jest w stanie odczytać pracy ucznia, robi to uczeń w jego obecności, wyjaśniając wszystkie wątpliwości ortograficzne,
- pisemne sprawdziany ogranicza się do sprawdzania wiadomości,
- preferuje się odpowiedzi ustne. Pytania kierowane do ucznia są precyzyjne, konkretne, unika się pytań typu: „Co wiesz o?”
- ze względu na dużą wrażliwość, dzieci dyslektyczne mogą odpowiadać z ławki, a nie przy tablicy,
- nauczyciel kieruje procesem samokształcenia i samokontroli ucznia, wyrabia nawyk pracy ze słownikiem i uzmysławia praktyczną wartość korzystania z zasad i reguł ortograficznych.
- uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela,

- przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) nie bierze się pod uwagę poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, a odpowiednio – komunikatywność wypowiedzi i czytelność z pominięciem zaburzeń strony graficznej pisma. Ponadto dyktanda uczniowie poprawiają „do skutku” (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek nanoszonych przez nauczyciela).

17. Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej.

Konieczne jest dostosowanie wymagań , które obejmują jednak wiadomości i umiejętności określone podstawą programową. Poprawa prac klasowych odbywać się będzie przy pomocy nauczyciela. Należy dostosować metody i formy pracy ułatwiające opanowanie wiadomości i umiejętności. Wymagania, co do formy, mogą obejmować między innymi:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- przeznaczanie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wydłużony czas pracy,
- mniej zadań do wykonania,
- szerokie zastosowanie zasady pogłębienia,
- dostosowanie pracy domowej do możliwości ucznia.

Opracowała:

mgr Małgorzata Goleman

matematyka

Wymagania z matematyki na poszczególne oceny w klasie IV.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2).

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:
------------------	---------------------------	-------------------------------	----------------------------

I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie składnika i sumy, • pojęcie odjemnej, odjemnika i różnicy, • pojęcie czynnika i iloczynu, • pojęcie dzielnej, dzielnika i ilorazu, • niewykonalność dzielenia przez 0 • pojęcie reszty z dzielenia , • zapis potęgi , • kolejność wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy , • pojęcie osi liczbowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania • rolę liczb 0 i 1 w poznanych działaniach, • prawo przemienności mnożenia, • potrzebę dostosowania jednostki osi liczbowej do zaznaczanych liczb 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięciowo dodawać liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • pamięciowo odejmować liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną , • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • tabliczkę mnożenia , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie tabliczki mnożenia, • mnożyć liczby przez 0, • posługiwać się liczbą 1 w mnożeniu i dzieleniu , • pamięciowo mnożyć liczby jednocyfrowe przez dwucyfrowe w zakresie 200 , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych bez użycia nawiasów , • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych z użyciem nawiasów, • przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej .

<p>II. Systemy zapisywania liczb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy system pozycyjny, • pojęcie cyfry, • znaki nierówności < i > • algorytm dodawania i odejmowania dziesiątkami, setkami, tysiącami, • zależność pomiędzy złotym a groszem, • nominały monet i banknotów używanych w Polsce, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami długości, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami masy, • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby - nie większe niż 30 , • podział roku na kwartały, miesiące i dni, • nazwy dni tygodnia, 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy system pozycyjny, • różnicę między cyfrą a liczbą 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczbę za pomocą cyfr, • czytać liczby zapisane cyframi, • zapisywać liczby słowami, • porównywać liczby, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: <ul style="list-style-type: none"> - o jednakowej liczbie zer , • mnożyć i dzielić przez 10,100,1000, • zamieniać złote na grosze i odwrotnie , • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w tych samych jednostkach , • zamieniać długości wyrażane w różnych jednostkach , • zamieniać masy wyrażane w różnych jednostkach, • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: <ul style="list-style-type: none"> - nie większe niż 30 , - nie większe niż 30 , • zapisywać daty , • zastosować liczby rzymskie do 30 do zapisywania dat, • posługiwać się zegarami wskazówkowymi i elektronicznymi , • zapisywać cyframi podane słownie godziny, • wyrażać upływ czasu w różnych jednostkach .
<p>III. Działania pisemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm dodawania pisemnego, • algorytm odejmowania pisemnego, 		<ul style="list-style-type: none"> • dodawać pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • mnożyć pisemnie liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać liczby n razy, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe,

	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe, • algorytm dzielenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe 		<ul style="list-style-type: none"> • pomniejszać liczbę n razy .
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe figury geometryczne , • jednostki długości, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: – prosty, ostry, rozwarty , • jednostkę miary kąta, • pojęcie wielokąta , • elementy wielokątów oraz ich nazwy, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności prostokąta i kwadratu, • sposób obliczania obwodów prostokątów i kwadratów, • pojęcia koła i okręgu, • elementy koła i okręgu. 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, • pojęcie prostych prostopadłych , • pojęcie prostych równoległych , • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać podstawowe figury geometryczne, • kreślić podstawowe figury geometryczne, • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe: – na papierze w kratkę, • rozpoznawać odcinki prostopadłe oraz odcinki równoległe, • zamieniać jednostki długości, • mierzyć długości odcinków, • kreślić odcinki danej długości, • klasyfikować kąty, • kreślić poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • nazwać wielokąt na podstawie jego cech, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: – na papierze w kratkę, • wyróżniać spośród czworokątów prostokąty i kwadraty, • obliczać obwody prostokąta i kwadratu, • wyróżniać spośród figur płaskich koła i okręgi, • kreślić koło i okrąg o danym promieniu ,

V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie ułamka jako części całości, zapis ułamka zwykłego, 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie ułamka jako części całości 	<ul style="list-style-type: none"> zapisywać słownie ułamek zwykły, zaznaczać część: <ul style="list-style-type: none"> figury określoną ułamkiem, zapisywać słownie ułamek zwykły i liczbę mieszaną, porównywać ułamki zwykłe o równych mianownikach.
VI. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> dwie postaci ułamka dziesiętnego, 		<ul style="list-style-type: none"> zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne, porównywać dwa ułamki dziesiętne o tej samej liczbie cyfr po przecinku.
VII. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie kwadratu jednostkowego, jednostki pola, algorytm obliczania pola prostokąta i kwadratu. 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie pola jako liczby kwadratów jednostkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> kwadratami jednostkowymi, obliczać pola prostokątów i kwadratów.
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie prostopadłościanu 		<ul style="list-style-type: none"> wyróżniać prostopadłościany spośród figur przestrzennych.

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> prawo przemienności dodawania, prawo przemienności mnożenia, pojęcie potęgi, uporządkować podane 	<ul style="list-style-type: none"> porównywanie różnicowe, porównywanie ilorazowe, że reszta jest mniejsza od dzielnika, potrzebę porządkowania podanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> dopełniać składniki do określonej wartości, obliczać odjemną (lub odjemnik), znając różnicę i odjemnik (lub odjemną) powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną, obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, obliczać liczbę wiedząc, o ile jest większa (mniejsza) od danej, rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, pamięciowo mnożyć liczby przez pełne dziesiątki, setki, obliczać jeden z czynników, mając iloczyn i drugi czynnik,

	<p>w zadaniu informację,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisać rozwiązanie zadania tekstowego, • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy 		<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • sprawdzać poprawność wykonania działania , • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać liczbę, wiedząc, ile razy jest ona większa (mniejsza) od danej, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe, • wykonywać dzielenie z resztą, • obliczać dzielną, mając iloraz, dzielnik oraz resztę z dzielenia, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • czytać ze zrozumieniem zadania tekstowe, • odpowiadać na pytania zawarte w prostym zadaniu tekstowym, • czytać tekst ze zrozumieniem, • odpowiadać na pytania zawarte w tekście, • układać pytania do podanych informacji, • ustalać na podstawie podanych informacji, na które pytania nie można odpowiedzieć, • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe, • obliczać wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej
<p>II. Systemy zapisywania liczb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • znaki nierówności $<$ i $>$, • algorytm mnożenia i dzielenia liczb z zerami na końcu, • podział roku na: • liczby dni w miesiącach, • pojęcie wieku, • pojęcie roku zwykłego, roku przestępnego oraz różnice między nimi, • zależności pomiędzy jednostkami czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie położenia cyfry w liczbie, • związek pomiędzy liczbą cyfr, a wielkością liczby, • korzyści płynące z umiejętności pamięciowego wykonywania działań na dużych liczbach, • możliwość stosowania monet i banknotów o różnych nominałach do uzyskania jednakowych kwot, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek masy, • rzymski system 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować liczby w skończonym zbiorze, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: o różnej liczbie zer, • mnożyć i dzielić przez liczby z zerami na końcu, • porównywać sumy i różnice, nie wykonując działań, • zamieniać grosze na złote i grosze, • porównywać i porządkować kwoty podane: - w różnych jednostkach, • obliczać, ile złotych wynosi kwota złożona z kilku monet lub banknotów o jednakowych nominałach, • obliczać koszt kilku kilogramów lub połowy kilograma produktu o podanej, • obliczać łączny koszt kilku produktów o różnych cenach, • obliczać resztę, • porównywać odległości wyrażane w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • obliczać sumy i różnice odległości zapisanych w postaci wyrażeń dwumianowanych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z jednostkami długości, • porównywać masy produktów wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe powiązane z masą, • obliczać upływu czasu związany z kalendarzem,

		<p>zapisywania liczb,</p> <ul style="list-style-type: none"> • różne sposoby zapisywania dat, • różne sposoby przedstawiania upływu czasu 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisywać daty po upływie określonego czasu, • obliczać upływu czasu związany z zegarem
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby zakończone zerami. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych, • sprawdzać poprawność odejmowania pisemnego, • obliczać różnice liczb opisanych słownie, • obliczać odjemnik, mając dane różnicę i odjemną, • obliczać jeden ze składników, mając dane sumę i drugi składnik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • sprawdzać poprawność dzielenia pisemnego, • wykonywać dzielenie z resztą.
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • zapis symboliczny prostych prostopadłych i prostych równoległych, • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • elementy kąta, • symbol kąta prostego, • zależność między długością promienia i średnicy, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnice pomiędzy dowolnym prostokątem a kwadratem, • różnicę między kołem i okręgiem, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe – na papierze gładkim, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe przechodzące przez dany punkt, • określać wzajemne położenia prostych na płaszczyźnie, • kreślić odcinki, których długość spełnia określone warunki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z mierzeniem odcinków, • rysować wielokąt o określonych kątach, • kreślić kąty o danej mierze, • określać miarę poszczególnych rodzajów kątów, • rysować wielokąt o określonych cechach, • na podstawie rysunku określać punkty należące i nienależące do wielokąta, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: – na papierze gładkim, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół.
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczby mieszanej, jako sumy części całkowitej i ułamkowej, • sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • ułamek, jak każdą liczbę można przedstawić na osi liczbowej, • ułamek można zapisać na wiele sposobów. 	<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą ułamka opisywać część figury lub część zbioru skończonego, - część zbioru skończonego opisanego ułamkiem, • rozwiązywać zadania tekstowe, w których do opisu części skończonego zbioru zastosowano ułamki, • za pomocą liczb mieszanych opisywać liczebność zbioru skończonego, • obliczać upływ czasu podany przy pomocy ułamka lub liczby mieszanej, • zamieniać długości oraz masy wyrażone częścią innej jednostki,

	<p>porównywania ułamków o równych licznikach lub mianownikach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm skracania i algorytm rozszerzania ułamków zwykłych, • pojęcie ułamków właściwych i niewłaściwych, 		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać ułamek zwykły na osi, • zaznaczać liczby mieszane na osi, • odczytywać współrzędne ułamków i liczb mieszanych na osi liczbowej, • porównywać ułamki zwykłe o równych licznikach, • odróżniać ułamki właściwe od niewłaściwych, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe.
VI. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • nazwy rzędów po przecinku, • pojęcie wyrażenia jednomianowanego i dwumianowanego, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • zależności pomiędzy jednostkami masy, • różne sposoby zapisu tych samych liczb, • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy układ pozycyjny z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania długości w różny sposób, • możliwość przedstawiania masy w różny sposób, • że dopisywanie zer na końcu ułamka dziesiętnego ułatwia zamianę jednostek i nie zmienia wartości liczby. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, • zapisywać podane kwoty w postaci ułamków dziesiętnych, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania długości w różnych jednostkach, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem końcowych zer, • wyrażać długość i masę w różnych jednostkach, • zamieniać wyrażenia dwumianowane na jednomianowane i odwrotnie.
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur:

			<ul style="list-style-type: none"> - trójkątami jednostkowymi itp., • budować figury z kwadratów jednostkowych
VIII. Prostopadłościany i sześciany	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budowy prostopadłościanu, • pojęcie siatki prostopadłościanu. 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać sześciany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanu, • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe: <ul style="list-style-type: none"> - na modelu, • obliczać sumę długości krawędzi i sześcianu, • rysować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • sklejać modele z zaprojektowanych siatek, • podawać wymiary prostopadłościanów na podstawie siatek.

Wymagania na ocenę dobrą (4).

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi 	<ul style="list-style-type: none"> • związek potęgi z iloczynem 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną (lub dzielnik), mając iloraz i dzielnik (lub dzielną), • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • obliczać kwadraty i sześciany liczb, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie opisu i obliczać ich wartości, • ustalać jednostkę osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów.
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: masa brutto, netto, tara 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączną masę produktów wyrażoną w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowe przy pomocy jednej jednostki,

			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane pojęciami masa brutto, netto i tara, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z upływem czasu
III. Działania pisemne			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: – pełny, półpełny, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łamana 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół spełniające podane warunki, • obliczać długości odcinków w skali lub w rzeczywistości, • obliczać rzeczywiste wymiary obiektów narysowanych w skali.
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany liczb mieszanych na ułamki niewłaściwe. 		<ul style="list-style-type: none"> • ustalać jednostkę na osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • zapisywać ułamki zwykłe w postaci nieskracalnej, • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.
VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porządkować ułamki dziesiętne, • porównywać dowolne ułamki dziesiętne, • porównywać wielkości podane w różnych jednostkach.
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość boku kwadratu, znając jego pole, • obliczać długość boku prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • obliczać pola figur złożonych z jednakowych modułów i ich części
VIII. Prostopadłościany i sześciiany			<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe - na rysunku, • rysować prostopadłościan w rzucie równoległym, • obliczać sumę długości krawędzi prostopadłościanu, i sześcianu, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając sumę wszystkich jego krawędzi, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów w skali.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych. Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM			WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania			<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczby w postaci potęg, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby: - większe niż 30 		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - większe niż 30, • odczytywać liczby zapisane za pomocą znaków rzymskich: - większe niż 30 	
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: - wklęsły 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać miary kątów przyległych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania związane z położeniem wskazówek zegara, • rozwiązywać zadania związane z podziałem wielokąta na części będące innymi wielokątami, • rozwiązywać zadania związane z kołem, okręgiem, prostokątem i kwadratem
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków do opisu części skończonego zbioru, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany długości wyrażonych częścią innej jednostki, • zaznaczać i odczytywać ułamki o różnych mianownikach na jednej osi liczbowej, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.
VI. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • znajdować ułamki spełniające zadane warunki.

VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • układać figury tangramowe 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola figur złożonych z kilku prostokątów, • szacować pola figur nieregularnych pokrytych siatkami kwadratów jednostkowych, • określać pola wielokątów wypełnionych siatkami kwadratów jednostkowych, • rysować figury o danym polu.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni prostopadłościanów, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając jego pole powierzchni.

Wymagania na ocenę celującą (6)

stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM			WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania				<ul style="list-style-type: none"> • dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych, • rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe, • zapisywać jednocyfrowe liczby za pomocą czwórek, znaków działań i nawiasów.
II. Systemy zapisywania liczb				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z zastosowaniem jednostek masy,

				<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać w systemie rzymskim liczby największe lub najmniejsze, używając podanych znaków, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe związane z upływem czasu.
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe z zastosowaniem działań pisemnych.
IV. Figury geometryczne				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością prostych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością odcinków, • rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe dotyczące prostokątów, • obliczać skalę mapy na podstawie długości odpowiedniego odcinka podanego w innej skali.
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none"> • porównywać ułamki zwykłe o różnych mianownikach.
VI. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • obliczać współrzędną liczby zaznaczonej na osi liczbowej, mając dane współrzędne dwóch innych liczb, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków dziesiętnych, • ustalać zależności pomiędzy nietypowymi jednostkami długości, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • określać liczebność zbioru spełniającego podane warunki.
VII. Pola figur				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pojęcia pola, • wskazywać wśród prostokątów ten, którego obwód jest najmniejszy itp.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				<ul style="list-style-type: none"> • stwierdzać, czy rysunek przedstawia siatkę sześcianu, • obliczać pola powierzchni brył złożonych z prostopadłościanów, • obliczać pole bryły powstałej w wyniku wycięcia sześcianu z prostopadłościanu.

Kategorie celów nauczania:

A – zapamiętanie wiadomości

B – rozumienie wiadomości

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Dostosowanie wymagań z uwagi na niepełnosprawność : Autyzm dziecięcy i niepełnosprawność ruchowa

- dostosowanie miejsca pracy m.in tak aby uczeń przyjął nie męczącą, prawidłową pozycję siedzącą
- troska o przystępność języka : instrukcje krótkie , jednoznaczne i zrozumiałe , zwięzłe i precyzyjne komunikaty językowe
- instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy , stosowanie powtórzeń , ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słowno-pokazowych , ciągła kontrola działań ucznia
- mówiąc do ucznia zadbać o kontakt wzrokowy
- nowe lub trudne zadania najpierw należy demonstrować wykonując czynności z krótkimi i jasnymi komentarzami
- zapewnić stałości i przewidywalności czasu, miejsca oraz w miarę możliwości form pracy
- dzielenie poleceń i zadań na etapy oraz dokładnego ich tłumaczenia
- natychmiastowa kontrola poprawności wykonania zadania
- unikać negatywnego podejścia
- nie należy zwiększać napięcia emocjonalnych chłopca dużymi wymaganiami , wywoływaniem do tablicy
- unikanie wygórowanych wymagań w stosunku do ucznia , unikanie rywalizacji i porównywania do innych , unikać oceniania przy całej klasie
- docenianie starań i postępów w funkcjonowaniu edukacyjnym

Wymagania z matematyki na poszczególne oceny w klasie IV.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2).

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie składnika i sumy, • pojęcie odjemnej, odjemnika i różnicy, • pojęcie czynnika i iloczynu, • pojęcie dzielnej, dzielnika i ilorazu, • niewykonalność dzielenia przez 0 	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania • rolę liczb 0 i 1 w poznanych działaniach, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięciowo dodawać liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiątkowego i z jego przekraczaniem, • pamięciowo odejmować liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiątkowego i z jego przekraczaniem, • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną , • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, 	

<p>II. Systemy zapisywania liczb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy system pozycyjny, • pojęcie cyfry, • znaki nierówności < i > • algorytm dodawania i odejmowania dziesiątkami, setkami, tysiącami, • zależność pomiędzy złotym a groszem, • nominały monet i banknotów używanych w Polsce, 	<ul style="list-style-type: none"> • różnicę między cyfrą a liczbą 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczbę za pomocą cyfr, • czytać liczby zapisane cyframi, • zapisywać liczby słowami, • porównywać liczby, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: <ul style="list-style-type: none"> - o jednakowej liczbie zer , • mnożyć i dzielić przez 10,100,1000, • zamieniać złote na grosze i odwrotnie , • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w tych samych jednostkach , 	
<p>III. Działania pisemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm dodawania pisemnego, • algorytm odejmowania pisemnego, 		<ul style="list-style-type: none"> • dodawać pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, 	
<p>IV. Figury geometryczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe figury geometryczne , • jednostki długości, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: <ul style="list-style-type: none"> - prosty, ostry, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, • pojęcie prostych prostopadłych , • pojęcie prostych równoległych , 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać podstawowe figury geometryczne, • kreślić podstawowe figury geometryczne, • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe: <ul style="list-style-type: none"> - na papierze w kratkę, • rozpoznawać odcinki prostopadłe oraz odcinki równoległe, 	

	rozwartany , • jednostkę miary kąta,		• zamieniać jednostki długości, • mierzyć długości odcinków, • kreślić odcinki danej długości,	
V. Ułamki zwykłe	• pojęcie ułamka jako części całości,		• zapisywać słownie ułamek zwykły, • zaznaczać część: - figury określoną ułamkiem ,	
VI. Ułamki dziesiętne	• dwie postaci ułamka dziesiętnego,		• zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne,	
VII. Pola figur	• pojęcie kwadratu jednostkowego, • jednostki pola,		• mierzyć pola figur: - kwadratami jednostkowymi,	
VIII. Prostokątne i sześciokątne	• pojęcie prostokątnego i sześciokątnego		• wyróżniać prostokątne spośród figur przestrzennych.	

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	• pojęcie reszty z dzielenia , • zapis potęgi , • kolejność wykonywania	• prawo przemienności mnożenia, • potrzebę dostosowania jednostki osi liczbowej do zaznaczanych liczb	• tabliczkę mnożenia , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie tabliczki mnożenia, • mnożyć liczby przez 0,	

	<p>działań, gdy nie występują nawiasy ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie osi liczbowej. 		<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się liczbą 1 w mnożeniu i dzieleniu , • pamięciowo mnożyć liczby jednocyfrowe przez dwucyfrowe w zakresie 200 , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych bez użycia nawiasów , • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych z użyciem nawiasów, • przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej . 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami długości, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami masy, • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby - nie większe niż 30 , • podział roku na kwartały, miesiące i dni, • nazwy dni tygodnia, 	• dziesiętkowy system pozycyjny,	<ul style="list-style-type: none"> • zamieniać długości wyrażane w różnych jednostkach , • zamieniać masy wyrażane w różnych jednostkach, • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: <ul style="list-style-type: none"> - nie większe niż 30 , - nie większe niż 30 , • zapisywać daty , • zastosować liczby rzymskie do 30 do zapisywania dat, • posługiwać się zegarami wskazówkowymi i elektronicznymi , • zapisywać cyframi podane słownie godziny, • wyrażać upływ czasu w różnych jednostkach . 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe, 		<ul style="list-style-type: none"> • mnożyć pisemnie liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać liczby n razy, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez jednocyfrowe, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm dzielenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe 		<ul style="list-style-type: none"> • pomniejszać liczbę n razy . 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie wielokąta , • elementy wielokątów oraz ich nazwy, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności prostokąta i kwadratu, • sposób obliczania obwodów prostokątów i kwadratów, • pojęcia koła i okręgu, • elementy koła i okręgu. 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikować kąty, • kreślić poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • nazwać wielokąt na podstawie jego cech, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze w kratkę, • wyróżniać spośród czworokątów prostokąty i kwadraty, • obliczać obwody prostokąta i kwadratu, • wyróżniać spośród figur płaskich koła i okręgi, • kreślić koło i okrąg o danym promieniu , 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • zapis ułamka zwykłego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako części całości 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać słownie ułamek zwykły i liczbę mieszaną, • porównywać ułamki zwykłe o równych mianownikach. 	

VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porównywać dwa ułamki dziesiętne o tej samej liczbie cyfr po przecinku. 	
VII. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm obliczania pola prostokąta i kwadratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie pola jako liczby kwadratów jednostkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola prostokątów i kwadratów. 	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budowy prostopadłościanu, 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać sześciiany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanu, • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe: - na modelu, 	

Wymagania na ocenę dobrą (4).

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania, • prawo przemienności mnożenia, • pojęcie potęgi, • uporządkować podane w zadaniu informacje, • zapisać rozwiązanie zadania tekstowego, • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, • że reszta jest mniejsza od dzielnika, • potrzebę porządkowania podanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dopełniać składniki do określonej wartości, • obliczać odjemną (lub odjemnik), znając różnicę i odjemnik (lub odjemną) • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną, • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać liczbę wiedząc, o ile jest większa (mniejsza) od danej, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe , • pamięciowo mnożyć liczby przez pełne dziesiątki, setki, • obliczać jeden z czynników, mając iloczyn i drugi czynnik, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • sprawdzać poprawność wykonania działania , • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać liczbę, wiedząc, ile razy jest ona większa (mniejsza) od danej, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe, • wykonywać dzielenie z resztą, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną, mając iloraz, dzielnik oraz resztę z dzielenia, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • czytać ze zrozumieniem zadania tekstowe, • odpowiadać na pytania zawarte w prostym zadaniu tekstowym, • czytać tekst ze zrozumieniem, • odpowiadać na pytania zawarte w tekście, • układać pytania do podanych informacji, • ustalać na podstawie podanych informacji, na które pytania nie można odpowiedzieć, • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe, • obliczać wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • znaki nierówności $<$ i $>$, • algorytm mnożenia i dzielenia liczb z zerami na końcu, • podział roku na: • liczby dni w miesiącach, • pojęcie wieku, • pojęcie roku zwykłego, roku przestępnego oraz różnice między nimi, • zależności pomiędzy jednostkami czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie położenia cyfry w liczbie, • związek pomiędzy liczbą cyfr, a wielkością liczby, • korzyści płynące z umiejętności pamięciowego wykonywania działań na dużych liczbach, • możliwość stosowania monet i banknotów o różnych nominałach do uzyskania jednakowych kwot, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, • możliwość stosowania 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować liczby w skończonym zbiorze, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: o różnej liczbie zer, • mnożyć i dzielić przez liczby z zerami na końcu, • porównywać sumy i różnice, nie wykonując działań, • zamieniać grosze na złote i grosze, • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w różnych jednostkach, • obliczać, ile złotych wynosi kwota złożona z kilku monet lub banknotów o jednakowych nominałach, • obliczać koszt kilku kilogramów lub połowy kilograma produktu o podanej, 	

		<p>różnorodnych jednostek masy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rzymski system zapisywania liczb, • różne sposoby zapisywania dat, • różne sposoby przedstawiania upływu czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączny koszt kilku produktów o różnych cenach, • obliczać resztę, • porównywać odległości wyrażane w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • obliczać sumy i różnice odległości zapisanych w postaci wyrażen dwumianowanych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z jednostkami długości, • porównywać masy produktów wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe powiązane z masą, • obliczać upływu czasu związany z kalendarzem, - zapisywać daty po upływie określonego czasu, • obliczać upływu czasu związany z zegarem 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby zakończone zerami. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiątkowych, • sprawdzać poprawność odejmowania pisemnego, • obliczać różnice liczb opisanych słownie, • obliczać odjemnik, mając dane różnicę i odjemną, • obliczać jeden ze składników, mając dane sumę i drugi składnik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe 	

			<p>z zastosowaniem mnożenia pisemnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdzać poprawność dzielenia pisemnego, • wykonywać dzielenie z resztą. 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • zapis symboliczny prostych prostopadłych i prostych równoległych, • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • elementy kąta, • symbol kąta prostego, • zależność między długością promienia i średnicy, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnice pomiędzy dowolnym prostokątem a kwadratem, • różnicę między kołem i okręgiem, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe – na papierze gładkim, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe przechodzące przez dany punkt, • określać wzajemne położenia prostych na płaszczyźnie, • kreślić odcinki, których długość spełnia określone warunki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z pomiarem odcinków, • rysować wielokąt o określonych kątach, • kreślić kąty o danej mierze, • określać miarę poszczególnych rodzajów kątów, • rysować wielokąt o określonych cechach, • na podstawie rysunku określać punkty należące i nienależące do wielokąta, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze gładkim, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczby mieszanej, jako sumy części całkowitej i ułamkowej, • sposób porównywania 	<ul style="list-style-type: none"> • ułamek, jak każdą liczbę można przedstawić na osi liczbowej, • ułamek można zapisać na wiele sposobów. 	<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą ułamka opisywać część figury lub część zbioru skończonego, - część zbioru skończonego opisanego ułamkiem, • rozwiązywać zadania tekstowe, w których do opisu części skończonego zbioru zastosowano ułamki, 	

	<p>ułamków o równych licznikach lub mianownikach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm skracania i algorytm rozszerzania ułamków zwykłych, • pojęcie ułamków właściwych i niewłaściwych, 		<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą liczb mieszanych opisywać liczebność zbioru skończonego, • obliczać upływ czasu podany przy pomocy ułamka lub liczby mieszanej, • zamieniać długości oraz masy wyrażone częścią innej jednostki, • przedstawiać ułamek zwykły na osi, • zaznaczać liczby mieszane na osi, • odczytywać współrzędne ułamków i liczb mieszanych na osi liczbowej, • porównywać ułamki zwykłe o równych licznikach, • odróżniać ułamki właściwe od niewłaściwych, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe. 	
VI. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • nazwy rzędów po przecinku, • pojęcie wyrażenia jednomianowanego i dwumianowanego, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • zależności pomiędzy jednostkami masy, • różne sposoby zapisu tych samych liczb, • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy układ pozycyjny z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania długości w różny sposób, • możliwość przedstawiania masy w różny sposób, • że dopisywanie zer na końcu ułamka dziesiętnego ułatwia zamianę jednostek i nie zmienia wartości liczby. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, • zapisywać podane kwoty w postaci ułamków dziesiętnych, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania długości w różnych jednostkach, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem końcowych zer, • wyrażać długość i masę w różnych jednostkach, • zamieniać wyrażenia dwumianowane na jednomianowane i odwrotnie. 	

VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> - trójkątami jednostkowymi itp., • budować figury z kwadratów jednostkowych 	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie siatki prostopadłościanu. 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać sumę długości krawędzi i sześcianu, • rysować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • sklejać modele z zaprojektowanych siatek, • podawać wymiary prostopadłościanów na podstawie siatek. 	

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi 	<ul style="list-style-type: none"> • związek potęgi z iloczynem 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną (lub dzielnik), mając iloraz i dzielnik (lub dzielną), • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • obliczać kwadraty i sześciany liczb, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie opisu i obliczać ich wartości, • ustalać jednostkę osi liczbowej na 	

			podstawie danych o współrzędnych punktów.	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: masa brutto, netto, tara 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączną masę produktów wyrażoną w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane pojęciami masa brutto, netto i tara, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z upływem czasu 	
III. Działania pisemne			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: – pełny, półpełny, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łamana 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół spełniające podane warunki, • obliczać długości odcinków w skali lub w rzeczywistości, • obliczać rzeczywiste wymiary obiektów narysowanych w skali. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany liczb mieszanych na ułamki niewłaściwe 		<ul style="list-style-type: none"> • ustalać jednostkę na osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • zapisywać ułamki zwykłe w postaci nieskracalnej, • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków 	

			zwykłych.	
VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porządkować ułamki dziesiętne, • porównywać dowolne ułamki dziesiętne, • porównywać wielkości podane w różnych jednostkach. 	
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość boku kwadratu, znając jego pole, • obliczać długość boku prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • obliczać pola figur złożonych z jednakowych modułów i ich części 	
VIII. Prostopadłościany i sześciany			<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe - na rysunku, • rysować prostopadłościan w rzucie równoległym, • obliczać sumę długości krawędzi prostopadłościanu, i sześcianu, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając sumę wszystkich jego krawędzi, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów w skali. 	

Wymagania na ocenę celującą (6)

stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania			<ul style="list-style-type: none">• zapisywać liczby w postaci potęg,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg	<ul style="list-style-type: none">• dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych,• rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb,• rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none">• cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby:- większe niż 30		<ul style="list-style-type: none">• przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby:- większe niż 30,• odczytywać liczby zapisane za pomocą znaków rzymskich:- większe niż 30	<ul style="list-style-type: none">• zapisywać w systemie rzymskim liczby największe lub najmniejsze, używając podanych znaków,
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none">• rodzaje kątów:- wklęsły		<ul style="list-style-type: none">• obliczać miary kątów przyległych	<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania związane z położeniem wskazówek zegara,• rozwiązywać zadania związane z podziałem wielokąta na części będące innymi wielokątami,• rozwiązywać zadania związane z kołem, okręgiem, prostokątem i kwadratem
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków do opisu części skończonego zbioru,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany długości wyrażonych częścią innej jednostki,• zaznaczać i odczytywać ułamki o różnych mianownikach na jednej osi liczbowej,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych,

				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.
VI. Ułamki dziesiętne				• znajdować ułamki spełniające zadane warunki.
VII. Pola figur			• układać figury tangramowe	• obliczać pola figur złożonych z kilku prostokątów, • szacować pola figur nieregularnych pokrytych siatkami kwadratów jednostkowych, • określać pola wielokątów wypełnionych siatkami kwadratów jednostkowych, • rysować figury o danym polu.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni prostopadłościanów, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając jego pole powierzchni.

Kategorie celów nauczania:

A – zapamiętanie wiadomości

B – rozumienie wiadomości

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Dostosowanie wymagań z uwagi na niepełnosprawność : niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim

- dostosowanie wymagań do wolnego tempa pracy
- zapewnienie komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji , nawiązania pozytywnego kontaktu emocjonalnego
- zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji
- instrukcje krótkie , jednoznaczne, precyzyjne
- koncentrowanie się na postępach, udzielanie pochwały po każdej poprawnej odpowiedzi , unikanie krytyki za niepowodzenia
- udzielanie zachęty przy wypowiedziach ustnych , przyjęcie dialogowej formy odpowiedzi , zadawanie pytań naprowadzających

- monitorowanie pracy na lekcjach, częste podchodzenie w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielenia wyjaśnień .
- dzielenie poleceń i zadań na etapy oraz dokładnego ich tłumaczenia
- unikanie wygórowanych wymagań w stosunku do ucznia , unikanie rywalizacji i porównywania do innych
- docenianie starań i postępów w funkcjonowaniu edukacyjnym

Wymagania z matematyki na poszczególne oceny w klasie IV.

Wymagania na ocenę dopuszczającą (2).

obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie składnika i sumy, • pojęcie odjemnej, odjemnika i różnicy, • pojęcie czynnika i iloczynu, • pojęcie dzielnej, dzielnika i ilorazu, • niewykonalność dzielenia przez 0 	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania • rolę liczb 0 i 1 w poznanych działaniach, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięciowo dodawać liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • pamięciowo odejmować liczby w zakresie 200 bez przekraczania progu dziesiętkowego i z jego przekraczaniem, • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną , • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, 	

<p>II. Systemy zapisywania liczb</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy system pozycyjny, • pojęcie cyfry, • znaki nierówności < i > • algorytm dodawania i odejmowania dziesiątkami, setkami, tysiącami, • zależność pomiędzy złotym a groszem, • nominały monet i banknotów używanych w Polsce, 	<ul style="list-style-type: none"> • różnicę między cyfrą a liczbą 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać liczbę za pomocą cyfr, • czytać liczby zapisane cyframi, • zapisywać liczby słowami, • porównywać liczby, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: <ul style="list-style-type: none"> - o jednakowej liczbie zer , • mnożyć i dzielić przez 10,100,1000, • zamieniać złote na grosze i odwrotnie , • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w tych samych jednostkach , 	
<p>III. Działania pisemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm dodawania pisemnego, • algorytm odejmowania pisemnego, 		<ul style="list-style-type: none"> • dodawać pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, • odejmować pisemnie liczby bez przekraczania progu dziesiętkowego i z przekraczaniem jednego progu dziesiętkowego, 	
<p>IV. Figury geometryczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podstawowe figury geometryczne , • jednostki długości, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • pojęcie kąta, • rodzaje kątów: 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prosta, półprosta, odcinek, • pojęcie prostych prostopadłych , • pojęcie prostych równoległych , 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać podstawowe figury geometryczne, • kreślić podstawowe figury geometryczne, • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe: <ul style="list-style-type: none"> - na papierze w kratkę, • rozpoznawać odcinki prostopadłe 	

	– prosty, ostry, rozwarty , • jednostkę miary kąta,		oraz odcinki równoległe, • zamieniać jednostki długości, • mierzyć długości odcinków, • kreślić odcinki danej długości,	
V. Ułamki zwykłe	• pojęcie ułamka jako części całości,		• zapisywać słownie ułamek zwykły, • zaznaczać część: - figury określoną ułamkiem ,	
VI. Ułamki dziesiętne	• dwie postaci ułamka dziesiętnego,		• zapisywać i odczytywać ułamki dziesiętne,	
VII. Pola figur	• pojęcie kwadratu jednostkowego, • jednostki pola,		• mierzyć pola figur: - kwadratami jednostkowymi,	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	• pojęcie prostopadłościanu		• wyróżniać prostopadłościany spośród figur przestrzennych.	

Wymagania na ocenę dostateczną (3)

obejmują wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	• pojęcie reszty z dzielenia , • zapis potęgi , • kolejność	• prawo przemienności mnożenia, • potrzebę dostosowania jednostki osi liczbowej	• tabliczkę mnożenia , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe w zakresie tabliczki mnożenia,	

	<p>wykonywania działań, gdy nie występują nawiasy ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie osi liczbowej. 	do zaznaczanych liczb	<ul style="list-style-type: none"> • mnożyć liczby przez 0, • posługiwać się liczbą 1 w mnożeniu i dzieleniu , • pamięciowo mnożyć liczby jednocyfrowe przez dwucyfrowe w zakresie 200 , • pamięciowo dzielić liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe lub dwucyfrowe w zakresie 100, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych bez użycia nawiasów , • obliczać wartości dwudziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zapisanych z użyciem nawiasów, • przedstawiać liczby naturalne na osi liczbowej, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej . 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami długości, • zależności pomiędzy podstawowymi jednostkami masy, • cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby - nie większe niż 30 , • podział roku na kwartały, miesiące i dni, • nazwy dni tygodnia, 	• dziesiętkowy system pozycyjny,	<ul style="list-style-type: none"> • zamieniać długości wyrażane w różnych jednostkach , • zamieniać masy wyrażane w różnych jednostkach, • przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - nie większe niż 30 , - nie większe niż 30 , • zapisywać daty , • zastosować liczby rzymskie do 30 do zapisywania dat, • posługiwać się zegarami wskazówkowymi i elektronicznymi , • zapisywać cyframi podane słownie godziny, • wyrażać upływ czasu w różnych jednostkach . 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby 		<ul style="list-style-type: none"> • mnożyć pisemnie liczby dwucyfrowe przez jednocyfrowe, • powiększać liczby n razy, • dzielić pisemnie liczby wielocyfrowe przez 	

	<p>jednocyfrowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • algorytm dzielenia pisemnego przez liczby jednocyfrowe 		<p>jednocyfrowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomniejszać liczbę n razy . 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie wielokąta , • elementy wielokątów oraz ich nazwy, • pojęcia: prostokąt, kwadrat, • własności prostokąta i kwadratu, • sposób obliczania obwodów prostokątów i kwadratów, • pojęcia koła i okręgu, • elementy koła i okręgu. 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikować kąty, • kreślić poszczególne rodzaje kątów, • mierzyć kąty, • nazwać wielokąt na podstawie jego cech, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze w kratkę, • wyróżniać spośród czworokątów prostokąty i kwadraty, • obliczać obwody prostokąta i kwadratu, • wyróżniać spośród figur płaskich koła i okręgi, • kreślić koło i okrąg o danym promieniu , 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • zapis ułamka zwykłego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka jako części całości 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać słownie ułamek zwykły i liczbę mieszaną, • porównywać ułamki zwykłe o równych mianownikach. 	

VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porównywać dwa ułamki dziesiętne o tej samej liczbie cyfr po przecinku. 	
VII. Pola figur	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm obliczania pola prostokąta i kwadratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie pola jako liczby kwadratów jednostkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola prostokątów i kwadratów. 	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budowy prostopadłościanu, 		<ul style="list-style-type: none"> • wyróżniać sześciiany spośród figur przestrzennych, • wskazywać elementy budowy prostopadłościanu, • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe: - na modelu, 	

Wymagania na ocenę dobrą (4).

obejmują wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, które są przydatne na kolejnych poziomach kształcenia.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą i dostateczną):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ			WRAZ Z OKREŚLENIEM
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • prawo przemienności dodawania, • prawo przemienności mnożenia, • pojęcie potęgi, • uporządkować podane w zadaniu informacje, • zapisać rozwiązanie zadania tekstowego, • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, • że reszta jest mniejsza od dzielnika, • potrzebę porządkowania podanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dopełniać składniki do określonej wartości, • obliczać odjemną (lub odjemnik), znając różnicę i odjemnik (lub odjemną) • powiększać lub pomniejszać liczby o daną liczbę naturalną, • obliczać, o ile większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • obliczać liczbę wiedząc, o ile jest większa (mniejsza) od danej, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe , • pamięciowo mnożyć liczby przez pełne dziesiątki, setki, • obliczać jeden z czynników, mając iloczyn i drugi czynnik, • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • sprawdzać poprawność wykonania działania , • rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • pomniejszać lub powiększać liczbę n razy, • obliczać liczbę, wiedząc, ile razy jest ona większa (mniejsza) od danej, • obliczać, ile razy większa (mniejsza) jest jedna liczba od drugiej, • rozwiązywać zadania tekstowe jednodziałaniowe, • wykonywać dzielenie z resztą, 	

			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną, mając iloraz, dzielnik oraz resztę z dzielenia, - rozwiązywać jednodziałaniowe zadania tekstowe, • czytać ze zrozumieniem zadania tekstowe, • odpowiadać na pytania zawarte w prostym zadaniu tekstowym, • czytać tekst ze zrozumieniem, • odpowiadać na pytania zawarte w tekście, • układać pytania do podanych informacji, • ustalać na podstawie podanych informacji, na które pytania nie można odpowiedzieć, • rozwiązywać wielodziałaniowe zadania tekstowe, • obliczać wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych z uwzględnieniem kolejności działań, nawiasów i potęg, • odczytywać współrzędne punktów na osi liczbowej 	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • znaki nierówności $<$ i $>$, • algorytm mnożenia i dzielenia liczb z zerami na końcu, • podział roku na: • liczby dni w miesiącach, • pojęcie wieku, • pojęcie roku zwykłego, roku przestępnego oraz różnice między nimi, • zależności pomiędzy jednostkami czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie położenia cyfry w liczbie, • związek pomiędzy liczbą cyfr, a wielkością liczby, • korzyści płynące z umiejętności pamięciowego wykonywania działań na dużych liczbach, • możliwość stosowania monet i banknotów o różnych nominałach do uzyskania jednakowych kwot, • możliwość stosowania różnorodnych jednostek długości, • możliwość stosowania 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkować liczby w skończonym zbiorze, • dodawać i odejmować liczby z zerami na końcu: o różnej liczbie zer, • mnożyć i dzielić przez liczby z zerami na końcu, • porównywać sumy i różnice, nie wykonując działań, • zamieniać grosze na złote i grosze, • porównywać i porządkować kwoty podane: <ul style="list-style-type: none"> - w różnych jednostkach, • obliczać, ile złotych wynosi kwota złożona z kilku monet lub banknotów o jednakowych nominałach, • obliczać koszt kilku kilogramów lub połowy kilograma produktu o podanej, 	

		<p>różnorodnych jednostek masy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rzymski system zapisywania liczb, • różne sposoby zapisywania dat, • różne sposoby przedstawiania upływu czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączny koszt kilku produktów o różnych cenach, • obliczać resztę, • porównywać odległości wyrażane w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • obliczać sumy i różnice odległości zapisanych w postaci wyrażen dwumianowanych, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z jednostkami długości, • porównywać masy produktów wyrażane w różnych jednostkach, • rozwiązywać zadania tekstowe powiązane z masą, • obliczać upływu czasu związany z kalendarzem, - zapisywać daty po upływie określonego czasu, • obliczać upływu czasu związany z zegarem 	
III. Działania pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm mnożenia pisemnego przez liczby zakończone zerami. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywanie różnicowe, • porównywanie ilorazowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • odejmować pisemnie liczby z przekraczaniem kolejnych progów dziesiętkowych, • sprawdzać poprawność odejmowania pisemnego, • obliczać różnice liczb opisanych słownie, • obliczać odjemnik, mając dane różnicę i odjemną, • obliczać jeden ze składników, mając dane sumę i drugi składnik, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego, • rozwiązywać zadania tekstowe 	

			<p>z zastosowaniem mnożenia pisemnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdzać poprawność dzielenia pisemnego, • wykonywać dzielenie z resztą. 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • zapis symboliczny prostych prostopadłych i prostych równoległych, • definicje odcinków prostopadłych i odcinków równoległych, • elementy kąta, • symbol kąta prostego, • zależność między długością promienia i średnicy, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnice pomiędzy dowolnym prostokątem a kwadratem, • różnicę między kołem i okręgiem, • pojęcie skali. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać proste prostopadłe oraz proste równoległe – na papierze gładkim, • kreślić proste prostopadłe oraz proste równoległe przechodzące przez dany punkt, • określać wzajemne położenia prostych na płaszczyźnie, • kreślić odcinki, których długość spełnia określone warunki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z pomiarem odcinków, • rysować wielokąt o określonych kątach, • kreślić kąty o danej mierze, • określać miarę poszczególnych rodzajów kątów, • rysować wielokąt o określonych cechach, • na podstawie rysunku określać punkty należące i nienależące do wielokąta, • kreślić prostokąt, kwadrat o danych wymiarach lub przystający do danego: <ul style="list-style-type: none"> – na papierze gładkim, • obliczać długość boku kwadratu przy danym obwodzie, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie liczby mieszanej, jako sumy części całkowitej i ułamkowej, • sposób porównywania 	<ul style="list-style-type: none"> • ułamek, jak każdą liczbę można przedstawić na osi liczbowej, • ułamek można zapisać na wiele sposobów. 	<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą ułamka opisywać część figury lub część zbioru skończonego, - część zbioru skończonego opisanego ułamkiem, • rozwiązywać zadania tekstowe, w których do opisu części skończonego zbioru zastosowano ułamki, 	

	<p>ułamków o równych licznikach lub mianownikach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie ułamka nieskracalnego, • algorytm skracania i algorytm rozszerzania ułamków zwykłych, • pojęcie ułamków właściwych i niewłaściwych, 		<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą liczb mieszanych opisywać liczebność zbioru skończonego, • obliczać upływ czasu podany przy pomocy ułamka lub liczby mieszanej, • zamieniać długości oraz masy wyrażone częścią innej jednostki, • przedstawiać ułamek zwykły na osi, • zaznaczać liczby mieszane na osi, • odczytywać współrzędne ułamków i liczb mieszanych na osi liczbowej, • porównywać ułamki zwykłe o równych licznikach, • odróżniać ułamki właściwe od niewłaściwych, • zamieniać całości na ułamki niewłaściwe. 	
VI. Ułamki dziesiętne	<ul style="list-style-type: none"> • nazwy rzędów po przecinku, • pojęcie wyrażenia jednomianowanego i dwumianowanego, • zależności pomiędzy jednostkami długości, • zależności pomiędzy jednostkami masy, • różne sposoby zapisu tych samych liczb, • algorytm porównywania ułamków dziesiętnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dziesiętkowy układ pozycyjny z rozszerzeniem na części ułamkowe, • możliwość przedstawiania długości w różny sposób, • możliwość przedstawiania masy w różny sposób, • że dopisywanie zer na końcu ułamka dziesiętnego ułatwia zamianę jednostek i nie zmienia wartości liczby. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawiać ułamki dziesiętne na osi liczbowej, • zamieniać ułamki dziesiętne na zwykłe, • zapisywać podane kwoty w postaci ułamków dziesiętnych, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania długości w różnych jednostkach, • zastosować ułamki dziesiętne do wyrażania masy w różnych jednostkach, • zapisywać ułamki dziesiętne z pominięciem końcowych zer, • wyrażać długość i masę w różnych jednostkach, • zamieniać wyrażenia dwumianowane na jednomianowane i odwrotnie. 	

VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • mierzyć pola figur: <ul style="list-style-type: none"> - trójkątami jednostkowymi itp., • budować figury z kwadratów jednostkowych 	
VIII. Prostopadłościany i sześciiany	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie siatki prostopadłościanu. 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać sumę długości krawędzi i sześcianu, • rysować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów, • sklejać modele z zaprojektowanych siatek, • podawać wymiary prostopadłościanów na podstawie siatek. 	

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (5)

obejmują wiadomości i umiejętności złożone, o wyższym stopniu trudności, wykorzystywane do rozwiązywania zadań problemowych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania	<ul style="list-style-type: none"> • kolejność wykonywania działań, gdy występują nawiasy i potęgi 	<ul style="list-style-type: none"> • związek potęgi z iloczynem 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać dzielną (lub dzielnik), mając iloraz i dzielnik (lub dzielną), • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia z resztą, • obliczać kwadraty i sześciany liczb, • tworzyć wyrażenia arytmetyczne na podstawie opisu i obliczać ich wartości, • ustalać jednostkę osi liczbowej na 	

			podstawie danych o współrzędnych punktów.	
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: masa brutto, netto, tara 		<ul style="list-style-type: none"> • obliczać łączną masę produktów wyrażoną w różnych jednostkach, • zapisywać wyrażenia dwumianowane przy pomocy jednej jednostki, • rozwiązywać zadania tekstowe związane pojęciami masa brutto, netto i tara, • rozwiązywać zadania tekstowe związane z upływem czasu 	
III. Działania pisemne			<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego 	
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje kątów: – pełny, półpełny, 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łamana 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe związane z kątami, • obliczać długość boku prostokąta przy danym obwodzie i długości drugiego boku, • kreślić promienie, cięciwy i średnice okręgów lub kół spełniające podane warunki, • obliczać długości odcinków w skali lub w rzeczywistości, • obliczać rzeczywiste wymiary obiektów narysowanych w skali. 	
V. Ułamki zwykłe	<ul style="list-style-type: none"> • algorytm zamiany liczb mieszanych na ułamki niewłaściwe 		<ul style="list-style-type: none"> • ustalać jednostkę na osi liczbowej na podstawie danych o współrzędnych punktów, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • zapisywać ułamki zwykłe w postaci nieskracalnej, • zamieniać liczby mieszane na ułamki niewłaściwe, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków 	

			zwykłych.	
VI. Ułamki dziesiętne			<ul style="list-style-type: none"> • porządkować ułamki dziesiętne, • porównywać dowolne ułamki dziesiętne, • porównywać wielkości podane w różnych jednostkach. 	
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • obliczać długość boku kwadratu, znając jego pole, • obliczać długość boku prostokąta, znając jego pole i długość drugiego boku, • obliczać pola figur złożonych z jednakowych modułów i ich części 	
VIII. Prostopadłościany i sześciany			<ul style="list-style-type: none"> • wskazywać w prostopadłościanie ściany prostopadłe i równoległe oraz krawędzie prostopadłe i równoległe - na rysunku, • rysować prostopadłościan w rzucie równoległym, • obliczać sumę długości krawędzi prostopadłościanu, i sześcianu, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając sumę wszystkich jego krawędzi, • projektować siatki prostopadłościanów i sześcianów w skali. 	

Wymagania na ocenę celującą (6)

stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych.

Uczeń (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą):

Dział programowy	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM WYMAGAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM			
	KATEGORIA A UCZEŃ ZNA:	KATEGORIA B UCZEŃ ROZUMIE:	KATEGORIA C UCZEŃ UMIE:	KATEGORIA D UCZEŃ UMIE:
I. Liczby i działania			<ul style="list-style-type: none">• zapisywać liczby w postaci potęg,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem potęg	<ul style="list-style-type: none">• dostrzegać zasady zapisu ciągu liczb naturalnych,• rozwiązywać nietypowe zadania dotyczące własności liczb,• rozwiązywać nietypowe zadania tekstowe
II. Systemy zapisywania liczb	<ul style="list-style-type: none">• cyfry rzymskie pozwalające zapisać liczby: - większe niż 30		<ul style="list-style-type: none">• przedstawiać za pomocą znaków rzymskich liczby: - większe niż 30,• odczytywać liczby zapisane za pomocą znaków rzymskich: - większe niż 30	<ul style="list-style-type: none">• zapisywać w systemie rzymskim liczby największe lub najmniejsze, używając podanych znaków,
III. Działania pisemne				<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dodawania pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem odejmowania pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem mnożenia pisemnego,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem dzielenia pisemnego
IV. Figury geometryczne	<ul style="list-style-type: none">• rodzaje kątów: – wklęsły		<ul style="list-style-type: none">• obliczać miary kątów przyległych	<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania związane z położeniem wskazówek zegara,• rozwiązywać zadania związane z podziałem wielokąta na części będące innymi wielokątami,• rozwiązywać zadania związane z kołem, okręgiem, prostokątem i kwadratem
V. Ułamki zwykłe				<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem ułamków do opisu części skończonego zbioru,• rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany długości wyrażonych częścią innej jednostki,• zaznaczać i odczytywać ułamki o różnych mianownikach na jednej osi liczbowej.

				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków zwykłych, • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem zamiany ułamków zwykłych.
VI. Ułamki dziesiętne				<ul style="list-style-type: none"> • znajdować ułamki spełniające zadane warunki.
VII. Pola figur			<ul style="list-style-type: none"> • układać figury tangramowe 	<ul style="list-style-type: none"> • obliczać pola figur złożonych z kilku prostokątów, • szacować pola figur nieregularnych pokrytych siatkami kwadratów jednostkowych, • określać pola wielokątów wypełnionych siatkami kwadratów jednostkowych, • rysować figury o danym polu.
VIII. Prostopadłościany i sześciany				<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać zadania tekstowe z zastosowaniem pól powierzchni prostopadłościanów, • obliczać długość krawędzi sześcianu, znając jego pole powierzchni.

Kategorie celów nauczania:

A – zapamiętanie wiadomości

B – rozumienie wiadomości

C – stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

D – stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Historia

Wymagania edukacyjne z historii w klasie IV

*Gwiazdką oznaczono tematy, zagadnienia dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny
--------------	-------------	---------------------------------

		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> – historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i>; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i>; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.
2. Historia wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> – znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu; – „małe ojczyzny” i ich tradycje; – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i>; – podaje przykłady pamiątek rodzinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i>; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i>; – podaje przykłady regionalnych tradycji. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem „<i>mała ojczyzna</i>”; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.

<p>3. Mieszkamy w Polsce</p>	<p>– państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski; – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – dziedzictwo narodowe; – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ; – znaczenie terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i>; – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i>; – przedstawia polskie symbole narodowe; – przedstawia najważniejsze święta państwowe; – wskazuje na mapie stolicę państwa.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>region</i>; – wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i>; – podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.</p>	<p>– omawia genezę polskich symboli narodowych; – tworzy przewodnik po własnym regionie.</p>
<p>4. Czas w historii</p>	<p>– chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; – umieszcza daty na osi czasu.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; – podaje cezury czasowe epok historycznych.</p>	<p>– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu.</p>	<p>– charakteryzuje główne epoki historyczne.</p>

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; – podział czasu na wieki i półwiecza.	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.	– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er.	– określa początek i koniec wieku; – poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu.	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; – najstarsze mapy świata.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> ; – dostrzega różnice między mapą a planem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i> ; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje.	– wyjaśnia, czym jest kartografia; – przygotowuje proste plany miejscowe.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.	– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków; – legendarne początki państwa polskiego; – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> .	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i> ; – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i> ; – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i> ; – zna wydarzenia związane z data 966.	– przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu.	– wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.

<p>2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski</p>	<p>– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie</i>; – wie, kto był pierwszym królem Polski.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, gród, drużyna</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; – charakteryzuje misję św. Wojciecha.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo, arcybiskupstwo</i>; – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.</p>
<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńska; – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej; – znaczenie terminu: <i>żak, uniwersytet.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i>; – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i></p>	<p>– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńska</i>; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie.</p>	<p>– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.</p>
<p>*Rycerze i zamki</p>	<p>– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od pazia do rycerza;</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i>; – opisuje wygląd średnio-</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i>;</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; – charakteryzuje kodeks</p>	<p>– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.</p>	<p>– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie; – kodeks rycerski; – znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i> 	wiecznego rycerza i zamku.	– wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.	rycerski.		
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> – objęcie władzy przez Jadwigę; – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; – zagrożenie ze strony Krzyżaków; – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i>; – charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1385; – wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej; – wymienia postanowienia unii w Krewie. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i>; – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> – postać Zawiszy Czarnego; – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze. 	– charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenia związane z datą 1410; – wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem. 	– charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena.	– przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie; – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; – dokonania Kopernika spoza dziedziny 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia</i>; – wie, kim był Mikołaj Kopernik. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób; – przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i>; – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.

	astronomii; – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> .					
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> ; – zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – wskazuje na mapie Zamość.	– wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych; – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej.	– wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.	– wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
*Czasy stanisławowski e	– ideały epoki oświecenia; – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; – kultura doby	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet</i> .	– poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i> ; – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest wspólnie obchodzony 14 października.	– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.	– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;	– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

	<p>stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; – znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>; 					
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; – Konstytucja 3 maja; – rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie</i>; – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; – wskazuje na mapie rozbiory Polski; – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	<ul style="list-style-type: none"> – losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; – zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; – zna słowa hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>emigracja</i>; – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; – zna wydarzenia związane z datą: 1797; – charakteryzuje postaci 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; – wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego.

	<p>Polskich; – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; – znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>.</p>	Polski.	gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.			
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<p>– branka i wybuch powstania styczniowego; – wojna partyzancka; – Romuald Traugutt dyktatorem powstania; – represje po upadku powstania styczniowego; – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia</i>.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; – charakteryzuje postać Romualda Traugutta; – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; – opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego.</p>	– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<p>– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści; – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie</i>,</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat</i>; – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji.</p>	<p>– charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.</p>	<p>– przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla .</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający</i>; – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.</p>	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.

	<i>Nagroda Nobla, laureat.</i>					
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – odzyskanie niepodległości przez Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; – Narodowe Święto Niepodległości; – znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita;</i> – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>orłęta lwowskie;</i> – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> – Rosja Sowiecka i komunizm; – wojna polsko-bolszewicka; – Bitwa Warszawska i jej legenda; – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; – charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; – Gdynia polskim oknem na świat; – znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; – wskazuje na mapie Polski Gdynię. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import</i>.
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch II wojny światowej; – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; – znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg powstania warszawskiego.

	<i>Krajowa, Szare Szeregi.</i>					
4. „Żołnierze niezłomni”	<ul style="list-style-type: none"> – przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; – polityka komunistów wobec polskiego podziemia; – działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i>, „<i>żołnierze niezłomni</i>”. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – rozwija skrót PRL; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> – dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji; 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła; – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i>; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.

	<p>– Jan Paweł II jako papież pielgrzym; – znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i></p>					
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	<p>– życie codzienne w okresie PRL.; – działalność opozycyjna; – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; – bohaterowie „Solidarności”: <i>Lech Wałęsa i Anna Walentynowicz</i>; – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; – przełom 1989 r. i upadek komunizmu; – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; – opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; – wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.</p>

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z historii w klasie IV dla uczniów z autyzmem

- dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. Pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie;
- podnoszenie samooceny dziecka w celu zwiększenia poczucia jego własnej wartości, efektywności pracy i możliwości osiągnięcia sukcesu;

- bazowanie na mocnych stronach ucznia,
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia;
- popieranie informacji słownych tekstem pisany albo obrazem, ilustracją, filmem;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny;
- zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu;
- powtarzanie poleceń, sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia;
- używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych;
- używanie prostego i jednoznacznego języka;
- tłumaczenie ironii, przenośni;
- wspomaganie rozwoju umiejętności komunikacyjnych;
- wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole;
- pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji.

Wymagania edukacyjne z historii w klasie IV dla uczniów z autyzmem

- *Gwiazdką oznaczono tematy, zagadnienia dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

Rozdział 1. Z historią na Ty

<p>1. Historia – nauka o przeszłości</p>	<p>– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i>; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i>; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.</p>	<p>– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.</p>	<p>– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.</p>	<p>– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.</p>
<p>2. Historia wokół nas</p>	<p>– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu; – „małe ojczyzny” i ich tradycje; – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm</i>.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i>; – podaje przykłady pamiątek rodzinnych.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i>; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i>; – podaje przykłady regionalnych tradycji.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem „<i>mała ojczyzna</i>”; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości.</p>	<p>– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.</p>

<p>3. Mieszkamy w Polsce</p>	<p>– państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski; – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – dziedzictwo narodowe; – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ; – znaczenie terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i>; – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i>; – przedstawia polskie symbole narodowe; – przedstawia najważniejsze święta państwowe; – wskazuje na mapie stolicę państwa.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>region</i>; – wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i>; – podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.</p>	<p>– omawia genezę polskich symboli narodowych; – tworzy przewodnik po własnym regionie.</p>
<p>4. Czas w historii</p>	<p>– chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; – umieszcza daty na osi czasu.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; – podaje cezury czasowe epok historycznych.</p>	<p>– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu.</p>	<p>– charakteryzuje główne epoki historyczne.</p>

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; – podział czasu na wieki i półwiecza.	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.	– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er.	– określa początek i koniec wieku; – poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu.	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; – najstarsze mapy świata.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> ; – dostrzega różnice między mapą a planem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i> ; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje.	– wyjaśnia, czym jest kartografia; – przygotowuje proste plany miejscowe.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.	– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków; – legendarne początki państwa polskiego; – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> .	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i> ; – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i> ; – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i> ; – zna wydarzenia związane z data 966.	– przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu.	– wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.

<p>2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski</p>	<p>– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie</i>; – wie, kto był pierwszym królem Polski.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, gród, drużyna</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; – charakteryzuje misję św. Wojciecha.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo, arcybiskupstwo</i>; – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.</p>
<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńska; – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej; – znaczenie terminu: <i>żak, uniwersytet.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i>; – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i></p>	<p>– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńska</i>; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie.</p>	<p>– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.</p>
<p>*Rycerze i zamki</p>	<p>– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od pazia do rycerza;</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i>; – opisuje wygląd średnio-</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i>;</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; – charakteryzuje kodeks</p>	<p>– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.</p>	<p>– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie; – kodeks rycerski; – znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i> 	wiecznego rycerza i zamku.	– wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.	rycerski.		
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> – objęcie władzy przez Jadwigę; – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; – zagrożenie ze strony Krzyżaków; – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i> 	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i> ;	– poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i> ;	– przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej;	– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i> ;
		– charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły.</i>	– zna wydarzenia związane z datą 1385;	– wymienia postanowienia unii w Krewie.		– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
			– wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego.			
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> – postać Zawiszy Czarnego; – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze. 	– charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.	– zna wydarzenia związane z datą 1410;	– przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim;	– charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena.	– przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.
			– wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i>	– opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.		
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie; – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; – dokonania Kopernika spoza dziedziny 	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia</i> ;	– wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ;	– wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i> ;	– wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.
		– wie, kim był Mikołaj Kopernik.		– przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika.	– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika;	

	astronomii; – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> .					
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> ; – zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – wskazuje na mapie Zamość.	– wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych; – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej.	– wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.	– wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
*Czasy stanisławowski e	– ideały epoki oświecenia; – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; – kultura doby	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet</i> .	– poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i> ; – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest wspólnie obchodzony 14 października.	– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.	– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;	– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

	<p>stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; – znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>; 					
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; – Konstytucja 3 maja; – rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie</i>; – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; – wskazuje na mapie rozbiory Polski; – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	<ul style="list-style-type: none"> – losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; – zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; – zna słowa hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>emigracja</i>; – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; – zna wydarzenia związane z datą: 1797; – charakteryzuje postaci 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; – wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego.

	<p>Polskich; – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; – znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>.</p>	Polski.	gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.			
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<p>– branka i wybuch powstania styczniowego; – wojna partyzancka; – Romuald Traugutt dyktatorem powstania; – represje po upadku powstania styczniowego; – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia</i>.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; – charakteryzuje postać Romualda Traugutta; – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; – opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego.</p>	– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<p>– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści; – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie,</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat</i>; – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji.</p>	<p>– charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.</p>	<p>– przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla .</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający</i>; – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.</p>	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.

	<i>Nagroda Nobla, laureat.</i>					
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – odzyskanie niepodległości przez Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; – Narodowe Święto Niepodległości; – znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita;</i> – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>orłęta lwowskie;</i> – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> – Rosja Sowiecka i komunizm; – wojna polsko-bolszewicka; – Bitwa Warszawska i jej legenda; – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego. 	– omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej.	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; – charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; – Gdynia polskim oknem na świat; – znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; – wskazuje na mapie Polski Gdynię. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”. 	– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego.	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import</i>.
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch II wojny światowej; – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; – znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego. 	– przedstawia przebieg powstania warszawskiego.

	<i>Krajowa, Szare Szeregi.</i>					
4. „Żołnierze niezłomni”	<ul style="list-style-type: none"> – przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; – polityka komunistów wobec polskiego podziemia; – działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i>, „<i>żołnierze niezłomni</i>”. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – rozwija skrót PRL; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> – dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji; 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła; – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i>; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografie Jana Pawła II.

	<p>– Jan Paweł II jako papież pielgrzym; – znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i></p>					
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	<p>– życie codzienne w okresie PRL.; – działalność opozycyjna; – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; – bohaterowie „Solidarności”: <i>Lech Wałęsa i Anna Walentynowicz</i>; – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; – przełom 1989 r. i upadek komunizmu; – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; – opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; – wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.</p>

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z historii w klasie IV dla ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu lekkim

- Indywidualizacja wymagań, tak aby odpowiadały indywidualnym potrzebom i możliwościom ucznia,
- Uwzględnienie wolnego tempa pracy
- Indywidualizowanie sposobu i kryteriów oceniania,

- Zapewnienie komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, nawiązanie pozytywnego kontaktu emocjonalnego
- Zredukowanie do minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji
- Instrukcje krótkie, jednoznaczne, precyzyjne,
- Koncentrowanie się na postępach, stosowanie pochwał,
- Udzielanie zachęty przy wypowiedziach ustnych
- Udzielanie dodatkowych dodatkowej pomocy, wyjaśnień
- Wyznaczanie materiału, który uczeń jest w stanie przyswoić.

Wymagania edukacyjne z historii w klasie IV dla ucznia niepełnosprawnego intelektualnie w stopniu lekkim

*Gwiazdka oznaczono tematy, zagadnienia dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i> ; – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i> ; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.

2. Historia wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> – znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny; – „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu; – „małe ojczyzny” i ich tradycje; – znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm;</i> – podaje przykłady pamiątek rodzinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne;</i> – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja;</i> – podaje przykłady regionalnych tradycji. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem „<i>mała ojczyzna</i>”; – tworzy przewodnik po własnej miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.
3. Mieszkamy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski; – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – dziedzictwo narodowe; 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe;</i> – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>naród;</i> – przedstawia polskie symbole narodowe; – przedstawia najważniejsze święta państwowe; – wskazuje na mapie stolicę państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>region;</i> – wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia;</i> – podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia genezę polskich symboli narodowych; – tworzy przewodnik po własnym regionie.

	<ul style="list-style-type: none"> – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ; – znaczenie terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i> 					
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> – chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; – umieszcza daty na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; – podaje cezury czasowe epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne epoki historyczne.

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; – podział czasu na wieki i półwiecza.	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.	– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er.	– określa początek i koniec wieku; – poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu.	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; – najstarsze mapy świata.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> ; – dostrzega różnice między mapą a planem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i> ; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje.	– wyjaśnia, czym jest kartografia; – przygotowuje proste plany miejscowe.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.	– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów						
1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków; – legendarne początki państwa polskiego; – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> .	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemię, dynastia</i> ; – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i> ; – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, poganin</i> ; – zna wydarzenia związane z data 966.	– przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu.	– wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.

<p>2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski</p>	<p>– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie</i>; – wie, kto był pierwszym królem Polski.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, gród, drużyna</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; – charakteryzuje misję św. Wojciecha.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo, arcybiskupstwo</i>; – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.</p>	<p>– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.</p>
<p>3. Polska Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka; – umocnienie granic państwa (<i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej; – znaczenie terminu: <i>żak, uniwersytet.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i>; – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i></p>	<p>– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i>; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie.</p>	<p>– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.</p>
<p>*Rycerze i zamki</p>	<p>– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od pazia do rycerza;</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i>; – opisuje wygląd średnio-</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i>;</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i>; – charakteryzuje kodeks</p>	<p>– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.</p>	<p>– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie; – kodeks rycerski; – znaczenie terminów: <i>rycerz, zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i> 	wiecznego rycerza i zamku.	– wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.	rycerski.		
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> – objęcie władzy przez Jadwigę; – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; – skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; – zagrożenie ze strony Krzyżaków; – znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i> 	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i> ;	– poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i> ;	– przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej;	– opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów.	– poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i> ;
		– charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagielly.</i>	– zna wydarzenia związane z datą 1385;	– wymienia postanowienia unii w Krewie.		– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
			– wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego.			
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> – postać Zawiszy Czarnego; – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze. 	– charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego.	– zna wydarzenia związane z datą 1410;	– przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim;	– charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena.	– przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.
			– wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i>	– opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem.		
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> – Mikołaj Kopernik i jego życie; – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>; – dokonania Kopernika spoza dziedziny 	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>astronomia</i> ;	– wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ;	– wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna</i> ;	– wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół.
		– wie, kim był Mikołaj Kopernik.		– przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika.	– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika;	

	astronomii; – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> .					
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> ; – zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – wskazuje na mapie Zamość.	– wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych; – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej.	– wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.	– wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
*Czasy stanisławowski e	– ideały epoki oświecenia; – dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; – kultura doby	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet</i> .	– poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i> ; – wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest wspólnie obchodzony 14 października.	– wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; – wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”.	– przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania;	– wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

	<p>stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; – znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>; 					
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> – sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; – Konstytucja 3 maja; – rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; – bitwa pod Racławicami i rola kosynierów; – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; – znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie</i>; – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i>; – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; – wskazuje na mapie rozbiory Polski; – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	<ul style="list-style-type: none"> – losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; – zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; – zna słowa hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>emigracja</i>; – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze; – zna wydarzenia związane z datą: 1797; – charakteryzuje postaci 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; – wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa Mazurka Dąbrowskiego.

	<p>Polskich; – Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; – <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; – znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>.</p>	Polski.	gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego.			
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<p>– branka i wybuch powstania styczniowego; – wojna partyzancka; – Romuald Traugutt dyktatorem powstania; – represje po upadku powstania styczniowego; – znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia</i>.</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór rosyjski, Syberia</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; – charakteryzuje postać Romualda Traugutta; – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; – opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego.</p>	– wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	<p>– edukacja Marii Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich; – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; – kariera naukowa Marii Skłodowskiej-Curie; – Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej-Curie; – polscy nobliści; – znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie,</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat</i>; – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji.</p>	<p>– charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla.</p>	<p>– przedstawia dokonania M. Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla .</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający</i>; – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla.</p>	– opisuje działalność Marii Skłodowskiej-Curie podczas I wojny światowej.

	<i>Nagroda Nobla, laureat.</i>					
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch I wojny światowej; – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – odzyskanie niepodległości przez Polskę; – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; – Narodowe Święto Niepodległości; – znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orłęta lwowskie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita;</i> – wskazuje na mapie obszar II RP; – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem <i>orłęta lwowskie;</i> – wymienia obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918-1921 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> – Rosja Sowiecka i komunizm; – wojna polsko-bolszewicka; – Bitwa Warszawska i jej legenda; – 15 sierpnia – Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; – odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; – wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy</i>; – wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; – charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – problemy odrodzonej Polski; – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; – Gdynia polskim oknem na świat; – znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie</i>; – wskazuje na mapie Polski Gdynię. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import</i>.
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – wybuch II wojny światowej; – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); – akcja pod Arsenalem; – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; – znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi</i>; – zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie</i>; – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg powstania warszawskiego.

	<i>Krajowa, Szare Szeregi.</i>					
4. „Żołnierze niezłomni”	<ul style="list-style-type: none"> – przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; – polityka komunistów wobec polskiego podziemia; – działalność wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i>, „<i>żołnierze niezłomni</i>”. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – opisuje politykę komunistów wobec ludności polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: „<i>żołnierze niezłomni</i>”; – rozwija skrót PRL; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego</i> i <i>Danuty Siedzikówny</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	<ul style="list-style-type: none"> – dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji; 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła; – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>papież</i>, <i>teologia</i>, <i>pielgrzymka</i>; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe</i>, <i>kardynał</i>, <i>pontyfikat</i>; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.

	<p>– Jan Paweł II jako papież pielgrzym; – znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat.</i></p>					
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	<p>– życie codzienne w okresie PRL.; – działalność opozycyjna; – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność”; – bohaterowie „Solidarności”: <i>Lech Wałęsa i Anna Walentynowicz</i>; – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; – przełom 1989 r. i upadek komunizmu; – znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół.</i></p>	<p>– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk, solidarność, związek zawodowy</i>; – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych; – opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność”.</p>	<p>– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; – zna głównych bohaterów „Solidarności” – Lecha Wałęsę i Annę Walentynowicz.</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i>; – wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; – wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.</p>	<p>– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.</p>

Przyroda

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY DLA KLASY IV

„Tajemnice przyrody”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika					
1. Przyroda i jej składniki	1. Poznajemy składniki przyrody	<ul style="list-style-type: none"> • nieożywione składniki przyrody • ożywione składniki przyrody • czynności życiowe • wytwory działalności człowieka 	<p>VI.1. rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły</p> <p>VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie w najbliższym otoczeniu składników przyrody i wytworów działalności człowieka • wskazywanie różnic między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy lub zdjęcia roślin, zwierząt, skał i innych elementów przyrody oraz wytworów działalności człowieka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3 • Multibook – pokaz slajdów „Inspiracje z natury”
2. Jak poznawać przyrodę?	2. Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> • rola zmysłów w poznawaniu przyrody • obserwacje przyrodnicze • plan doświadczenia przyrodniczego • źródła wiedzy o przyrodzie • bezpieczeństwo podczas prowadzenia obserwacji i doświadczeń 	<p>I.1. opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją</p> <p>I.3. podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych</p> <p>I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych</p> <p>I.5. wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie</p> <p>I.6. korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie elementów przyrody i ich cech za pomocą zmysłów • omówienie sposobów obserwowania przyrody • analiza etapów planowania, przeprowadzania i dokumentowania doświadczeń oraz eksperymentów • samodzielne zaplanowanie i przeprowadzenie doświadczenia • rozmowa na temat bezpieczeństwa podczas prowadzenia doświadczeń i eksperymentów 	<ul style="list-style-type: none"> • roślina doniczkowa • owoce • nagrania głosów zwierząt • zwierzęta hodowane w pracowni • podręcznik • Multibook – pokazy slajdów: „Węch u zwierząt”, „Miejsca, w których dowiesz się więcej o przyrodzie”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	3. Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy i pomoce niezbędne podczas obserwacji terenowych • taśma miernicza – przeznaczenie tego przyrządu i sposób posługiwania się nim • obserwacje z wykorzystaniem lupy • mikroskop – budowa i przeznaczenie 	<p>I.2. podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza)</p> <p>I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przeznaczenia i możliwości wykorzystania poszczególnych przyrządów • obserwacja obiektów przyrodniczych z wykorzystaniem lupy • wykonanie rysunku obiektu obserwowanego z wykorzystaniem lupy • omówienie budowy mikroskopu • pokaz przygotowania mikroskopu do obserwacji • samodzielna obserwacja mikroskopowa 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • kompas • lupa • taśma miernicza • mikroskopy • preparaty mikroskopowe • lornetka • ołówek • Multibook – pokaz slajdów „Świat widziany pod mikroskopem świetlnym”
4. Określamy kierunki geograficzne	4. W jaki sposób określamy kierunki geograficzne?	<ul style="list-style-type: none"> • widnokrąg • nazwy głównych kierunków geograficznych • sposoby wyznaczania kierunków geograficznych w terenie (za pomocą kompasu, za pomocą gnomonu) • nazwy pośrednich kierunków geograficznych • róża kierunków geograficznych • *wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie za pomocą Gwiazdy Polarnej i innych obiektów w otoczeniu 	<p>II.1. opisuje przebieg linii widnokregu, wymienia nazwy kierunków głównych</p> <p>II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat głównych kierunków geograficznych • wskazywanie przez uczniów głównych kierunków geograficznych • omówienie budowy kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> • kompas • Multibook – rysunek interaktywny „Co to jest widnokrąg?”, animacja „Wyznaczanie północy geograficznej nocą” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	5. Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • etapy wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie • etapy wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą gnomonu • wyznaczanie kierunków pośrednich 	II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie sposobu wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą kompasu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • omówienie etapów wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą gnomonu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do ćwiczeń: kompas, kartki z bloku technicznego, duży cyrkiel, kijek o długości 10 cm, plastelina, ołówki, linijka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5
Podsumowanie działu 1	6. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 1	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 1	I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3–8
	7. Sprawdzian z działu 1	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1			
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Substancje wokół nas	8. Otaczają nas substancje	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia substancji • przykłady substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • właściwości substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • wpływ temperatury na ciała stałe, ciecze i gazy 	V.3. podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i uzasadnia ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja substancji w różnych stanach skupienia (ciało stałe, ciecz i gaz – inne niż woda) • badanie właściwości wybranych substancji: plasteliny, kredy lub innych przedmiotów (np. gąbki) • rozmowa na temat występowania w najbliższym otoczeniu przedmiotów wykonanych z różnych substancji 	<ul style="list-style-type: none"> • plastelina • kreda • gąbka • blaszka lub drut aluminiowy • sok • gaz (np. tlenek siarki) • Multibook – pokazy slajdów: „Ile jest stanów skupienia?”, „Zastosowanie sprężystych materiałów w sporcie”
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	9. Poznajemy stany skupienia wody	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia wody • budowa i zasada działania termometru • zjawiska parowania, skraplania, krzepnięcia i topnienia • czynniki wpływające na szybkość parowania • *obieg wody w przyrodzie 	<p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie wykazanie wpływu temperatury na szybkość parowania wody zgodnie z instrukcją z podręcznika • obserwacja zjawiska skraplania pary wodnej 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony • materiały do doświadczeń: dwa spodki, łyżka, woda, szklanka, płaski talerz, pisak wodoodporny, trzy kostki lodu, woda, termometr laboratoryjny, niewielki słoik • Multibook – animacja „Szybkość parowania”, ciekawostka „Skraplanie a życie roślin na pustyniach”, rysunek interaktywny „Obieg wody w przyrodzie”
3. Składniki pogody	10. Poznajemy składniki pogody	<ul style="list-style-type: none"> • pogoda • składniki pogody: temperatura powietrza, ciśnienie atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru, zachmurzenie, opady atmosferyczne i osady atmosferyczne • rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • zjawiska pogodowe: deszcze nawałne, zamięć, burza, tęcza 	<p>III.1. wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru)</p> <p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.6. nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawałne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia pogody • omówienie składników pogody • wskazanie przykładów wpływu zmian temperatury powietrza na organizmy (w tym na człowieka) • prezentacja termometru 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony i termometr pokojowy • deszczomierz • Multibook – pokazy slajdów: „Zjawiska pogodowe”, „Rodzaje chmur”; animacje: „Jak powstaje wiatr?”, „Jak powstają chmury?”, ciekawostka „Skala Beauforta”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Obserwujemy pogodę	11. Obserwujemy pogodę	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy służące do pomiaru składników pogody: termometr, deszczomierz, wiatromierz • prognoza pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat przyrządów służących do pomiaru składników pogody • konstruowanie wiatromierza i deszczomierza • odczytywanie prognozy pogody z mapy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • mapa pogody • Multibook – film „Pomiary składników pogody”, ciekawostka „Wnętrze klatki meteorologicznej”
	12. Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja składników pogody • pomiary: temperatury, ilości opadów, kierunku i siły wiatru • dziennik pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytywanie i zapisywanie wskazań termometru • obserwacja i określanie stopnia zachmurzenia • rozpoznawanie rodzajów opadów i osadów atmosferycznych • pomiar ilości opadów • zapisywanie wyników pomiarów temperatury powietrza i ilości opadów • określanie kierunku wiatru z wykorzystaniem wiatromierza • omówienie zasad prowadzenia dziennika pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • ciśnieniomierz • dzienniczek pogody zamieszczony w zeszyte ćwiczeń
5. „Wędrówka” Słońca po niebie	13. „Wędrówka” Słońca po niebie	<ul style="list-style-type: none"> • wschód, górowanie i zachód Słońca • południe słoneczne • doba • zmiany długości cienia w ciągu dnia • zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia • cztery pory roku • daty rozpoczęcia pór roku • równonoc jesienna • przesilenie zimowe • równonoc wiosenna • przesilenie letnie • przyczyny zmian temperatury w poszczególnych porach roku • przyroda ożywiona jesienią, zimą, wiosną i latem 	<p>II.9. wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia</p> <p>II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokresem w ciągu doby i w ciągu roku</p> <p>II.11. wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku</p> <p>III.8. opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka objaśniająca „wędrówkę” Słońca po niebie • omówienie zmian długości cienia w ciągu dnia • omówienie zmian temperatury powietrza w ciągu dnia 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • Multibook – animacje: „Wędrówka Słońca w ciągu dnia”, „Wędrówka Słońca w ciągu roku”; pokazy slajdów: „Najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Polsce”, „Ptaki przylatujące na zimę”; rysunek interaktywny „Temperatura w ciągu roku”; film „Obserwujemy pory roku” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–41

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	14. Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje wysokości Słońca nad widnokregiem, pogody oraz roślin i zwierząt 	II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokregiem w ciągu doby i w ciągu roku III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn zmian pór roku oraz związanych z nimi zmian zachodzących w pogodzie i przyrodzie • pogadanka objaśniająca zależność między wysokością Słońca a długością dnia w ciągu roku 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 42–43
Podsumowanie działu 2	15. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze – podsumowanie działu 2	<ul style="list-style-type: none"> • utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 2 	II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 2 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–43
	16. Sprawdzian z działu 2	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3			
Dział 3. Poznajemy świat organizmów					
1. Organizmy mają wspólne cechy	17. Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • budowa komórkowa organizmów • hierarchiczna budowa organizmów wielokomórkowych: komórka, tkanka, narząd, organizm • czynności życiowe organizmów • *podział organizmów na pięć królestw 	VI.1 rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmu jednokomórkowego • omówienie hierarchicznej budowy organizmów • obserwacja organizmu zwierzęcego hodowanego w pracowni – omówienie czynności życiowych • *pogadanka na temat różnorodności organizmów i konieczności ich pogrupowania • obserwacja przedstawicieli wybranych królestw – wskazywanie ich charakterystycznych cech 	<ul style="list-style-type: none"> • mikroskop • preparat mikroskopowy organizmu jednokomórkowego (np. chlorella) • organizm zwierzęcy hodowany w pracowni • Multibook – pokazy slajdów: Niezwykłe sposoby poruszania się zwierząt, „Niezwykłe organizmy z różnych królestw” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	18. W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm?	<ul style="list-style-type: none"> • organizmy samożywne lub cudzożywne • sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny • roślinożercy • zwierzęta mięsożerne: drapieżniki i padlinożercy • wszystkożercy • przykłady organizmów odżywiających się szczątkami glebowymi • pasożyty • przystosowania zwierząt do pobierania pokarmu 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie istoty samożywności i cudzożywności • wskazywanie w najbliższym otoczeniu przykładów organizmów samożywnych • wskazywanie przykładów i cech roślinożerców • rozmowa na temat klasyfikacji zwierząt mięsożernych • wskazywanie cech drapieżników i padlinożerców • obserwacja organizmów glebowych • podawanie przykładów organizmów wszystkożernych • pogadanka na temat pasożytów 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy roślin doniczkowych, zdjęcia zwierząt roślinożernych • Multibook – animacja „Samożywność i cudzożywność”; ciekawostki: „Fotosynteza u krasnorostów”, „Biczogony – drapieżniki czy roślinożercy”, „Pasożytnictwo przyjazne człowiekowi”; filmy: „Wilki i rysie”, „Bobry” • przygotowane przez uczniów koła z rysunkami lub zdjęciami organizmów roślinnych i zwierzęcych
	19. Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami	<ul style="list-style-type: none"> • zależności pokarmowe • producenci i konsumenci • ogniwa łańcucha pokarmowego • rola destruentów • *sieć pokarmowa • *sposoby obrony przed naturalnymi wrogami 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie struktury łańcucha pokarmowego • układanie przykładowych łańcuchów i sieci pokarmowych • analiza sytuacji, w których zostaje wyeliminowane któreś ogniwo łańcucha pokarmowego • omówienie roli destruentów w przyrodzie • rozmowa na temat sposobów obrony różnych organizmów przed naturalnymi wrogami • wskazywanie przykładów obrony 	<ul style="list-style-type: none"> • prostokąty z nazwami ogniw łańcucha pokarmowego • Multibook – ciekawostka „Mimikra”, pokaz slajdów „Współpraca zwierząt”, rysunek interaktywny „Kto co zjada”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	20. Obserwujemy rośliny i zwierzęta wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe uprawiane w domu • zwierzęta hodowane przez człowieka • przykłady innych zwierząt występujących w domach • rośliny i zwierzęta naszych ogrodów • dzikie zwierzęta w mieście 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat roślin uprawianych przez człowieka w domu i ogrodzie • rozmowa na temat zasad pielęgnacji roślin doniczkowych • omówienie zasad pielęgnacji roślin • rozmowa na temat hodowanych zwierząt, ich wymagań i zasad opieki nad nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe znajdujące się w pracowni przyrodniczej • zdjęcia lub okazy wybranych roślin trujących • okazy zwierząt hodowanych w pracowni • zdjęcia zwierząt hodowanych przez uczniów • atlasy zwierząt • Multibook – pokazy slajdów: „Zioła, które możesz uprawiać w kuchni”, „Rośliny mięsożerne – ciekawy obiekt obserwacji”, „Pies pomocnikiem człowieka”, „Rośliny w parkach i ogrodach”
Podsumowanie działu 3	21. Poznajemy świat organizmów – podsumowanie działu 3	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 3	VI.1, VI.6, VI.7, VI.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 3 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47
	22. Sprawdzian z działu 3	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.6, VI.7, VI.9			
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	23. Poznajemy składniki pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • podział składników pokarmowych • źródła składników pokarmowych • znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla organizmu 	V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie klasyfikacji pokarmów ze względu na ich pochodzenie • pokaz przykładowych produktów żywnościowych • omówienie roli poszczególnych składników pokarmowych oraz skutków ich niedoboru i nadmiaru 	<ul style="list-style-type: none"> • produkty spożywcze bogate w wybrane składniki pokarmowe (lub opakowania po tych produktach) oraz ich zdjęcia • Multibook – pokazy slajdów: „Witaminy”, „Sole mineralne”
	24. Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	<ul style="list-style-type: none"> • narządy budujące układ pokarmowy • rola poszczególnych narządów przewodu pokarmowego • etapy trawienia pokarmu • wchłanianie pokarmu • podstawowe zasady higieny układu pokarmowego • *rola narządów wspomagających trawienie 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • analiza położenia poszczególnych narządów układu pokarmowego • opis etapów trawienia pokarmu • omówienie procesu wchłaniania pokarmu • wskazywanie na planszy lub modelu położenia narządów przewodu pokarmowego i narządów wspomagających trawienie • rozmowa na temat zasad higieny układu pokarmowego • *omówienie roli narządów wspomagających trawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Układ pokarmowy” • model tułowia człowieka • Multibook – animacja „Trawienie i wchłanianie pokarmu”, pokaz slajdów „Układ pokarmowy w powiększeniu”, film „Jak działa układ pokarmowy?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 81
2. Układ krwionośny transportuje krew	25. Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje i funkcje naczyń krwionośnych • rola serca • tętno • zadania układu krwionośnego • higiena układu krwionośnego 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie na planszy narządów budujących układ krwionośny • pomiar tętna własnego oraz tętna kolegi • „wysłuchanie” pracy serca • pogadanka na temat zadań układu krwionośnego • rozmowa na temat zasad higieny układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zegarek z sekundnikiem lub stoper • stetoskop • model tułowia człowieka • model serca człowieka • plansza dydaktyczna „Układ krążenia” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 83 • Multibook – animacja „Krążenie krwi”, pokaz slajdów „Układ krwionośny w powiększeniu”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	26. Jak oddychamy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu oddechowego • rola układu oddechowego • budowa i rola płuc • wymiana gazowa w płucach • higiena układu oddechowego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie położenia i roli poszczególnych narządów układu oddechowego • wskazywanie na planszy położenia narządów układu oddechowego • analiza schematu wdechu i wydechu • obserwacja ruchów klatki piersiowej podczas wdechu i wydechu • omówienie przebiegu wymiany gazowej w płucach • rozmowa na temat zasad higieny układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • model tułowia człowieka • plansza dydaktyczna „Układ oddechowy” • Multibook – animacje: „Wymiana gazowa”, „Wdech i wydech” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 82
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	27. Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budujące układ ruchu • główne elementy szkieletu • połączenia kości • kształty kości • rola szkieletu • praca mięśni szkieletowych • higiena układu ruchu • *przykłady pracy mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6 opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie współdziałania układów kostnego i mięśniowego podczas wykonywania ruchów • wskazywanie na modelu lub planszy dydaktycznej głównych elementów szkieletu, przykładów połączeń kości oraz kości o różnych kształtach • omówienie sposobu pracy mięśni szkieletowych • omówienie zasad higieny układu ruchu • *omówienie przykładów działania mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa oka” • model budowy oka • Multibook – rysunek interaktywny „Szkielet człowieka”, pokaz slajdów „Układ ruchu w powiększeniu”, film „Praca mięśni szkieletowych” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 87

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	28. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy wzroku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu nerwowego • zadania nerwów i mózgu • rola narządów zmysłów • budowa oka • droga promieni świetlnych w oku • powstawanie obrazu 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zadań nerwów i mózgu • omówienie roli narządów zmysłów • wskazywanie na planszy dydaktycznej lub na modelu głównych elementów oka • objaśnienie mechanizmu widzenia – analiza drogi promienia świetlnego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa ucha” • model budowy ucha • Multibook – film „Praca organizmu jest pod kontrolą”, pokaz slajdów „Układ nerwowy w powiększeniu” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 84–86
	29. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy węchu, smaku, słuchu i dotyku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i rola ucha • droga dźwięku w uchu • rola skóry w procesie odbierania wrażeń czuciowych • rola narządów odbierających wrażenia smakowe i węchowe • higiena narządów zmysłów 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.5. bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie roli narządów zmysłów: słuchu, dotyku, smaku i węchu • współdziałanie zmysłów smaku i węchu – wykonanie doświadczenia • wskazywanie na planszy głównych elementów budowy ucha • omówienie drogi dźwięku w uchu • rozmowa na temat roli zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego • rozmowa na temat higieny narządów wzroku i słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> • klips do zatkania nosa • szalik do przewiązania oczu • łyżeczka, nóż, widelec, tarka, kilka miseczek • kilka świeżych owoców i warzyw (np. brzoskwinia, banan, marchewka, ogórek) • Multibook – animacje: „Jak działa oko?”, „Jak działa ucho?”; film „Zagrożenia dla pracy układu nerwowego”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	30. Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i funkcje męskiego układu rozrodczego • budowa i funkcje żeńskiego układu rozrodczego • zapłodnienie i ciąża • higiena układu rozrodczego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnic w budowie sylwetki kobiety i mężczyzny • wskazywanie na planszy położenia narządów rozrodczych żeńskich i męskich • omówienie funkcji układów rozrodczych • rozmowa na temat zasad higieny układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa układu rozrodczego” • Multibook – animacje: „Jak funkcjonuje żeński układ rozrodczy?”, „Jak funkcjonuje męski układ rozrodczy?”; pokazy slajdów: „Komórki rozrodcze w powiększeniu”, „Rozwój zarodkowy i płodowy”; film „Dziecko widoczne w czasie badania USG” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 80
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	31. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	<ul style="list-style-type: none"> • cechy kobiety i mężczyzny • zmiany fizyczne w okresie dojrzewania u chłopców i dziewcząt • dojrzewanie psychiczne i emocjonalne • higiena okresu dojrzewania 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z pielęgniarką – rozmowa na temat zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania oraz na temat zasad higieny 	<ul style="list-style-type: none"> • artykuły higieniczne • Multibook – film „Dojrzewanie”
Podsumowanie działu 4	32. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka – podsumowanie działu 4	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 4	IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 4 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 78–87
	33. Sprawdzian z działu 4	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10			
Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Zdrowy styl życia	34. Na czym polega zdrowy styl życia?	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zdrowego stylu życia • odpoczynek aktywny i bierny • racjonalne odżywianie się • znaczenie aktywności fizycznej w profilaktyce zdrowia • higiena jamy ustnej • pielęgnacja skóry, włosów i paznokci 	V.1. proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat zdrowego stylu życia • omówienie zasad prawidłowego żywienia • zademonstrowanie przykładowej gimnastyki porannej 	<ul style="list-style-type: none"> • kosmetyki do pielęgnacji skóry w okresie dojrzewania • preparaty do pielęgnacji cery trądzikowej (zdjęcia lub ulotki tych produktów) • pasty do zębów, szczotki, nici dentystyczne • model czaszki (do pokazu mycia zębów) • Multibook – pokazy slajdów: „Sen u zwierząt”, „Zasady skutecznego mycia rąk”, „Rzeczy osobiste konieczne w podróży”; filmy: „Zbilansowana dieta”, „Zdrowe zęby”; ciekawostka „Czego nie widać na rękach?”
2. Choroby zakaźne i pasożytnicze	35. Poznajemy choroby zakaźne i pasożytnicze	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny chorób zakaźnych i pasożytniczych • drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych • choroby przenoszone z wdychanym powietrzem i sposoby zapobiegania im • zatrucia pokarmowe, pasożyty przewodu pokarmowego i sposoby ich unikania • choroby wywoływane przez drobnoustroje wnikające do organizmu przez uszkodzoną skórę i zapobieganie im 	V.2. opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka, opisuje sposoby zapobiegania chorobom	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat drobnoustrojów chorobotwórczych i dróg wnikania ich do organizmu • omówienie objawów grypy, ospy, anginy • sporządzenie mapy myśli pt. „Choroby zakaźne” • odczytywanie informacji z opakowań produktów spożywczych • rozmowa na temat właściwego postępowania z produktami spożywczymi • omówienie objawów zatruc • rozmowa na temat chorób wywoływanych przez drobnoustroje wnikające przez uszkodzoną skórę i sposobów zabezpieczania się przed nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • plansze dydaktyczne przedstawiające kleszcze • preparat mokry kleszcza • opakowania po różnych produktach spożywczych • Multibook – filmy: „Antybiotyki”, „Drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych do organizmu”, „Dbajmy o higienę”; pokazy slajdów: „Wirusy”, „Bakterie chorobotwórcze”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Jak postępować w niebezpiecznych sytuacjach?	36. Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu?	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne zjawiska pogodowe i unikanie ich skutków • zagrożenia ze strony jadowitych zwierząt • pierwsza pomoc w przypadku użądlenia • postępowanie w przypadku ukąszenia przez żmiję • zatrucia grzybami • przykłady roślin trujących 	<p>III.7. opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej)</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.6. rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn i skutków upadków • pokaz unieruchamiania kończyny, pokaz zakładania opatrunku • spotkanie z pielęgniarką • wskazywanie przykładowych sytuacji, w których należy zadzwonić pod numer alarmowy • odgrywanie scenek kształcących umiejętność informowania o urazach (rodzaj urazu, zachowanie poszkodowanego, pomoc, która już została udzielona itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • trójkątna chusta • deszczulki • bandaże • plansze dydaktyczne z opisami trujących roślin i grzybów • Multibook – pokazy slajdów: „Niebezpieczne zjawiska”, „Grzyby trujące i niejadalne”, „Dzikię rośliny trujące”; film „Żądło pszczoły”
	37. Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne substancje w domu • zatrucia: znaczenie wybranych symboli umieszczanych na opakowaniach środków chemicznych używanych w domu • pierwsza pomoc w przypadku skaleczenia i oparzenia 	<p>V.4. interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p> <p>V.9. odszukuje na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych, i wyjaśnia ich znaczenie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analiza zagrożeń występujących w domu i sposobów zapobiegania im • rozmowa na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwego używania urządzeń elektrycznych • odczytywanie symboli umieszczanych na opakowaniach wybranych środków chemicznych • rozmowa na temat sposobu udzielania pierwszej pomocy w przypadku zatrucia środkami chemicznymi • prezentacja zdjęć trujących roślin doniczkowych • przekazanie informacji na temat postępowania z roślinami trującymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opakowania po środkach czystości • plansze dydaktyczne z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy • Multibook – film „Krwotok z nosa”, rysunek interaktywny „Jak uniknąć sytuacji niebezpiecznych w domu?”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Czym jest uzależnienie?	38. Uzależnienia i ich skutki	<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienia • wpływ na organizm: dymu papierosowego, alkoholu, narkotyków • uzależnienie od internetu i telefonu • asertywność • wybrane sposoby zachowań asertywnych 	IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie V.8. wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z psychologiem lub pielęgniarką – rozmowa na temat szkodliwości uzależnień • sporządzenie listy przyczyn, dla których dzieci i młodzież sięgają po środki niedozwolone • analiza negatywnego wpływu na organizm substancji uzależniających • ćwiczenie zachowań asertywnych • wykonanie plakatu „Stop uzależnieniom” 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do wykonania plakatu • ulotki i artykuły na temat uzależnień • Multibook – ciekawostka „Historia palenia tytoniu”, film „Wpływ alkoholu i papierosów na organizm”
Podsumowanie działu 5	39. Odkrywamy tajemnice zdrowia – podsumowanie działu 5	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 5	III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 5 • Multibook – ćwiczenia interaktywne
	40. Sprawdzian z działu 5	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10			
Dział 6. Orientujemy się w terenie					
1. Co pokazujemy na planach?	41. Co to jest plan?	<ul style="list-style-type: none"> • plan przedmiotu • przedstawianie przedmiotów i obiektów na planie • plany niewielkich obszarów Ziemi rysowanie szkicu okolic szkoły 	II.3. podaje różnice między planem a mapą II.4. rysuje plan różnych przedmiotów II.5. wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie planu • wykonywanie pomiarów przedmiotów, np. podręcznika, ławki • rysowanie planów wybranych przedmiotów • rysowanie szkicu okolic szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • linijka, taśma miernicza • kartki z bloku, ołówki • Multibook – ciekawostka „Plan miasta w sieci”, film „Mapa i plan”, pokaz slajdów „Jak powstaje mapa?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–7

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Jak czytamy plany i mapy?	42. Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • znaki kartograficzne na mapie • elementy mapy: tytuł, skala, legenda • rodzaje map: plan, mapa turystyczna • zasady korzystania z planu miasta i mapy turystycznej 	II.6. odczytuje informacje z planu i mapy, posługując się legendą	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie mapy • omówienie legendy mapy • odszukiwanie na mapie wskazanych obiektów przy wykorzystaniu legendy mapy • prezentacja różnych rodzajów map • porównanie zakresu informacji (legend) przedstawionych na poszczególnych rodzajach map • omówienie zasad korzystania z planu miasta i mapy turystycznej • planowanie trasy pieszej wycieczki z wykorzystaniem planu 	<ul style="list-style-type: none"> • plan miejscowości • mapa turystyczna • Multibook – film „Tworzenie map” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 10–11
3. Jak się orientować w terenie?	43. Jak się orientować w terenie?	<ul style="list-style-type: none"> • kierunek północny i pozostałe kierunki geograficzne na mapie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie głównych kierunków geograficznych na mapie • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą kompasu • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta, okolicy • kompas • Multibook – film „Jak posługiwać się mapą?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4, 8
	44. Ćwiczmy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby orientowania mapy: za pomocą kompasu i za pomocą obiektów w terenie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • praktyczne ćwiczenia w orientowaniu mapy za pomocą kompasu i obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta albo najbliższej okolicy • kompas • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 8

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 6	45. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 6	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 6	II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–11
	46. Sprawdzian z działu 6	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8			
Dział 7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy					
1. Rodzaje krajobrazów	47. Co to jest krajobraz?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy krajobrazu: naturalne i antropogeniczne • zmiany w krajobrazie • rodzaje krajobrazu: naturalny i kulturowy • rodzaje krajobrazów kulturowych 	VI.1. rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy VII.2. rozpoznaje w terenie i nazywa składniki środowiska antropogenicznego i określa ich funkcje VII.3. określa zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat składników krajobrazu • rozpoznawanie i wskazywanie cech charakterystycznych różnych rodzajów krajobrazu • omówienie cech krajobrazu naturalnego i kulturowego • wskazywanie korzystnych i niekorzystnych zmian, które zaszły w krajobrazie najbliższej okolicy pod wpływem działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia wybranych typów krajobrazów • Multibook – ciekawostki: „Czy pogoda jest składnikiem krajobrazu?”, „Wysyłaj widokówki” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 2, 54–55

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Ukształtowanie terenu	48. Poznajemy formy terenu	<ul style="list-style-type: none"> • formy terenu • rodzaje form terenu: formy wypukłe i formy wklęsłe • elementy wzniesienia oraz doliny rzecznej • równiny • wykonywanie modeli wzniesienia i doliny 	<p>VI.2. rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejscu zamieszkania</p> <p>VI.3. tworzy model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuje ich elementy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów form terenu • wskazywanie przykładów form wypukłych i form wklęsłych • podpisywanie elementów pagórka i doliny rzecznej • wykonanie modelu wzniesienia i doliny • wskazywanie poznanych form terenu na mapie hipsometrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • plastelina, masa solna lub glina • podkładki • Multibook – ciekawostka „Pomiar wysokości wzniesienia”
3. Czy wszystkie skały są twarde?	49. Czy wszystkie skały są twarde?	<ul style="list-style-type: none"> • składniki skał – minerały • podział skał • cechy oraz przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych • gleba i jej składniki • znaczenie gleby 	VI.4. rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> • oglądanie kolekcji skał w pracowni przyrodniczej • omówienie charakterystycznych cech poszczególnych grup skał • obserwacja skał w najbliższej okolicy • pogadanka na temat budowy i rodzajów skał • przygotowanie kolekcji skał występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • kolekcja skał i minerałów znajdująca się w pracowni przyrodniczej • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 56, 58 • Multibook – pokazy slajdów: „Zastosowanie skał”, „Kwarc – minerał o wielu odmianach”, animacja „Jak powstaje gleba?”
4. Wody słodkie i wody słone	50. Wody słodkie i wody słone	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie wód słonych i wód słodkich na Ziemi • klasyfikacja wód słonych • klasyfikacja wód słodkich • wody stojące i wody płynące • *lądolody i lodowce górskie 	VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów wód na Ziemi • wskazywanie na mapie rzek, jezior, mórz i oceanów • odczytywanie nazw oceanów, jezior i rzek • wykonanie schematu przedstawiającego podział wód występujących na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa ogólnogeograficzna świata • podręcznik • Multibook – film „Morze Bałtyckie”; pokazy slajdów: „Wielkie rzeki”, „Lodowce” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 57

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Krajobraz wczoraj i dziś	51. Krajobraz wczoraj i dziś	<ul style="list-style-type: none"> • krajobraz kulturowy • zmiany w krajobrazie kulturowym spowodowane działalnością człowieka • pochodzenie nazw miejscowości • najbliższa okolica w przeszłości i obecnie 	<p>VII.4. charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy</p> <p>VII.5. opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii</p> <p>VII.6. ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy</p> <p>VII.7. wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości</p> <p>VII.9. ocenia krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zmian w krajobrazie najbliższej okolicy spowodowanych działalnością człowieka • wyróżnienie pozytywnych i negatywnych zmian w krajobrazie najbliższej okolicy • prezentacja historii miejscowości (prezentacje przygotowane przez uczniów w ramach pracy w grupach, zapowiedziane z odpowiednim wyprzedzeniem) • pogadanka lub wywiad na temat historii miejscowości – spotkanie z regionalistą 	<ul style="list-style-type: none"> • fotografie i widokówki miejscowości dawniej i dziś • projektor • laptop • pamiątki przyniesione przez uczniów • Multibook – pokaz slajdów „Co się stało z puszcami?”, film „Warszawa” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 63, 59
6. Obszary i obiekty chronione	52. Obszary i obiekty chronione	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby ochrony obszarów cennych przyrodniczo • ochrona całkowita i częściowa • obiekty i obszary chronione w Polsce • zasady zachowywania się na obszarze chronionym 	<p>VII.8. wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat form ochrony przyrody w Polsce • wskazywanie na mapie położenia wybranych obszarów i obiektów chronionych • opracowanie zasad zachowywania się na obszarach chronionych • rozpoznawanie gatunków roślin i zwierząt chronionych występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia chronionych gatunków roślin i zwierząt występujących w najbliższej okolicy • Multibook – filmy: „Parki narodowe”, „Brdzeński Park Krajobrazowy”; ciekawostki: „Wpisanie obiektu na listę pomników przyrody”; „Interaktywna mapa ochrony przyrody” • Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 64–65

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 7	53. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy – podsumowanie działu 7	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 7	VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 6 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 54–59, 64–65
	54. Sprawdzian z działu 7	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9			
Dział 8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie					
1. Warunki życia w wodzie	55. Poznajemy warunki życia w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie w wodzie • opór wody • ruch wody • zasoby tlenowe wód • zmiany temperatury w środowisku wodnym • warunki świetlne panujące w wodzie i ich wpływ na występowanie organizmów 	VI.12. określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat warunków życia w wodzie • obserwacja przystosowań ryby do życia w wodzie • obserwacja sposobu poruszania się ryby • obserwacja wody z jeziora (stawu) i porównanie jej wyglądu z wyglądem wody wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna przedstawiająca budowę zewnętrzną ryby • podręcznik • akwarium, w którym żyją ryby • woda z jeziora (stawu) • woda wodociągowa • zlewki • Multibook – rysunek interaktywny „Przystosowania ryb do życia w wodzie”, ciekawostka „Strzałka wodna ma trzy rodzaje liści”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Z biegiem rzeki	56. Poznajemy rzekę	<ul style="list-style-type: none"> • odcinki rzeki: bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny • przystosowania organizmów do życia w poszczególnych odcinkach rzeki • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych odcinków rzeki 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat elementów doliny rzeki • pogadanka na temat warunków panujących w poszczególnych odcinkach rzeki • rozpoznawanie organizmów żyjących w poszczególnych odcinkach rzeki • wskazywanie przystosowań organizmów do warunków panujących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki • omówienie rzeźbotwórczej działalności rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Rzeki Wigierskiego Parku Narodowego”; pokazy slajdów: „Ryby górnego biegu rzeki”, „Ryby środkowego biegu rzeki”, „Ryby dolnego biegu rzeki”; ciekawostka „Dlaczego nartnik chodzi po wodzie?”
3. Życie w jeziorze	57. Poznajemy warunki życia w jeziorze	<ul style="list-style-type: none"> • strefy życia w jeziorze: strefa przybrzeżna, strefa otwartej toni wodnej, strefa wód głębokich • czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach życia w jeziorze • cechy charakterystyczne organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych stref życia w jeziorze 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat warunków życia w jeziorze w poszczególnych porach roku • omówienie warunków panujących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • wskazywanie cech organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia lub plansze dydaktyczne przedstawiające organizmy żyjące w jeziorze • Multibook – film „Życie w jeziorze”; pokazy slajdów: „Rośliny strefy przybrzeżnej jeziora”, „Organizmy planktonowe”, „Ryby polskich jezior”; nagranie „Głosy ptaków żyjących nad jeziorami” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–13

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Warunki życia na lądzie	58. Warunki życia na lądzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie na lądzie • przystosowania organizmów lądowych do oszczędnego gospodarowania wodą • przystosowania organizmów do zmian temperatury • wpływ wiatru na życie organizmów • wymiana gazowa • dostęp do światła 	VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat cech budowy umożliwiających roślinom i zwierzętom lądowym oszczędne gospodarowanie wodą • obserwacja przystosowań wybranych organizmów roślinnych do warunków środowiska lądowego (krótka wycieczka do parku lub ogrodu szkolnego albo wykorzystanie okazów znajdujących się w pracowni przyrodniczej) • omówienie cech budowy i przykładów zachowań zwierząt związanych ze środowiskiem lądowym 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe roślin wykazujących wybrane przystosowania • zdjęcia zwierząt lądowych, u których dobrze widać przystosowania do środowiska życia • Multibook – pokazy slajdów: „Rośliny dobrze znoszące suszę”, „Zwierzęta dobrze znoszące brak wody”; ciekawostka „Łęgi pingwinów cesarskich”
5. Las ma budowę warstwową	59. Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie lasu • budowa lasu • charakterystyka warunków panujących w poszczególnych warstwach lasu • przykładowe organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu • pospolite grzyby jadalne • zasady zachowywania się w lesie 	VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowywania w lesie VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat znaczenia lasów • analiza budowy lasu – wyróżnianie warstw lasu • określanie warunków abiotycznych panujących w lesie • wskazywanie organizmów roślinnych i zwierzęcych występujących w poszczególnych warstwach lasu • sformułowanie zasad zachowywania się w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Życie w lesie”; pokazy slajdów: „Ptasie gniazda”, Krzewy rosnące w lasach”, „Grzyby trujące i niejadalne”; nagranie „Głosy leśnych ptaków”; film „Jak rosną grzyby kapeluszowe?”; • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 14–15

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	60. Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmów poszczególnych warstw lasu 	<p>VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowania w lesie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczka do pobliskiego lasu • rozpoznawanie roślin i zwierząt leśnych • wyróżnianie warstw lasu • wykonywanie dokumentacji z wycieczki (karty pracy, zdjęcia, zielniki, opisy) • obserwacja drzew w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: papier śniadaniowy, taśma samoprzylepna, kredka świecowa, ołówki, notes • atlasy drzew • lornetki, lupy, kompasy • kartki i przybory do pisania • atlasy roślin i zwierząt, aparaty fotograficzne
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	61. Poznajemy różne drzewa	<ul style="list-style-type: none"> • cechy drzew liściastych i iglastych • typy lasów w Polsce • cechy budowy wybranych drzew iglastych • cechy budowy wybranych drzew liściastych • charakterystyczne drzewa lasów liściastych i iglastych w Polsce • *typy lasów występujących w Polsce 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnianie cech charakterystycznych roślin iglastych i liściastych • przyporządkowywanie wybranych gatunków drzew do typów lasów • zbieranie informacji na temat lasów rosnących w najbliższej okolicy • rozpoznawanie pospolitych drzew iglastych i liściastych • gromadzenie informacji na temat typów lasów w najbliższej okolicy • *omówienie cech charakterystycznych borów, grądów, łęgów i buczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia pospolitych drzew iglastych i liściastych • okazy zielnikowe • Multibook – pokazy slajdów: „Rekordy wśród drzew iglastych”, „Rekordy wśród polskich drzew liściastych”, „Typy lasów” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 18–21, 23

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
7. Na łące	62. Na łące	<ul style="list-style-type: none"> • wygląd łąki w różnych porach roku • przykłady roślin łąkowych • cechy budowy wybranych roślin łąkowych • zwierzęta żyjące na łące • znaczenie łąk • zagrożenia dla organizmów łąkowych 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat cech łąki • rozpoznawanie wybranych roślin łąkowych • rozpoznawanie wybranych zwierząt łąkowych • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na łące 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe pospolitych roślin łąkowych • zdjęcia zwierząt mieszkających na łące i zwierząt żerujących na niej • Multibook – film „Życie na łące”; pokazy slajdów: „Niezwyczajne trawy”, „Dzikie rośliny jadalne”, „Owady zapylające rośliny” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 24, 27, 28, 31, 32, 34, 36–39
8. Na polu uprawnym	63. Na polu uprawnym	<ul style="list-style-type: none"> • uprawy zbożowe • cechy budowy zbóż • warzywa uprawiane na polach i ich wykorzystanie • rośliny oleiste • chwasty i szkodniki • ochrona upraw • zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na polu 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat klasyfikacji roślin uprawianych przez człowieka (zboża, warzywa, rośliny oleiste) • rozpoznawanie zbóż i warzyw uprawianych przez rolników • rozmowa na temat zagrożeń upraw (chwastów, szkodników) i sposobów ich zwalczania • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na polach 	<ul style="list-style-type: none"> • kłosa zbóż • zdjęcia lub okazy warzyw, roślin oleistych • przykładowe produkty spożywcze uzyskiwane z upraw • zdjęcia szkodników i sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami • Multibook – ciekawostka „Uprawa ryżu”; pokazy slajdów „Kasze i płatki”, „Odmiany buraka” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 25, 29, 33, 34, 36, 38
Podsumowanie działu 8	64. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie – podsumowanie działu 8	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 8	VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 7 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–39

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	65. Sprawdzian z działu 8	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13			

Zawiera 65 jednostek lekcyjnych, w tym 5 lekcji w terenie.

* Treści nadobowiązkowe, wykraczające poza podstawę programową.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z przyrody dla ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

- Indywidualizacja wymagań i celów edukacyjno-terapeutycznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami ucznia
- Zindywidualizowanie sposobów i kryteriów oceniania
- Indywidualizacja prac domowych (redukcja zadań zbyt trudnych dla ucznia, położenie nacisku na prace domowe, w których uczeń ma możliwość trenować najważniejsze dla niego umiejętności)
- W miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w sposób przez niego preferowany
- Dostrzeganie i docenianie mocnych stron oraz zainteresowań ucznia
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości poprzez akcentowanie osiągnięć
- W miarę możliwości dzielenie partii materiału na mniejsze części

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Przyroda i jej składniki	1. Poznajemy składniki przyrody	<ul style="list-style-type: none"> • nieożywione składniki przyrody • ożywione składniki przyrody • czynności życiowe • wytwory działalności człowieka 	<p>VI.1. rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły</p> <p>VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie w najbliższym otoczeniu składników przyrody i wytworów działalności człowieka • wskazywanie różnic między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy lub zdjęcia roślin, zwierząt, skał i innych elementów przyrody oraz wytworów działalności człowieka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3 • Multibook – pokaz slajdów „Inspiracje z natury”
2. Jak poznawać przyrodę?	2. Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> • rola zmysłów w poznawaniu przyrody • obserwacje przyrodnicze • plan doświadczenia przyrodniczego • źródła wiedzy o przyrodzie • bezpieczeństwo podczas prowadzenia obserwacji i doświadczeń 	<p>I.1. opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją</p> <p>I.3. podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych</p> <p>I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych</p> <p>I.5. wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie</p> <p>I.6. korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie elementów przyrody i ich cech za pomocą zmysłów • omówienie sposobów obserwowania przyrody • analiza etapów planowania, przeprowadzania i dokumentowania doświadczeń oraz eksperymentów • samodzielne zaplanowanie i przeprowadzenie doświadczenia • rozmowa na temat bezpieczeństwa podczas prowadzenia doświadczeń i eksperymentów 	<ul style="list-style-type: none"> • roślina doniczkowa • owoce • nagrania głosów zwierząt • zwierzęta hodowane w pracowni • podręcznik • Multibook – pokazy slajdów: „Węch u zwierząt”, „Miejsca, w których dowiesz się więcej o przyrodzie”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	3. Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy i pomoce niezbędne podczas obserwacji terenowych • taśma miernicza – przeznaczenie tego przyrządu i sposób posługiwania się nim • obserwacje z wykorzystaniem lupy • mikroskop – budowa i przeznaczenie 	<p>I.2. podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza)</p> <p>I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przeznaczenia i możliwości wykorzystania poszczególnych przyrządów • obserwacja obiektów przyrodniczych z wykorzystaniem lupy • wykonanie rysunku obiektu obserwowanego z wykorzystaniem lupy • omówienie budowy mikroskopu • pokaz przygotowania mikroskopu do obserwacji • samodzielna obserwacja mikroskopowa 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • kompas • lupa • taśma miernicza • mikroskopy • preparaty mikroskopowe • lornetka • ołówek • Multibook – pokaz slajdów „Świat widziany pod mikroskopem świetlnym”
4. Określamy kierunki geograficzne	4. W jaki sposób określamy kierunki geograficzne?	<ul style="list-style-type: none"> • widnokrąg • nazwy głównych kierunków geograficznych • sposoby wyznaczania kierunków geograficznych w terenie (za pomocą kompasu, za pomocą gnomonu) • nazwy pośrednich kierunków geograficznych • róża kierunków geograficznych • *wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie za pomocą Gwiazdy Polarnej i innych obiektów w otoczeniu 	<p>II.1. opisuje przebieg linii widnokregu, wymienia nazwy kierunków głównych</p> <p>II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat głównych kierunków geograficznych • wskazywanie przez uczniów głównych kierunków geograficznych • omówienie budowy kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> • kompas • Multibook – rysunek interaktywny „Co to jest widnokrąg?”, animacja „Wyznaczanie północy geograficznej nocą” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	5. Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • etapy wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie • etapy wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą gnomonu • wyznaczanie kierunków pośrednich 	II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie sposobu wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą kompasu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • omówienie etapów wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą gnomonu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do ćwiczeń: kompasy, kartki z bloku technicznego, duży cyrkiel, kijek o długości 10 cm, plastelina, ołówki, linijka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5
Podsumowanie działu 1	6. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 1	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 1	I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3–8
	7. Sprawdzian z działu 1	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1			
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Substancje wokół nas	8. Otaczają nas substancje	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia substancji • przykłady substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • właściwości substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • wpływ temperatury na ciała stałe, ciecze i gazy 	V.3. podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i uzasadnia ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja substancji w różnych stanach skupienia (ciało stałe, ciecz i gaz – inne niż woda) • badanie właściwości wybranych substancji: plasteliny, kredy lub innych przedmiotów (np. gąbki) • rozmowa na temat występowania w najbliższym otoczeniu przedmiotów wykonanych z różnych substancji 	<ul style="list-style-type: none"> • plastelina • kreda • gąbka • blaszka lub drut aluminiowy • sok • gaz (np. tlenek siarki) • Multibook – pokazy slajdów: „Ile jest stanów skupienia?”, „Zastosowanie sprężystych materiałów w sporcie”
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	9. Poznajemy stany skupienia wody	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia wody • budowa i zasada działania termometru • zjawiska parowania, skraplania, krzepnięcia i topnienia • czynniki wpływające na szybkość parowania • *obieg wody w przyrodzie 	<p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie wykazanie wpływu temperatury na szybkość parowania wody zgodnie z instrukcją z podręcznika • obserwacja zjawiska skraplania pary wodnej 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony • materiały do doświadczeń: dwa spodki, łyżka, woda, szklanka, płaski talerz, pisak wodoodporny, trzy kostki lodu, woda, termometr laboratoryjny, niewielki słoik • Multibook – animacja „Szybkość parowania”, ciekawostka „Skraplanie a życie roślin na pustyniach”, rysunek interaktywny „Obieg wody w przyrodzie”
3. Składniki pogody	10. Poznajemy składniki pogody	<ul style="list-style-type: none"> • pogoda • składniki pogody: temperatura powietrza, ciśnienie atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru, zachmurzenie, opady atmosferyczne i osady atmosferyczne • rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • zjawiska pogodowe: deszcze nawałne, zamięć, burza, tęcza 	<p>III.1. wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru)</p> <p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.6. nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawałne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia pogody • omówienie składników pogody • wskazanie przykładów wpływu zmian temperatury powietrza na organizmy (w tym na człowieka) • prezentacja termometru 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony i termometr pokojowy • deszczomierz • Multibook – pokazy slajdów: „Zjawiska pogodowe”, „Rodzaje chmur”; animacje: „Jak powstaje wiatr?”, „Jak powstają chmury?”, ciekawostka „Skala Beauforta”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Obserwujemy pogodę	11. Obserwujemy pogodę	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy służące do pomiaru składników pogody: termometr, deszczomierz, wiatromierz • prognoza pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat przyrządów służących do pomiaru składników pogody • konstruowanie wiatromierza i deszczomierza • odczytywanie prognozy pogody z mapy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • mapa pogody • Multibook – film „Pomiary składników pogody”, ciekawostka „Wnętrze klatki meteorologicznej”
	12. Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja składników pogody • pomiary: temperatury, ilości opadów, kierunku i siły wiatru • dziennik pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytywanie i zapisywanie wskazań termometru • obserwacja i określanie stopnia zachmurzenia • rozpoznawanie rodzajów opadów i osadów atmosferycznych • pomiar ilości opadów • zapisywanie wyników pomiarów temperatury powietrza i ilości opadów • określanie kierunku wiatru z wykorzystaniem wiatromierza • omówienie zasad prowadzenia dziennika pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • ciśnieniomierz • dzienniczek pogody zamieszczony w zeszyte ćwiczeń
5. „Wędrówka” Słońca po niebie	13. „Wędrówka” Słońca po niebie	<ul style="list-style-type: none"> • wschód, górowanie i zachód Słońca • południe słoneczne • doba • zmiany długości cienia w ciągu dnia • zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia • cztery pory roku • daty rozpoczęcia pór roku • równonoc jesienna • przesilenie zimowe • równonoc wiosenna • przesilenie letnie • przyczyny zmian temperatury w poszczególnych porach roku • przyroda ożywiona jesienią, zimą, wiosną i latem 	<p>II.9. wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia</p> <p>II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokresem w ciągu doby i w ciągu roku</p> <p>II.11. wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku</p> <p>III.8. opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka objaśniająca „wędrówkę” Słońca po niebie • omówienie zmian długości cienia w ciągu dnia • omówienie zmian temperatury powietrza w ciągu dnia 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • Multibook – animacje: „Wędrówka Słońca w ciągu dnia”, „Wędrówka Słońca w ciągu roku”; pokazy slajdów: „Najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Polsce”, „Ptaki przylatujące na zimę”; rysunek interaktywny „Temperatura w ciągu roku”; film „Obserwujemy pory roku” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–41

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	14. Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje wysokości Słońca nad widnokregiem, pogody oraz roślin i zwierząt 	II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokregiem w ciągu doby i w ciągu roku III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn zmian pór roku oraz związanych z nimi zmian zachodzących w pogodzie i przyrodzie • pogadanka objaśniająca zależność między wysokością Słońca a długością dnia w ciągu roku 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 42–43
Podsumowanie działu 2	15. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze – podsumowanie działu 2	<ul style="list-style-type: none"> • utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 2 	II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 2 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–43
	16. Sprawdzian z działu 2	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3			
Dział 3. Poznajemy świat organizmów					
1. Organizmy mają wspólne cechy	17. Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • budowa komórkowa organizmów • hierarchiczna budowa organizmów wielokomórkowych: komórka, tkanka, narząd, organizm • czynności życiowe organizmów • *podział organizmów na pięć królestw 	VI.1 rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmu jednokomórkowego • omówienie hierarchicznej budowy organizmów • obserwacja organizmu zwierzęcego hodowanego w pracowni – omówienie czynności życiowych • *pogadanka na temat różnorodności organizmów i konieczności ich pogrupowania • obserwacja przedstawicieli wybranych królestw – wskazywanie ich charakterystycznych cech 	<ul style="list-style-type: none"> • mikroskop • preparat mikroskopowy organizmu jednokomórkowego (np. chlorella) • organizm zwierzęcy hodowany w pracowni • Multibook – pokazy slajdów: Niezwykłe sposoby poruszania się zwierząt, „Niezwykłe organizmy z różnych królestw” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	18. W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm?	<ul style="list-style-type: none"> • organizmy samożywne lub cudzożywne • sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny • roślinożercy • zwierzęta mięsożerne: drapieżniki i padlinożercy • wszystkożercy • przykłady organizmów odżywiających się szczątkami glebowymi • pasożyty • przystosowania zwierząt do pobierania pokarmu 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie istoty samożywności i cudzożywności • wskazywanie w najbliższym otoczeniu przykładów organizmów samożywnych • wskazywanie przykładów i cech roślinożerców • rozmowa na temat klasyfikacji zwierząt mięsożernych • wskazywanie cech drapieżników i padlinożerców • obserwacja organizmów glebowych • podawanie przykładów organizmów wszystkożernych • pogadanka na temat pasożytów 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy roślin doniczkowych, zdjęcia zwierząt roślinożernych • Multibook – animacja „Samożywność i cudzożywność”; ciekawostki: „Fotosynteza u krasnorostów”, „Biczogony – drapieżniki czy roślinożercy”, „Pasożytnictwo przyjazne człowiekowi”; filmy: „Wilki i rysie”, „Bobry” • przygotowane przez uczniów koła z rysunkami lub zdjęciami organizmów roślinnych i zwierzęcych
	19. Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami	<ul style="list-style-type: none"> • zależności pokarmowe • producenci i konsumenci • ogniwa łańcucha pokarmowego • rola destruentów • *sieć pokarmowa • *sposoby obrony przed naturalnymi wrogami 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie struktury łańcucha pokarmowego • układanie przykładowych łańcuchów i sieci pokarmowych • analiza sytuacji, w których zostaje wyeliminowane któreś ogniwo łańcucha pokarmowego • omówienie roli destruentów w przyrodzie • rozmowa na temat sposobów obrony różnych organizmów przed naturalnymi wrogami • wskazywanie przykładów obrony 	<ul style="list-style-type: none"> • prostokąty z nazwami ogniw łańcucha pokarmowego • Multibook – ciekawostka „Mimikra”, pokaz slajdów „Współpraca zwierząt”, rysunek interaktywny „Kto co zjada”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	20. Obserwujemy rośliny i zwierzęta wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe uprawiane w domu • zwierzęta hodowane przez człowieka • przykłady innych zwierząt występujących w domach • rośliny i zwierzęta naszych ogrodów • dzikie zwierzęta w mieście 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat roślin uprawianych przez człowieka w domu i ogrodzie • rozmowa na temat zasad pielęgnacji roślin doniczkowych • omówienie zasad pielęgnacji roślin • rozmowa na temat hodowanych zwierząt, ich wymagań i zasad opieki nad nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe znajdujące się w pracowni przyrodniczej • zdjęcia lub okazy wybranych roślin trujących • okazy zwierząt hodowanych w pracowni • zdjęcia zwierząt hodowanych przez uczniów • atlasy zwierząt • Multibook – pokazy slajdów: „Zioła, które możesz uprawiać w kuchni”, „Rośliny mięsożerne – ciekawy obiekt obserwacji”, „Pies pomocnikiem człowieka”, „Rośliny w parkach i ogrodach”
Podsumowanie działu 3	21. Poznajemy świat organizmów – podsumowanie działu 3	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 3	VI.1, VI.6, VI.7, VI.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 3 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47
	22. Sprawdzian z działu 3	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.6, VI.7, VI.9			
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	23. Poznajemy składniki pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • podział składników pokarmowych • źródła składników pokarmowych • znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla organizmu 	V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie klasyfikacji pokarmów ze względu na ich pochodzenie • pokaz przykładowych produktów żywnościowych • omówienie roli poszczególnych składników pokarmowych oraz skutków ich niedoboru i nadmiaru 	<ul style="list-style-type: none"> • produkty spożywcze bogate w wybrane składniki pokarmowe (lub opakowania po tych produktach) oraz ich zdjęcia • Multibook – pokazy slajdów: „Witaminy”, „Sole mineralne”
	24. Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	<ul style="list-style-type: none"> • narządy budujące układ pokarmowy • rola poszczególnych narządów przewodu pokarmowego • etapy trawienia pokarmu • wchłanianie pokarmu • podstawowe zasady higieny układu pokarmowego • *rola narządów wspomagających trawienie 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące organizm człowieka IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • analiza położenia poszczególnych narządów układu pokarmowego • opis etapów trawienia pokarmu • omówienie procesu wchłaniania pokarmu • wskazywanie na planszy lub modelu położenia narządów przewodu pokarmowego i narządów wspomagających trawienie • rozmowa na temat zasad higieny układu pokarmowego • *omówienie roli narządów wspomagających trawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Układ pokarmowy” • model tułowia człowieka • Multibook – animacja „Trawienie i wchłanianie pokarmu”, pokaz slajdów „Układ pokarmowy w powiększeniu”, film „Jak działa układ pokarmowy?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 81
2. Układ krwionośny transportuje krew	25. Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje i funkcje naczyń krwionośnych • rola serca • tętno • zadania układu krwionośnego • higiena układu krwionośnego 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące organizm człowieka IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie na planszy narządów budujących układ krwionośny • pomiar tętna własnego oraz tętna kolegi • „wysłuchanie” pracy serca • pogadanka na temat zadań układu krwionośnego • rozmowa na temat zasad higieny układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zegarek z sekundnikiem lub stoper • stetoskop • model tułowia człowieka • model serca człowieka • plansza dydaktyczna „Układ krążenia” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 83 • Multibook – animacja „Krążenie krwi”, pokaz slajdów „Układ krwionośny w powiększeniu”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	26. Jak oddychamy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu oddechowego • rola układu oddechowego • budowa i rola płuc • wymiana gazowa w płucach • higiena układu oddechowego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie położenia i roli poszczególnych narządów układu oddechowego • wskazywanie na planszy położenia narządów układu oddechowego • analiza schematu wdechu i wydechu • obserwacja ruchów klatki piersiowej podczas wdechu i wydechu • omówienie przebiegu wymiany gazowej w płucach • rozmowa na temat zasad higieny układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • model tułowia człowieka • plansza dydaktyczna „Układ oddechowy” • Multibook – animacje: „Wymiana gazowa”, „Wdech i wydech” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 82
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	27. Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budujące układ ruchu • główne elementy szkieletu • połączenia kości • kształty kości • rola szkieletu • praca mięśni szkieletowych • higiena układu ruchu • *przykłady pracy mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6 opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie współdziałania układów kostnego i mięśniowego podczas wykonywania ruchów • wskazywanie na modelu lub planszy dydaktycznej głównych elementów szkieletu, przykładów połączeń kości oraz kości o różnych kształtach • omówienie sposobu pracy mięśni szkieletowych • omówienie zasad higieny układu ruchu • *omówienie przykładów działania mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa oka” • model budowy oka • Multibook – rysunek interaktywny „Szkielet człowieka”, pokaz slajdów „Układ ruchu w powiększeniu”, film „Praca mięśni szkieletowych” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 87

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	28. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy wzroku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu nerwowego • zadania nerwów i mózgu • rola narządów zmysłów • budowa oka • droga promieni świetlnych w oku • powstawanie obrazu 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zadań nerwów i mózgu • omówienie roli narządów zmysłów • wskazywanie na planszy dydaktycznej lub na modelu głównych elementów oka • objaśnienie mechanizmu widzenia – analiza drogi promienia świetlnego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa ucha” • model budowy ucha • Multibook – film „Praca organizmu jest pod kontrolą”, pokaz slajdów „Układ nerwowy w powiększeniu” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 84–86
	29. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy węchu, smaku, słuchu i dotyku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i rola ucha • droga dźwięku w uchu • rola skóry w procesie odbierania wrażeń czuciowych • rola narządów odbierających wrażenia smakowe i węchowe • higiena narządów zmysłów 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.5. bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie roli narządów zmysłów: słuchu, dotyku, smaku i węchu • współdziałanie zmysłów smaku i węchu – wykonanie doświadczenia • wskazywanie na planszy głównych elementów budowy ucha • omówienie drogi dźwięku w uchu • rozmowa na temat roli zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego • rozmowa na temat higieny narządów wzroku i słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> • klips do zatkania nosa • szalik do przewiązania oczu • łyżeczka, nóż, widelec, tarka, kilka miseczek • kilka świeżych owoców i warzyw (np. brzoskwinia, banan, marchewka, ogórek) • Multibook – animacje: „Jak działa oko?”, „Jak działa ucho?”; film „Zagrożenia dla pracy układu nerwowego”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	30. Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i funkcje męskiego układu rozrodczego • budowa i funkcje żeńskiego układu rozrodczego • zapłodnienie i ciąża • higiena układu rozrodczego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnic w budowie sylwetki kobiety i mężczyzny • wskazywanie na planszy położenia narządów rozrodczych żeńskich i męskich • omówienie funkcji układów rozrodczych • rozmowa na temat zasad higieny układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa układu rozrodczego” • Multibook – animacje: „Jak funkcjonuje żeński układ rozrodczy?”, „Jak funkcjonuje męski układ rozrodczy?”; pokazy slajdów: „Komórki rozrodcze w powiększeniu”, „Rozwój zarodkowy i płodowy”; film „Dziecko widoczne w czasie badania USG” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 80
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	31. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	<ul style="list-style-type: none"> • cechy kobiety i mężczyzny • zmiany fizyczne w okresie dojrzewania u chłopców i dziewcząt • dojrzewanie psychiczne i emocjonalne • higiena okresu dojrzewania 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z pielęgniarką – rozmowa na temat zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania oraz na temat zasad higieny 	<ul style="list-style-type: none"> • artykuły higieniczne • Multibook – film „Dojrzewanie”
Podsumowanie działu 4	32. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka – podsumowanie działu 4	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 4	IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 4 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 78–87
	33. Sprawdzian z działu 4	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10			
Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Zdrowy styl życia	34. Na czym polega zdrowy styl życia?	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zdrowego stylu życia • odpoczynek aktywny i bierny • racjonalne odżywianie się • znaczenie aktywności fizycznej w profilaktyce zdrowia • higiena jamy ustnej • pielęgnacja skóry, włosów i paznokci 	V.1. proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat zdrowego stylu życia • omówienie zasad prawidłowego żywienia • zademonstrowanie przykładowej gimnastyki porannej 	<ul style="list-style-type: none"> • kosmetyki do pielęgnacji skóry w okresie dojrzewania • preparaty do pielęgnacji cery trądzikowej (zdjęcia lub ulotki tych produktów) • pasty do zębów, szczotki, nici dentystyczne • model czaszki (do pokazu mycia zębów) • Multibook – pokazy slajdów: „Sen u zwierząt”, „Zasady skutecznego mycia rąk”, „Rzeczy osobiste konieczne w podróży”; filmy: „Zbilansowana dieta”, „Zdrowe zęby”; ciekawostka „Czego nie widać na rękach?”
2. Choroby zakaźne i pasożytnicze	35. Poznajemy choroby zakaźne i pasożytnicze	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny chorób zakaźnych i pasożytniczych • drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych • choroby przenoszone z wdychanym powietrzem i sposoby zapobiegania im • zatrucia pokarmowe, pasożyty przewodu pokarmowego i sposoby ich unikania • choroby wywoływane przez drobnoustroje wnikające do organizmu przez uszkodzoną skórę i zapobieganie im 	V.2. opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka, opisuje sposoby zapobiegania chorobom	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat drobnoustrojów chorobotwórczych i dróg wnikania ich do organizmu • omówienie objawów grypy, ospy, anginy • sporządzenie mapy myśli pt. „Choroby zakaźne” • odczytywanie informacji z opakowań produktów spożywczych • rozmowa na temat właściwego postępowania z produktami spożywczymi • omówienie objawów zatruc • rozmowa na temat chorób wywoływanych przez drobnoustroje wnikające przez uszkodzoną skórę i sposobów zabezpieczania się przed nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • plansze dydaktyczne przedstawiające kleszcze • preparat mokry kleszcza • opakowania po różnych produktach spożywczych • Multibook – filmy: „Antybiotyki”, „Drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych do organizmu”, „Dbajmy o higienę”; pokazy slajdów: „Wirusy”, „Bakterie chorobotwórcze”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Jak postępować w niebezpiecznych sytuacjach?	36. Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu?	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne zjawiska pogodowe i unikanie ich skutków • zagrożenia ze strony jadowitych zwierząt • pierwsza pomoc w przypadku użądlenia • postępowanie w przypadku ukąszenia przez żmiję • zatrucia grzybami • przykłady roślin trujących 	<p>III.7. opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej)</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.6. rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn i skutków upadków • pokaz unieruchamiania kończyny, pokaz zakładania opatrunku • spotkanie z pielęgniarką • wskazywanie przykładowych sytuacji, w których należy zadzwonić pod numer alarmowy • odgrywanie scenek kształcących umiejętność informowania o urazach (rodzaj urazu, zachowanie poszkodowanego, pomoc, która już została udzielona itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • trójkątna chusta • deszczulki • bandaże • plansze dydaktyczne z opisami trujących roślin i grzybów • Multibook – pokazy slajdów: „Niebezpieczne zjawiska”, „Grzyby trujące i niejadalne”, „Dzikię rośliny trujące”; film „Żądło pszczoły”
	37. Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne substancje w domu • zatrucia: znaczenie wybranych symboli umieszczanych na opakowaniach środków chemicznych używanych w domu • pierwsza pomoc w przypadku skaleczenia i oparzenia 	<p>V.4. interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p> <p>V.9. odszukuje na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych, i wyjaśnia ich znaczenie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analiza zagrożeń występujących w domu i sposobów zapobiegania im • rozmowa na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwego używania urządzeń elektrycznych • odczytywanie symboli umieszczanych na opakowaniach wybranych środków chemicznych • rozmowa na temat sposobu udzielania pierwszej pomocy w przypadku zatrucia środkami chemicznymi • prezentacja zdjęć trujących roślin doniczkowych • przekazanie informacji na temat postępowania z roślinami trującymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opakowania po środkach czystości • plansze dydaktyczne z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy • Multibook – film „Krwotok z nosa”, rysunek interaktywny „Jak uniknąć sytuacji niebezpiecznych w domu?”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Czym jest uzależnienie?	38. Uzależnienia i ich skutki	<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienia • wpływ na organizm: dymu papierosowego, alkoholu, narkotyków • uzależnienie od internetu i telefonu • asertywność • wybrane sposoby zachowań asertywnych 	IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie V.8. wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z psychologiem lub pielęgniarką – rozmowa na temat szkodliwości uzależnień • sporządzenie listy przyczyn, dla których dzieci i młodzież sięgają po środki niedozwolone • analiza negatywnego wpływu na organizm substancji uzależniających • ćwiczenie zachowań asertywnych • wykonanie plakatu „Stop uzależnieniom” 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do wykonania plakatu • ulotki i artykuły na temat uzależnień • Multibook – ciekawostka „Historia palenia tytoniu”, film „Wpływ alkoholu i papierosów na organizm”
Podsumowanie działu 5	39. Odkrywamy tajemnice zdrowia – podsumowanie działu 5	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 5	III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 5 • Multibook – ćwiczenia interaktywne
	40. Sprawdzian z działu 5	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10			
Dział 6. Orientujemy się w terenie					
1. Co pokazujemy na planach?	41. Co to jest plan?	<ul style="list-style-type: none"> • plan przedmiotu • przedstawianie przedmiotów i obiektów na planie • plany niewielkich obszarów Ziemi rysowanie szkicu okolic szkoły 	II.3. podaje różnice między planem a mapą II.4. rysuje plan różnych przedmiotów II.5. wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie planu • wykonywanie pomiarów przedmiotów, np. podręcznika, ławki • rysowanie planów wybranych przedmiotów • rysowanie szkicu okolic szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • linijka, taśma miernicza • kartki z bloku, ołówki • Multibook – ciekawostka „Plan miasta w sieci”, film „Mapa i plan”, pokaz slajdów „Jak powstaje mapa?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–7

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Jak czytamy plany i mapy?	42. Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • znaki kartograficzne na mapie • elementy mapy: tytuł, skala, legenda • rodzaje map: plan, mapa turystyczna • zasady korzystania z planu miasta i mapy turystycznej 	II.6. odczytuje informacje z planu i mapy, posługując się legendą	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie mapy • omówienie legendy mapy • odszukiwanie na mapie wskazanych obiektów przy wykorzystaniu legendy mapy • prezentacja różnych rodzajów map • porównanie zakresu informacji (legend) przedstawionych na poszczególnych rodzajach map • omówienie zasad korzystania z planu miasta i mapy turystycznej • planowanie trasy pieszej wycieczki z wykorzystaniem planu 	<ul style="list-style-type: none"> • plan miejscowości • mapa turystyczna • Multibook – film „Tworzenie map” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 10–11
3. Jak się orientować w terenie?	43. Jak się orientować w terenie?	<ul style="list-style-type: none"> • kierunek północny i pozostałe kierunki geograficzne na mapie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie głównych kierunków geograficznych na mapie • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą kompasu • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta, okolicy • kompas • Multibook – film „Jak posługiwać się mapą?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4, 8
	44. Ćwiczymy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby orientowania mapy: za pomocą kompasu i za pomocą obiektów w terenie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • praktyczne ćwiczenia w orientowaniu mapy za pomocą kompasu i obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta albo najbliższej okolicy • kompas • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 8

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 6	45. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 6	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 6	II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–11
	46. Sprawdzian z działu 6	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8			
Dział 7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy					
1. Rodzaje krajobrazów	47. Co to jest krajobraz?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy krajobrazu: naturalne i antropogeniczne • zmiany w krajobrazie • rodzaje krajobrazu: naturalny i kulturowy • rodzaje krajobrazów kulturowych 	VI.1. rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy VII.2. rozpoznaje w terenie i nazywa składniki środowiska antropogenicznego i określa ich funkcje VII.3. określa zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat składników krajobrazu • rozpoznawanie i wskazywanie cech charakterystycznych różnych rodzajów krajobrazu • omówienie cech krajobrazu naturalnego i kulturowego • wskazywanie korzystnych i niekorzystnych zmian, które zaszły w krajobrazie najbliższej okolicy pod wpływem działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia wybranych typów krajobrazów • Multibook – ciekawostki: „Czy pogoda jest składnikiem krajobrazu?”, „Wysyłaj widokówki” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 2, 54–55

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Ukształtowanie terenu	48. Poznajemy formy terenu	<ul style="list-style-type: none"> • formy terenu • rodzaje form terenu: formy wypukłe i formy wklęsłe • elementy wzniesienia oraz doliny rzecznej • równiny • wykonywanie modeli wzniesienia i doliny 	<p>VI.2. rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejscu zamieszkania</p> <p>VI.3. tworzy model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuje ich elementy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów form terenu • wskazywanie przykładów form wypukłych i form wklęsłych • podpisywanie elementów pagórka i doliny rzecznej • wykonanie modelu wzniesienia i doliny • wskazywanie poznanych form terenu na mapie hipsometrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • plastelina, masa solna lub glina • podkładki • Multibook – ciekawostka „Pomiar wysokości wzniesienia”
3. Czy wszystkie skały są twarde?	49. Czy wszystkie skały są twarde?	<ul style="list-style-type: none"> • składniki skał – minerały • podział skał • cechy oraz przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych • gleba i jej składniki • znaczenie gleby 	VI.4. rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> • oglądanie kolekcji skał w pracowni przyrodniczej • omówienie charakterystycznych cech poszczególnych grup skał • obserwacja skał w najbliższej okolicy • pogadanka na temat budowy i rodzajów skał • przygotowanie kolekcji skał występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • kolekcja skał i minerałów znajdująca się w pracowni przyrodniczej • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 56, 58 • Multibook – pokazy slajdów: „Zastosowanie skał”, „Kwarc – minerał o wielu odmianach”, animacja „Jak powstaje gleba?”
4. Wody słodkie i wody słone	50. Wody słodkie i wody słone	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie wód słonych i wód słodkich na Ziemi • klasyfikacja wód słonych • klasyfikacja wód słodkich • wody stojące i wody płynące • *lądolody i lodowce górskie 	VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów wód na Ziemi • wskazywanie na mapie rzek, jezior, mórz i oceanów • odczytywanie nazw oceanów, jezior i rzek • wykonanie schematu przedstawiającego podział wód występujących na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa ogólnogeograficzna świata • podręcznik • Multibook – film „Morze Bałtyckie”; pokazy slajdów: „Wielkie rzeki”, „Lodowce” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 57

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Krajobraz wczoraj i dziś	51. Krajobraz wczoraj i dziś	<ul style="list-style-type: none"> • krajobraz kulturowy • zmiany w krajobrazie kulturowym spowodowane działalnością człowieka • pochodzenie nazw miejscowości • najbliższa okolica w przeszłości i obecnie 	<p>VII.4. charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy</p> <p>VII.5. opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii</p> <p>VII.6. ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy</p> <p>VII.7. wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości</p> <p>VII.9. ocenia krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zmian w krajobrazie najbliższej okolicy spowodowanych działalnością człowieka • wyróżnienie pozytywnych i negatywnych zmian w krajobrazie najbliższej okolicy • prezentacja historii miejscowości (prezentacje przygotowane przez uczniów w ramach pracy w grupach, zapowiedziane z odpowiednim wyprzedzeniem) • pogadanka lub wywiad na temat historii miejscowości – spotkanie z regionalistą 	<ul style="list-style-type: none"> • fotografie i widokówki miejscowości dawniej i dziś • projektor • laptop • pamiątki przyniesione przez uczniów • Multibook – pokaz slajdów „Co się stało z puszcami?”, film „Warszawa” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 63, 59
6. Obszary i obiekty chronione	52. Obszary i obiekty chronione	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby ochrony obszarów cennych przyrodniczo • ochrona całkowita i częściowa • obiekty i obszary chronione w Polsce • zasady zachowywania się na obszarze chronionym 	<p>VII.8. wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat form ochrony przyrody w Polsce • wskazywanie na mapie położenia wybranych obszarów i obiektów chronionych • opracowanie zasad zachowywania się na obszarach chronionych • rozpoznawanie gatunków roślin i zwierząt chronionych występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia chronionych gatunków roślin i zwierząt występujących w najbliższej okolicy • Multibook – filmy: „Parki narodowe”, „Brdzeński Park Krajobrazowy”; ciekawostki: „Wpisanie obiektu na listę pomników przyrody”; „Interaktywna mapa ochrony przyrody” • Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 64–65

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 7	53. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy – podsumowanie działu 7	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 7	VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 6 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 54–59, 64–65
	54. Sprawdzian z działu 7	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9			
Dział 8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie					
1. Warunki życia w wodzie	55. Poznajemy warunki życia w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie w wodzie • opór wody • ruch wody • zasoby tlenowe wód • zmiany temperatury w środowisku wodnym • warunki świetlne panujące w wodzie i ich wpływ na występowanie organizmów 	VI.12. określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat warunków życia w wodzie • obserwacja przystosowań ryby do życia w wodzie • obserwacja sposobu poruszania się ryby • obserwacja wody z jeziora (stawu) i porównanie jej wyglądu z wyglądem wody wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna przedstawiająca budowę zewnętrzną ryby • podręcznik • akwarium, w którym żyją ryby • woda z jeziora (stawu) • woda wodociągowa • zlewki • Multibook – rysunek interaktywny „Przystosowania ryb do życia w wodzie”, ciekawostka „Strzałka wodna ma trzy rodzaje liści”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Z biegiem rzeki	56. Poznajemy rzekę	<ul style="list-style-type: none"> • odcinki rzeki: bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny • przystosowania organizmów do życia w poszczególnych odcinkach rzeki • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych odcinków rzeki 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat elementów doliny rzeki • pogadanka na temat warunków panujących w poszczególnych odcinkach rzeki • rozpoznawanie organizmów żyjących w poszczególnych odcinkach rzeki • wskazywanie przystosowań organizmów do warunków panujących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki • omówienie rzeźbotwórczej działalności rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Rzeki Wigierskiego Parku Narodowego”; pokazy slajdów: „Ryby górnego biegu rzeki”, „Ryby środkowego biegu rzeki”, „Ryby dolnego biegu rzeki”; ciekawostka „Dlaczego nartnik chodzi po wodzie?”
3. Życie w jeziorze	57. Poznajemy warunki życia w jeziorze	<ul style="list-style-type: none"> • strefy życia w jeziorze: strefa przybrzeżna, strefa otwartej toni wodnej, strefa wód głębokich • czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach życia w jeziorze • cechy charakterystyczne organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych stref życia w jeziorze 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat warunków życia w jeziorze w poszczególnych porach roku • omówienie warunków panujących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • wskazywanie cech organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia lub plansze dydaktyczne przedstawiające organizmy żyjące w jeziorze • Multibook – film „Życie w jeziorze”; pokazy slajdów: „Rośliny strefy przybrzeżnej jeziora”, „Organizmy planktonowe”, „Ryby polskich jezior”; nagranie „Głosy ptaków żyjących nad jeziorami” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–13

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Warunki życia na lądzie	58. Warunki życia na lądzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie na lądzie • przystosowania organizmów lądowych do oszczędnego gospodarowania wodą • przystosowania organizmów do zmian temperatury • wpływ wiatru na życie organizmów • wymiana gazowa • dostęp do światła 	VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat cech budowy umożliwiających roślinom i zwierzętom lądowym oszczędne gospodarowanie wodą • obserwacja przystosowań wybranych organizmów roślinnych do warunków środowiska lądowego (krótka wycieczka do parku lub ogrodu szkolnego albo wykorzystanie okazów znajdujących się w pracowni przyrodniczej) • omówienie cech budowy i przykładów zachowań zwierząt związanych ze środowiskiem lądowym 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe roślin wykazujących wybrane przystosowania • zdjęcia zwierząt lądowych, u których dobrze widać przystosowania do środowiska życia • Multibook – pokazy slajdów: „Rośliny dobrze znoszące suszę”, „Zwierzęta dobrze znoszące brak wody”; ciekawostka „Łęgi pingwinów cesarskich”
5. Las ma budowę warstwową	59. Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie lasu • budowa lasu • charakterystyka warunków panujących w poszczególnych warstwach lasu • przykładowe organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu • pospolite grzyby jadalne • zasady zachowywania się w lesie 	VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowywania w lesie VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat znaczenia lasów • analiza budowy lasu – wyróżnianie warstw lasu • określanie warunków abiotycznych panujących w lesie • wskazywanie organizmów roślinnych i zwierzęcych występujących w poszczególnych warstwach lasu • sformułowanie zasad zachowywania się w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Życie w lesie”; pokazy slajdów: „Ptasie gniazda”, Krzewy rosnące w lasach”, „Grzyby trujące i niejadalne”; nagranie „Głosy leśnych ptaków”; film „Jak rosną grzyby kapeluszowe?”; • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 14–15

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	60. Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmów poszczególnych warstw lasu 	<p>VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowania w lesie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczka do pobliskiego lasu • rozpoznawanie roślin i zwierząt leśnych • wyróżnianie warstw lasu • wykonywanie dokumentacji z wycieczki (karty pracy, zdjęcia, zielniki, opisy) • obserwacja drzew w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: papier śniadaniowy, taśma samoprzylepna, kredka świecowa, ołówki, notes • atlasy drzew • lornetki, lupy, kompasy • kartki i przybory do pisania • atlasy roślin i zwierząt, aparaty fotograficzne
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	61. Poznajemy różne drzewa	<ul style="list-style-type: none"> • cechy drzew liściastych i iglastych • typy lasów w Polsce • cechy budowy wybranych drzew iglastych • cechy budowy wybranych drzew liściastych • charakterystyczne drzewa lasów liściastych i iglastych w Polsce • *typy lasów występujących w Polsce 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnianie cech charakterystycznych roślin iglastych i liściastych • przyporządkowywanie wybranych gatunków drzew do typów lasów • zbieranie informacji na temat lasów rosnących w najbliższej okolicy • rozpoznawanie pospolitych drzew iglastych i liściastych • gromadzenie informacji na temat typów lasów w najbliższej okolicy • *omówienie cech charakterystycznych borów, grądów, łęgów i buczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia pospolitych drzew iglastych i liściastych • okazy zielnikowe • Multibook – pokazy slajdów: „Rekordy wśród drzew iglastych”, „Rekordy wśród polskich drzew liściastych”, „Typy lasów” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 18–21, 23

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
7. Na łące	62. Na łące	<ul style="list-style-type: none"> • wygląd łąki w różnych porach roku • przykłady roślin łąkowych • cechy budowy wybranych roślin łąkowych • zwierzęta żyjące na łące • znaczenie łąk • zagrożenia dla organizmów łąkowych 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat cech łąki • rozpoznawanie wybranych roślin łąkowych • rozpoznawanie wybranych zwierząt łąkowych • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na łące 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe pospolitych roślin łąkowych • zdjęcia zwierząt mieszkających na łące i zwierząt żerujących na niej • Multibook – film „Życie na łące”; pokazy slajdów: „Niezwyczajne trawy”, „Dzikie rośliny jadalne”, „Owady zapylające rośliny” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 24, 27, 28, 31, 32, 34, 36–39
8. Na polu uprawnym	63. Na polu uprawnym	<ul style="list-style-type: none"> • uprawy zbożowe • cechy budowy zbóż • warzywa uprawiane na polach i ich wykorzystanie • rośliny oleiste • chwasty i szkodniki • ochrona upraw • zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na polu 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat klasyfikacji roślin uprawianych przez człowieka (zboża, warzywa, rośliny oleiste) • rozpoznawanie zbóż i warzyw uprawianych przez rolników • rozmowa na temat zagrożeń upraw (chwastów, szkodników) i sposobów ich zwalczania • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na polach 	<ul style="list-style-type: none"> • kłosa zbóż • zdjęcia lub okazy warzyw, roślin oleistych • przykładowe produkty spożywcze uzyskiwane z upraw • zdjęcia szkodników i sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami • Multibook – ciekawostka „Uprawa ryżu”; pokazy slajdów „Kasze i płatki”, „Odmiany buraka” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 25, 29, 33, 34, 36, 38
Podsumowanie działu 8	64. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie – podsumowanie działu 8	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 8	VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 7 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–39

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	65. Sprawdzian z działu 8	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13			

Zawiera 65 jednostek lekcyjnych, w tym 5 lekcji w terenie.

* Treści nadobowiązkowe, wykraczające poza podstawę programową.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z PRZYRODY

„Tajemnice przyrody”

dla ucznia z autyzmem i niepełnosprawnością ruchową

- Indywidualizacja wymagań i celów edukacyjno-terapeutycznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami ucznia
- Troska o przystępność języka: instrukcje krótkie, jednoznaczne i zrozumiałe, zwięzłe i precyzyjne komunikaty słowne
- Dokładne instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ograniczenie instrukcji słownych na rzecz słowno-pokazowych, ciągła kontrola działań ucznia
- Dbać o kontakt wzrokowy
- Nowe lub trudne zadania najpierw należy zademonstrować wykonując czynności z krótkimi i jasnymi komentarzami do czasu, aż chłopiec opanuje umiejętność.
- Czas trwania wykonywania zadania należy dostosować do możliwości skupienia ucznia
- Nie należy omawiać błędów ucznia przy całej klasie, a przy omawianiu indywidualnym nie przedstawiać mu wszystkich błędów, jakie popełnił, a jedynie te, które w procesie redukcji są zaplanowane do korekty
- Nie wywoływać ucznia do tablicy

- Jasno określać zasady działania, aby unikać chaotycznych i niekontrolowanych czynności
- Unikać negatywnego pojęcia np. nie rób, nie
- Udzielanie krótkich, konkretnych komunikatów i sprawdzanie czy uczeń je usłyszał i zrozumiał

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Dział 1. Poznajemy warsztat przyrodnika					
1. Przyroda i jej składniki	1. Poznajemy składniki przyrody	<ul style="list-style-type: none"> • nieożywione składniki przyrody • ożywione składniki przyrody • czynności życiowe • wytwory działalności człowieka 	VI.1. rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie w najbliższym otoczeniu składników przyrody i wytworów działalności człowieka • wskazywanie różnic między nieożywionymi a ożywionymi składnikami przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy lub zdjęcia roślin, zwierząt, skał i innych elementów przyrody oraz wytworów działalności człowieka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3 • Multibook – pokaz slajdów „Inspiracje z natury”
2. Jak poznawać przyrodę?	2. Jakimi sposobami poznajemy przyrodę?	<ul style="list-style-type: none"> • rola zmysłów w poznawaniu przyrody • obserwacje przyrodnicze • plan doświadczenia przyrodniczego • źródła wiedzy o przyrodzie • bezpieczeństwo podczas prowadzenia obserwacji i doświadczeń 	I.1. opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją I.3. podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych I.5. wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie I.6. korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie elementów przyrody i ich cech za pomocą zmysłów • omówienie sposobów obserwowania przyrody • analiza etapów planowania, przeprowadzania i dokumentowania doświadczeń oraz eksperymentów • samodzielne zaplanowanie i przeprowadzenie doświadczenia • rozmowa na temat bezpieczeństwa podczas prowadzenia doświadczeń i eksperymentów 	<ul style="list-style-type: none"> • roślina doniczkowa • owoce • nagrania głosów zwierząt • zwierzęta hodowane w pracowni • podręcznik • Multibook – pokazy slajdów: „Węch u zwierząt”, „Miejsca, w których dowiesz się więcej o przyrodzie”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Przyrządy i pomoce przyrodnika	3. Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie obserwacji	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy i pomoce niezbędne podczas obserwacji terenowych • taśma miernicza – przeznaczenie tego przyrządu i sposób posługiwania się nim • obserwacje z wykorzystaniem lupy • mikroskop – budowa i przeznaczenie 	<p>I.2. podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza)</p> <p>I.4. stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przeznaczenia i możliwości wykorzystania poszczególnych przyrządów • obserwacja obiektów przyrodniczych z wykorzystaniem lupy • wykonanie rysunku obiektu obserwowanego z wykorzystaniem lupy • omówienie budowy mikroskopu • pokaz przygotowania mikroskopu do obserwacji • samodzielna obserwacja mikroskopowa 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • kompas • lupa • taśma miernicza • mikroskopy • preparaty mikroskopowe • lornetka • ołówek • Multibook – pokaz slajdów „Świat widziany pod mikroskopem świetlnym”
4. Określamy kierunki geograficzne	4. W jaki sposób określamy kierunki geograficzne?	<ul style="list-style-type: none"> • widnokrąg • nazwy głównych kierunków geograficznych • sposoby wyznaczania kierunków geograficznych w terenie (za pomocą kompasu, za pomocą gnomonu) • nazwy pośrednich kierunków geograficznych • róża kierunków geograficznych • *wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie za pomocą Gwiazdy Polarnej i innych obiektów w otoczeniu 	<p>II.1. opisuje przebieg linii widnokregu, wymienia nazwy kierunków głównych</p> <p>II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat głównych kierunków geograficznych • wskazywanie przez uczniów głównych kierunków geograficznych • omówienie budowy kompasu 	<ul style="list-style-type: none"> • kompas • Multibook – rysunek interaktywny „Co to jest widnokrąg?”, animacja „Wyznaczanie północy geograficznej nocą” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	5. Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • etapy wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie kierunków geograficznych w terenie • etapy wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą gnomonu • wyznaczanie kierunków pośrednich 	II.2. wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie sposobu wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą kompasu • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą kompasu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • omówienie etapów wyznaczania głównych kierunków geograficznych za pomocą gnomonu (zgodnie z instrukcją z podręcznika) • wyznaczanie głównych kierunków geograficznych w terenie za pomocą gnomonu 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do ćwiczeń: kompas, kartki z bloku technicznego, duży cyrkiel, kijek o długości 10 cm, plastelina, ołówki, linijka • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4–5
Podsumowanie działu 1	6. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 1	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 1	I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 3–8
	7. Sprawdzian z działu 1	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: I.1, I.2, I.3, I.4, I.5, I.6, II.1, II.2, VI.1, VII.1			
Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Substancje wokół nas	8. Otaczają nas substancje	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia substancji • przykłady substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • właściwości substancji występujących w stanie stałym, ciekłym i gazowym • wpływ temperatury na ciała stałe, ciecze i gazy 	V.3. podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i uzasadnia ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja substancji w różnych stanach skupienia (ciało stałe, ciecz i gaz – inne niż woda) • badanie właściwości wybranych substancji: plasteliny, kredy lub innych przedmiotów (np. gąbki) • rozmowa na temat występowania w najbliższym otoczeniu przedmiotów wykonanych z różnych substancji 	<ul style="list-style-type: none"> • plastelina • kreda • gąbka • blaszka lub drut aluminiowy • sok • gaz (np. tlenek siarki) • Multibook – pokazy slajdów: „Ile jest stanów skupienia?”, „Zastosowanie sprężystych materiałów w sporcie”
2. Woda występuje w trzech stanach skupienia	9. Poznajemy stany skupienia wody	<ul style="list-style-type: none"> • stany skupienia wody • budowa i zasada działania termometru • zjawiska parowania, skraplania, krzepnięcia i topnienia • czynniki wpływające na szybkość parowania • *obieg wody w przyrodzie 	<p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie wykazanie wpływu temperatury na szybkość parowania wody zgodnie z instrukcją z podręcznika • obserwacja zjawiska skraplania pary wodnej 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony • materiały do doświadczeń: dwa spodki, łyżka, woda, szklanka, płaski talerz, pisak wodoodporny, trzy kostki lodu, woda, termometr laboratoryjny, niewielki słoik • Multibook – animacja „Szybkość parowania”, ciekawostka „Skraplanie a życie roślin na pustyniach”, rysunek interaktywny „Obieg wody w przyrodzie”
3. Składniki pogody	10. Poznajemy składniki pogody	<ul style="list-style-type: none"> • pogoda • składniki pogody: temperatura powietrza, ciśnienie atmosferyczne, kierunek i prędkość wiatru, zachmurzenie, opady atmosferyczne i osady atmosferyczne • rodzaje opadów i osadów atmosferycznych • zjawiska pogodowe: deszcze nawałne, zamięć, burza, tęcza 	<p>III.1. wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru)</p> <p>III.4. podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia</p> <p>III.6. nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawałne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie pojęcia pogody • omówienie składników pogody • wskazanie przykładów wpływu zmian temperatury powietrza na organizmy (w tym na człowieka) • prezentacja termometru 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokręglony i termometr pokojowy • deszczomierz • Multibook – pokazy slajdów: „Zjawiska pogodowe”, „Rodzaje chmur”; animacje: „Jak powstaje wiatr?”, „Jak powstają chmury?”, ciekawostka „Skala Beauforta”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Obserwujemy pogodę	11. Obserwujemy pogodę	<ul style="list-style-type: none"> • przyrządy służące do pomiaru składników pogody: termometr, deszczomierz, wiatromierz • prognoza pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat przyrządów służących do pomiaru składników pogody • konstruowanie wiatromierza i deszczomierza • odczytywanie prognozy pogody z mapy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • mapa pogody • Multibook – film „Pomiary składników pogody”, ciekawostka „Wnętrze klatki meteorologicznej”
	12. Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja składników pogody • pomiary: temperatury, ilości opadów, kierunku i siły wiatru • dziennik pogody 	<p>III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki</p> <p>III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności</p> <p>III.5. podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytywanie i zapisywanie wskazań termometru • obserwacja i określanie stopnia zachmurzenia • rozpoznawanie rodzajów opadów i osadów atmosferycznych • pomiar ilości opadów • zapisywanie wyników pomiarów temperatury powietrza i ilości opadów • określanie kierunku wiatru z wykorzystaniem wiatromierza • omówienie zasad prowadzenia dziennika pogody 	<ul style="list-style-type: none"> • termometr zaokienny • deszczomierz • wiatromierz • ciśnieniomierz • dzienniczek pogody zamieszczony w zeszyte ćwiczeń
5. „Wędrówka” Słońca po niebie	13. „Wędrówka” Słońca po niebie	<ul style="list-style-type: none"> • wschód, górowanie i zachód Słońca • południe słoneczne • doba • zmiany długości cienia w ciągu dnia • zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia • cztery pory roku • daty rozpoczęcia pór roku • równonoc jesienna • przesilenie zimowe • równonoc wiosenna • przesilenie letnie • przyczyny zmian temperatury w poszczególnych porach roku • przyroda ożywiona jesienią, zimą, wiosną i latem 	<p>II.9. wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia</p> <p>II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokresem w ciągu doby i w ciągu roku</p> <p>II.11. wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku</p> <p>III.8. opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka objaśniająca „wędrówkę” Słońca po niebie • omówienie zmian długości cienia w ciągu dnia • omówienie zmian temperatury powietrza w ciągu dnia 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • Multibook – animacje: „Wędrówka Słońca w ciągu dnia”, „Wędrówka Słońca w ciągu roku”; pokazy slajdów: „Najzimniejsze i najcieplejsze miejsca w Polsce”, „Ptaki przylatujące na zimę”; rysunek interaktywny „Temperatura w ciągu roku”; film „Obserwujemy pory roku” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–41

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	14. Jak zmieniają się pogoda i przyroda w ciągu roku? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje wysokości Słońca nad widnokregiem, pogody oraz roślin i zwierząt 	II.10. opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokregiem w ciągu doby i w ciągu roku III.2. odczytuje wartości pomiaru składników pogody, stosując właściwe jednostki III.3. prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn zmian pór roku oraz związanych z nimi zmian zachodzących w pogodzie i przyrodzie • pogadanka objaśniająca zależność między wysokością Słońca a długością dnia w ciągu roku 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: gnomon, centymetr krawiecki • notatnik • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 42–43
Podsumowanie działu 2	15. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze – podsumowanie działu 2	<ul style="list-style-type: none"> • utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 2 	II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 2 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 40–43
	16. Sprawdzian z działu 2	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.9, II.10, II.11, III.1, III.2, III.3, III.4, III.5, III.6, III.8, V.3			
Dział 3. Poznajemy świat organizmów					
1. Organizmy mają wspólne cechy	17. Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • budowa komórkowa organizmów • hierarchiczna budowa organizmów wielokomórkowych: komórka, tkanka, narząd, organizm • czynności życiowe organizmów • *podział organizmów na pięć królestw 	VI.1 rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmu jednokomórkowego • omówienie hierarchicznej budowy organizmów • obserwacja organizmu zwierzęcego hodowanego w pracowni – omówienie czynności życiowych • *pogadanka na temat różnorodności organizmów i konieczności ich pogrupowania • obserwacja przedstawicieli wybranych królestw – wskazywanie ich charakterystycznych cech 	<ul style="list-style-type: none"> • mikroskop • preparat mikroskopowy organizmu jednokomórkowego (np. chlorella) • organizm zwierzęcy hodowany w pracowni • Multibook – pokazy slajdów: Niezwykłe sposoby poruszania się zwierząt, „Niezwykłe organizmy z różnych królestw” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Organizmy różnią się sposobem odżywiania	18. W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm?	<ul style="list-style-type: none"> • organizmy samożywne lub cudzożywne • sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny • roślinożercy • zwierzęta mięsożerne: drapieżniki i padlinożercy • wszystkożercy • przykłady organizmów odżywiających się szczątkami glebowymi • pasożyty • przystosowania zwierząt do pobierania pokarmu 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie istoty samożywności i cudzożywności • wskazywanie w najbliższym otoczeniu przykładów organizmów samożywnych • wskazywanie przykładów i cech roślinożerców • rozmowa na temat klasyfikacji zwierząt mięsożernych • wskazywanie cech drapieżników i padlinożerców • obserwacja organizmów glebowych • podawanie przykładów organizmów wszystkożernych • pogadanka na temat pasożytów 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy roślin doniczkowych, zdjęcia zwierząt roślinożernych • Multibook – animacja „Samożywność i cudzożywność”; ciekawostki: „Fotosynteza u krasnorostów”, „Biczogony – drapieżniki czy roślinożercy”, „Pasożytnictwo przyjazne człowiekowi”; filmy: „Wilki i rysie”, „Bobry” • przygotowane przez uczniów koła z rysunkami lub zdjęciami organizmów roślinnych i zwierzęcych
	19. Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami	<ul style="list-style-type: none"> • zależności pokarmowe • producenci i konsumenci • ogniwa łańcucha pokarmowego • rola destruentów • *sieć pokarmowa • *sposoby obrony przed naturalnymi wrogami 	VI.9. odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie struktury łańcucha pokarmowego • układanie przykładowych łańcuchów i sieci pokarmowych • analiza sytuacji, w których zostaje wyeliminowane któreś ogniwo łańcucha pokarmowego • omówienie roli destruentów w przyrodzie • rozmowa na temat sposobów obrony różnych organizmów przed naturalnymi wrogami • wskazywanie przykładów obrony 	<ul style="list-style-type: none"> • prostokąty z nazwami ogniw łańcucha pokarmowego • Multibook – ciekawostka „Mimikra”, pokaz slajdów „Współpraca zwierząt”, rysunek interaktywny „Kto co zjada”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Rośliny i zwierzęta wokół nas	20. Obserwujemy rośliny i zwierzęta wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe uprawiane w domu • zwierzęta hodowane przez człowieka • przykłady innych zwierząt występujących w domach • rośliny i zwierzęta naszych ogrodów • dzikie zwierzęta w mieście 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat roślin uprawianych przez człowieka w domu i ogrodzie • rozmowa na temat zasad pielęgnacji roślin doniczkowych • omówienie zasad pielęgnacji roślin • rozmowa na temat hodowanych zwierząt, ich wymagań i zasad opieki nad nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • rośliny doniczkowe znajdujące się w pracowni przyrodniczej • zdjęcia lub okazy wybranych roślin trujących • okazy zwierząt hodowanych w pracowni • zdjęcia zwierząt hodowanych przez uczniów • atlasy zwierząt • Multibook – pokazy slajdów: „Zioła, które możesz uprawiać w kuchni”, „Rośliny mięsożerne – ciekawy obiekt obserwacji”, „Pies pomocnikiem człowieka”, „Rośliny w parkach i ogrodach”
Podsumowanie działu 3	21. Poznajemy świat organizmów – podsumowanie działu 3	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 3	VI.1, VI.6, VI.7, VI.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 3 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 44–47
	22. Sprawdzian z działu 3	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.6, VI.7, VI.9			
Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Trawienie i wchłanianie pokarmu	23. Poznajemy składniki pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> • podział składników pokarmowych • źródła składników pokarmowych • znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla organizmu 	V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie klasyfikacji pokarmów ze względu na ich pochodzenie • pokaz przykładowych produktów żywnościowych • omówienie roli poszczególnych składników pokarmowych oraz skutków ich niedoboru i nadmiaru 	<ul style="list-style-type: none"> • produkty spożywcze bogate w wybrane składniki pokarmowe (lub opakowania po tych produktach) oraz ich zdjęcia • Multibook – pokazy slajdów: „Witaminy”, „Sole mineralne”
	24. Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	<ul style="list-style-type: none"> • narządy budujące układ pokarmowy • rola poszczególnych narządów przewodu pokarmowego • etapy trawienia pokarmu • wchłanianie pokarmu • podstawowe zasady higieny układu pokarmowego • *rola narządów wspomagających trawienie 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • analiza położenia poszczególnych narządów układu pokarmowego • opis etapów trawienia pokarmu • omówienie procesu wchłaniania pokarmu • wskazywanie na planszy lub modelu położenia narządów przewodu pokarmowego i narządów wspomagających trawienie • rozmowa na temat zasad higieny układu pokarmowego • *omówienie roli narządów wspomagających trawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Układ pokarmowy” • model tułowia człowieka • Multibook – animacja „Trawienie i wchłanianie pokarmu”, pokaz slajdów „Układ pokarmowy w powiększeniu”, film „Jak działa układ pokarmowy?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 81
2. Układ krwionośny transportuje krew	25. Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	<ul style="list-style-type: none"> • rodzaje i funkcje naczyń krwionośnych • rola serca • tętno • zadania układu krwionośnego • higiena układu krwionośnego 	IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy budujące IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie na planszy narządów budujących układ krwionośny • pomiar tętna własnego oraz tętna kolegi • „wysłuchanie” pracy serca • pogadanka na temat zadań układu krwionośnego • rozmowa na temat zasad higieny układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zegarek z sekundnikiem lub stoper • stetoskop • model tułowia człowieka • model serca człowieka • plansza dydaktyczna „Układ krążenia” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 83 • Multibook – animacja „Krążenie krwi”, pokaz slajdów „Układ krwionośny w powiększeniu”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Układ oddechowy zapewnia wymianę gazową	26. Jak oddychamy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu oddechowego • rola układu oddechowego • budowa i rola płuc • wymiana gazowa w płucach • higiena układu oddechowego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie położenia i roli poszczególnych narządów układu oddechowego • wskazywanie na planszy położenia narządów układu oddechowego • analiza schematu wdechu i wydechu • obserwacja ruchów klatki piersiowej podczas wdechu i wydechu • omówienie przebiegu wymiany gazowej w płucach • rozmowa na temat zasad higieny układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> • model tułowia człowieka • plansza dydaktyczna „Układ oddechowy” • Multibook – animacje: „Wymiana gazowa”, „Wdech i wydech” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 82
4. Szkielet i mięśnie umożliwiają ruch	27. Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy budujące układ ruchu • główne elementy szkieletu • połączenia kości • kształty kości • rola szkieletu • praca mięśni szkieletowych • higiena układu ruchu • *przykłady pracy mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.6 opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie współdziałania układów kostnego i mięśniowego podczas wykonywania ruchów • wskazywanie na modelu lub planszy dydaktycznej głównych elementów szkieletu, przykładów połączeń kości oraz kości o różnych kształtach • omówienie sposobu pracy mięśni szkieletowych • omówienie zasad higieny układu ruchu • *omówienie przykładów działania mięśni budujących narządy wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa oka” • model budowy oka • Multibook – rysunek interaktywny „Szkielet człowieka”, pokaz slajdów „Układ ruchu w powiększeniu”, film „Praca mięśni szkieletowych” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 87

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Układ nerwowy kontroluje pracę organizmu	28. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy wzroku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa układu nerwowego • zadania nerwów i mózgu • rola narządów zmysłów • budowa oka • droga promieni świetlnych w oku • powstawanie obrazu 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie zadań nerwów i mózgu • omówienie roli narządów zmysłów • wskazywanie na planszy dydaktycznej lub na modelu głównych elementów oka • objaśnienie mechanizmu widzenia – analiza drogi promienia świetlnego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa ucha” • model budowy ucha • Multibook – film „Praca organizmu jest pod kontrolą”, pokaz slajdów „Układ nerwowy w powiększeniu” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 84–86
	29. Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy węchu, smaku, słuchu i dotyku	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i rola ucha • droga dźwięku w uchu • rola skóry w procesie odbierania wrażeń czuciowych • rola narządów odbierających wrażenia smakowe i węchowe • higiena narządów zmysłów 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.4. wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu</p> <p>IV.5. bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie roli narządów zmysłów: słuchu, dotyku, smaku i węchu • współdziałanie zmysłów smaku i węchu – wykonanie doświadczenia • wskazywanie na planszy głównych elementów budowy ucha • omówienie drogi dźwięku w uchu • rozmowa na temat roli zmysłów w odbieraniu wrażeń ze środowiska zewnętrznego • rozmowa na temat higieny narządów wzroku i słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> • klips do zatkania nosa • szalik do przewiązania oczu • łyżeczka, nóż, widelec, tarka, kilka miseczek • kilka świeżych owoców i warzyw (np. brzoskwinia, banan, marchewka, ogórek) • Multibook – animacje: „Jak działa oko?”, „Jak działa ucho?”; film „Zagrożenia dla pracy układu nerwowego”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
6. Układ rozrodczy umożliwia wydawanie na świat potomstwa	30. Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	<ul style="list-style-type: none"> • budowa i funkcje męskiego układu rozrodczego • budowa i funkcje żeńskiego układu rozrodczego • zapłodnienie i ciąża • higiena układu rozrodczego 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówienie różnic w budowie sylwetki kobiety i mężczyzny • wskazywanie na planszy położenia narządów rozrodczych żeńskich i męskich • omówienie funkcji układów rozrodczych • rozmowa na temat zasad higieny układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna „Budowa układu rozrodczego” • Multibook – animacje: „Jak funkcjonuje żeński układ rozrodczy?”, „Jak funkcjonuje męski układ rozrodczy?”; pokazy slajdów: „Komórki rozrodcze w powiększeniu”, „Rozwój zarodkowy i płodowy”; film „Dziecko widoczne w czasie badania USG” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 80
7. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	31. Dojrzewanie to czas wielkich zmian	<ul style="list-style-type: none"> • cechy kobiety i mężczyzny • zmiany fizyczne w okresie dojrzewania u chłopców i dziewcząt • dojrzewanie psychiczne i emocjonalne • higiena okresu dojrzewania 	<p>IV.1. wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje</p> <p>IV.2. wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów</p> <p>IV.3. opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego</p> <p>IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z pielęgniarką – rozmowa na temat zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania oraz na temat zasad higieny 	<ul style="list-style-type: none"> • artykuły higieniczne • Multibook – film „Dojrzewanie”
Podsumowanie działu 4	32. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka – podsumowanie działu 4	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 4	IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 4 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 78–87
	33. Sprawdzian z działu 4	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: IV.1, IV.2, IV.3, IV.4, IV.5, IV.6, V.10			
Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia					

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
1. Zdrowy styl życia	34. Na czym polega zdrowy styl życia?	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zdrowego stylu życia • odpoczynek aktywny i bierny • racjonalne odżywianie się • znaczenie aktywności fizycznej w profilaktyce zdrowia • higiena jamy ustnej • pielęgnacja skóry, włosów i paznokci 	V.1. proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane V.10. opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się)	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat zdrowego stylu życia • omówienie zasad prawidłowego żywienia • zademonstrowanie przykładowej gimnastyki porannej 	<ul style="list-style-type: none"> • kosmetyki do pielęgnacji skóry w okresie dojrzewania • preparaty do pielęgnacji cery trądzikowej (zdjęcia lub ulotki tych produktów) • pasty do zębów, szczotki, nici dentystyczne • model czaszki (do pokazu mycia zębów) • Multibook – pokazy slajdów: „Sen u zwierząt”, „Zasady skutecznego mycia rąk”, „Rzeczy osobiste konieczne w podróży”; filmy: „Zbilansowana dieta”, „Zdrowe zęby”; ciekawostka „Czego nie widać na rękach?”
2. Choroby zakaźne i pasożytnicze	35. Poznajemy choroby zakaźne i pasożytnicze	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny chorób zakaźnych i pasożytniczych • drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych • choroby przenoszone z wdychanym powietrzem i sposoby zapobiegania im • zatrucia pokarmowe, pasożyty przewodu pokarmowego i sposoby ich unikania • choroby wywoływane przez drobnoustroje wnikające do organizmu przez uszkodzoną skórę i zapobieganie im 	V.2. opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka, opisuje sposoby zapobiegania chorobom	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat drobnoustrojów chorobotwórczych i dróg wnikania ich do organizmu • omówienie objawów grypy, ospy, anginy • sporządzenie mapy myśli pt. „Choroby zakaźne” • odczytywanie informacji z opakowań produktów spożywczych • rozmowa na temat właściwego postępowania z produktami spożywczymi • omówienie objawów zatruc • rozmowa na temat chorób wywoływanych przez drobnoustroje wnikające przez uszkodzoną skórę i sposobów zabezpieczania się przed nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • plansze dydaktyczne przedstawiające kleszcze • preparat mokry kleszcza • opakowania po różnych produktach spożywczych • Multibook – filmy: „Antybiotyki”, „Drogi wnikania drobnoustrojów chorobotwórczych do organizmu”, „Dbajmy o higienę”; pokazy slajdów: „Wirusy”, „Bakterie chorobotwórcze”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
3. Jak postępować w niebezpiecznych sytuacjach?	36. Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu?	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne zjawiska pogodowe i unikanie ich skutków • zagrożenia ze strony jadowitych zwierząt • pierwsza pomoc w przypadku użądlenia • postępowanie w przypadku ukąszenia przez żmiję • zatrucia grzybami • przykłady roślin trujących 	<p>III.7. opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej)</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.6. rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat przyczyn i skutków upadków • pokaz unieruchamiania kończyny, pokaz zakładania opatrunku • spotkanie z pielęgniarką • wskazywanie przykładowych sytuacji, w których należy zadzwonić pod numer alarmowy • odgrywanie scenek kształcących umiejętność informowania o urazach (rodzaj urazu, zachowanie poszkodowanego, pomoc, która już została udzielona itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • trójkątna chusta • deszczulki • bandaże • plansze dydaktyczne z opisami trujących roślin i grzybów • Multibook – pokazy slajdów: „Niebezpieczne zjawiska”, „Grzyby trujące i niejadalne”, „Dzikię rośliny trujące”; film „Żądło pszczoły”
	37. Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu	<ul style="list-style-type: none"> • niebezpieczne substancje w domu • zatrucia: znaczenie wybranych symboli umieszczanych na opakowaniach środków chemicznych używanych w domu • pierwsza pomoc w przypadku skaleczenia i oparzenia 	<p>V.4. interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych</p> <p>V.5. podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi</p> <p>V.7. prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry</p> <p>V.9. odszukuje na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych, i wyjaśnia ich znaczenie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analiza zagrożeń występujących w domu i sposobów zapobiegania im • rozmowa na temat zagrożeń wynikających z niewłaściwego używania urządzeń elektrycznych • odczytywanie symboli umieszczanych na opakowaniach wybranych środków chemicznych • rozmowa na temat sposobu udzielania pierwszej pomocy w przypadku zatrucia środkami chemicznymi • prezentacja zdjęć trujących roślin doniczkowych • przekazanie informacji na temat postępowania z roślinami trującymi 	<ul style="list-style-type: none"> • opakowania po środkach czystości • plansze dydaktyczne z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy • Multibook – film „Krwotok z nosa”, rysunek interaktywny „Jak uniknąć sytuacji niebezpiecznych w domu?”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Czym jest uzależnienie?	38. Uzależnienia i ich skutki	<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienia • wpływ na organizm: dymu papierosowego, alkoholu, narkotyków • uzależnienie od internetu i telefonu • asertywność • wybrane sposoby zachowań asertywnych 	IV.6. opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie V.8. wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z psychologiem lub pielęgniarką – rozmowa na temat szkodliwości uzależnień • sporządzenie listy przyczyn, dla których dzieci i młodzież sięgają po środki niedozwolone • analiza negatywnego wpływu na organizm substancji uzależniających • ćwiczenie zachowań asertywnych • wykonanie plakatu „Stop uzależnieniom” 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do wykonania plakatu • ulotki i artykuły na temat uzależnień • Multibook – ciekawostka „Historia palenia tytoniu”, film „Wpływ alkoholu i papierosów na organizm”
Podsumowanie działu 5	39. Odkrywamy tajemnice zdrowia – podsumowanie działu 5	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 5	III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 5 • Multibook – ćwiczenia interaktywne
	40. Sprawdzian z działu 5	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: III.7, IV.6, V.1, V.2, V.4, V.5, V.6, V.7, V.8, V.9, V.10, VI.10			
Dział 6. Orientujemy się w terenie					
1. Co pokazujemy na planach?	41. Co to jest plan?	<ul style="list-style-type: none"> • plan przedmiotu • przedstawianie przedmiotów i obiektów na planie • plany niewielkich obszarów Ziemi rysowanie szkicu okolic szkoły 	II.3. podaje różnice między planem a mapą II.4. rysuje plan różnych przedmiotów II.5. wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie planu • wykonywanie pomiarów przedmiotów, np. podręcznika, ławki • rysowanie planów wybranych przedmiotów • rysowanie szkicu okolic szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • linijka, taśma miernicza • kartki z bloku, ołówki • Multibook – ciekawostka „Plan miasta w sieci”, film „Mapa i plan”, pokaz slajdów „Jak powstaje mapa?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–7

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Jak czytamy plany i mapy?	42. Czytamy plan miasta i mapę turystyczną	<ul style="list-style-type: none"> • mapa • znaki kartograficzne na mapie • elementy mapy: tytuł, skala, legenda • rodzaje map: plan, mapa turystyczna • zasady korzystania z planu miasta i mapy turystycznej 	II.6. odczytuje informacje z planu i mapy, posługując się legendą	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka wyjaśniająca pojęcie mapy • omówienie legendy mapy • odszukiwanie na mapie wskazanych obiektów przy wykorzystaniu legendy mapy • prezentacja różnych rodzajów map • porównanie zakresu informacji (legend) przedstawionych na poszczególnych rodzajach map • omówienie zasad korzystania z planu miasta i mapy turystycznej • planowanie trasy pieszej wycieczki z wykorzystaniem planu 	<ul style="list-style-type: none"> • plan miejscowości • mapa turystyczna • Multibook – film „Tworzenie map” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 10–11
3. Jak się orientować w terenie?	43. Jak się orientować w terenie?	<ul style="list-style-type: none"> • kierunek północny i pozostałe kierunki geograficzne na mapie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie głównych kierunków geograficznych na mapie • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą kompasu • omówienie sposobu orientowania mapy za pomocą obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta, okolicy • kompas • Multibook – film „Jak posługiwać się mapą?” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 4, 8
	44. Ćwiczymy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby orientowania mapy: za pomocą kompasu i za pomocą obiektów w terenie 	II.7. wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły II.8. korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki	<ul style="list-style-type: none"> • praktyczne ćwiczenia w orientowaniu mapy za pomocą kompasu i obiektów w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa lub plan miasta albo najbliższej okolicy • kompas • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 8

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 6	45. Poznajemy warsztat przyrodnika – podsumowanie działu 6	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 6	II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 1 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 6–11
	46. Sprawdzian z działu 6	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: II.3, II.4, II.5, II.6, II.7, II.8			
Dział 7. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy					
1. Rodzaje krajobrazów	47. Co to jest krajobraz?	<ul style="list-style-type: none"> • elementy krajobrazu: naturalne i antropogeniczne • zmiany w krajobrazie • rodzaje krajobrazu: naturalny i kulturowy • rodzaje krajobrazów kulturowych 	VI.1. rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły VII.1. wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy VII.2. rozpoznaje w terenie i nazywa składniki środowiska antropogenicznego i określa ich funkcje VII.3. określa zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i antropogenicznego	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat składników krajobrazu • rozpoznawanie i wskazywanie cech charakterystycznych różnych rodzajów krajobrazu • omówienie cech krajobrazu naturalnego i kulturowego • wskazywanie korzystnych i niekorzystnych zmian, które zaszły w krajobrazie najbliższej okolicy pod wpływem działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia wybranych typów krajobrazów • Multibook – ciekawostki: „Czy pogoda jest składnikiem krajobrazu?”, „Wysyłaj widokówki” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 2, 54–55

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Ukształtowanie terenu	48. Poznajemy formy terenu	<ul style="list-style-type: none"> • formy terenu • rodzaje form terenu: formy wypukłe i formy wklęsłe • elementy wzniesienia oraz doliny rzecznej • równiny • wykonywanie modeli wzniesienia i doliny 	<p>VI.2. rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejscu zamieszkania</p> <p>VI.3. tworzy model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuje ich elementy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów form terenu • wskazywanie przykładów form wypukłych i form wklęsłych • podpisywanie elementów pagórka i doliny rzecznej • wykonanie modelu wzniesienia i doliny • wskazywanie poznanych form terenu na mapie hipsometrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • plastelina, masa solna lub glina • podkładki • Multibook – ciekawostka „Pomiar wysokości wzniesienia”
3. Czy wszystkie skały są twarde?	49. Czy wszystkie skały są twarde?	<ul style="list-style-type: none"> • składniki skał – minerały • podział skał • cechy oraz przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych • gleba i jej składniki • znaczenie gleby 	VI.4. rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania	<ul style="list-style-type: none"> • oglądanie kolekcji skał w pracowni przyrodniczej • omówienie charakterystycznych cech poszczególnych grup skał • obserwacja skał w najbliższej okolicy • pogadanka na temat budowy i rodzajów skał • przygotowanie kolekcji skał występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • kolekcja skał i minerałów znajdująca się w pracowni przyrodniczej • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 56, 58 • Multibook – pokazy slajdów: „Zastosowanie skał”, „Kwarc – minerał o wielu odmianach”, animacja „Jak powstaje gleba?”
4. Wody słodkie i wody słone	50. Wody słodkie i wody słone	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie wód słonych i wód słodkich na Ziemi • klasyfikacja wód słonych • klasyfikacja wód słodkich • wody stojące i wody płynące • *lądolody i lodowce górskie 	VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat rodzajów wód na Ziemi • wskazywanie na mapie rzek, jezior, mórz i oceanów • odczytywanie nazw oceanów, jezior i rzek • wykonanie schematu przedstawiającego podział wód występujących na Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • mapa ogólnogeograficzna świata • podręcznik • Multibook – film „Morze Bałtyckie”; pokazy slajdów: „Wielkie rzeki”, „Lodowce” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 57

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
5. Krajobraz wczoraj i dziś	51. Krajobraz wczoraj i dziś	<ul style="list-style-type: none"> • krajobraz kulturowy • zmiany w krajobrazie kulturowym spowodowane działalnością człowieka • pochodzenie nazw miejscowości • najbliższa okolica w przeszłości i obecnie 	<p>VII.4. charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy</p> <p>VII.5. opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii</p> <p>VII.6. ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy</p> <p>VII.7. wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości</p> <p>VII.9. ocenia krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat zmian w krajobrazie najbliższej okolicy spowodowanych działalnością człowieka • wyróżnienie pozytywnych i negatywnych zmian w krajobrazie najbliższej okolicy • prezentacja historii miejscowości (prezentacje przygotowane przez uczniów w ramach pracy w grupach, zapowiedziane z odpowiednim wyprzedzeniem) • pogadanka lub wywiad na temat historii miejscowości – spotkanie z regionalistą 	<ul style="list-style-type: none"> • fotografie i widokówki miejscowości dawniej i dziś • projektor • laptop • pamiątki przyniesione przez uczniów • Multibook – pokaz slajdów „Co się stało z puszcami?”, film „Warszawa” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 63, 59
6. Obszary i obiekty chronione	52. Obszary i obiekty chronione	<ul style="list-style-type: none"> • sposoby ochrony obszarów cennych przyrodniczo • ochrona całkowita i częściowa • obiekty i obszary chronione w Polsce • zasady zachowywania się na obszarze chronionym 	<p>VII.8. wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat form ochrony przyrody w Polsce • wskazywanie na mapie położenia wybranych obszarów i obiektów chronionych • opracowanie zasad zachowywania się na obszarach chronionych • rozpoznawanie gatunków roślin i zwierząt chronionych występujących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia chronionych gatunków roślin i zwierząt występujących w najbliższej okolicy • Multibook – filmy: „Parki narodowe”, „Brdzeński Park Krajobrazowy”; ciekawostki: „Wpisanie obiektu na listę pomników przyrody”; „Interaktywna mapa ochrony przyrody” • Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 64–65

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
Podsumowanie działu 7	53. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy – podsumowanie działu 7	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 7	VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 6 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 54–59, 64–65
	54. Sprawdzian z działu 7	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VI.5, VII.1, VII.2, VII.3, VII.4, VII.5, VII.6, VII.7, VII.8, VII.9			
Dział 8. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie					
1. Warunki życia w wodzie	55. Poznajemy warunki życia w wodzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie w wodzie • opór wody • ruch wody • zasoby tlenowe wód • zmiany temperatury w środowisku wodnym • warunki świetlne panujące w wodzie i ich wpływ na występowanie organizmów 	VI.12. określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat warunków życia w wodzie • obserwacja przystosowań ryby do życia w wodzie • obserwacja sposobu poruszania się ryby • obserwacja wody z jeziora (stawu) i porównanie jej wyglądu z wyglądem wody wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> • plansza dydaktyczna przedstawiająca budowę zewnętrzną ryby • podręcznik • akwarium, w którym żyją ryby • woda z jeziora (stawu) • woda wodociągowa • zlewki • Multibook – rysunek interaktywny „Przystosowania ryb do życia w wodzie”, ciekawostka „Strzałka wodna ma trzy rodzaje liści”

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
2. Z biegiem rzeki	56. Poznajemy rzekę	<ul style="list-style-type: none"> • odcinki rzeki: bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny • przystosowania organizmów do życia w poszczególnych odcinkach rzeki • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych odcinków rzeki 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat elementów doliny rzeki • pogadanka na temat warunków panujących w poszczególnych odcinkach rzeki • rozpoznawanie organizmów żyjących w poszczególnych odcinkach rzeki • wskazywanie przystosowań organizmów do warunków panujących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki • omówienie rzeźbotwórczej działalności rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Rzeki Wigierskiego Parku Narodowego”; pokazy slajdów: „Ryby górnego biegu rzeki”, „Ryby środkowego biegu rzeki”, „Ryby dolnego biegu rzeki”; ciekawostka „Dlaczego nartnik chodzi po wodzie?”
3. Życie w jeziorze	57. Poznajemy warunki życia w jeziorze	<ul style="list-style-type: none"> • strefy życia w jeziorze: strefa przybrzeżna, strefa otwartej toni wodnej, strefa wód głębokich • czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach życia w jeziorze • cechy charakterystyczne organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • organizmy charakterystyczne dla poszczególnych stref życia w jeziorze 	<p>VI.5. rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>VI.13. rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat warunków życia w jeziorze w poszczególnych porach roku • omówienie warunków panujących w poszczególnych strefach życia w jeziorze • wskazywanie cech organizmów żyjących w poszczególnych strefach życia w jeziorze 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia lub plansze dydaktyczne przedstawiające organizmy żyjące w jeziorze • Multibook – film „Życie w jeziorze”; pokazy slajdów: „Rośliny strefy przybrzeżnej jeziora”, „Organizmy planktonowe”, „Ryby polskich jezior”; nagranie „Głosy ptaków żyjących nad jeziorami” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–13

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
4. Warunki życia na lądzie	58. Warunki życia na lądzie	<ul style="list-style-type: none"> • czynniki warunkujące życie na lądzie • przystosowania organizmów lądowych do oszczędnego gospodarowania wodą • przystosowania organizmów do zmian temperatury • wpływ wiatru na życie organizmów • wymiana gazowa • dostęp do światła 	VI.6. wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat cech budowy umożliwiających roślinom i zwierzętom lądowym oszczędne gospodarowanie wodą • obserwacja przystosowań wybranych organizmów roślinnych do warunków środowiska lądowego (krótka wycieczka do parku lub ogrodu szkolnego albo wykorzystanie okazów znajdujących się w pracowni przyrodniczej) • omówienie cech budowy i przykładów zachowań zwierząt związanych ze środowiskiem lądowym 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe roślin wykazujących wybrane przystosowania • zdjęcia zwierząt lądowych, u których dobrze widać przystosowania do środowiska życia • Multibook – pokazy slajdów: „Rośliny dobrze znoszące suszę”, „Zwierzęta dobrze znoszące brak wody”; ciekawostka „Łęgi pingwinów cesarskich”
5. Las ma budowę warstwową	59. Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie lasu • budowa lasu • charakterystyka warunków panujących w poszczególnych warstwach lasu • przykładowe organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu • pospolite grzyby jadalne • zasady zachowywania się w lesie 	VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowywania w lesie VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowa na temat znaczenia lasów • analiza budowy lasu – wyróżnianie warstw lasu • określanie warunków abiotycznych panujących w lesie • wskazywanie organizmów roślinnych i zwierzęcych występujących w poszczególnych warstwach lasu • sformułowanie zasad zachowywania się w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • Multibook – film „Życie w lesie”; pokazy slajdów: „Ptasie gniazda”, Krzewy rosnące w lasach”, „Grzyby trujące i niejadalne”; nagranie „Głosy leśnych ptaków”; film „Jak rosną grzyby kapeluszowe?”; • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 14–15

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	60. Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacja organizmów poszczególnych warstw lasu 	<p>VI.8. podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowania w lesie</p> <p>VI.10. rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczka do pobliskiego lasu • rozpoznawanie roślin i zwierząt leśnych • wyróżnianie warstw lasu • wykonywanie dokumentacji z wycieczki (karty pracy, zdjęcia, zielniki, opisy) • obserwacja drzew w lesie 	<ul style="list-style-type: none"> • materiały do prowadzenia obserwacji: papier śniadaniowy, taśma samoprzylepna, kredka świecowa, ołówki, notes • atlasy drzew • lornetki, lupy, kompasy • kartki i przybory do pisania • atlasy roślin i zwierząt, aparaty fotograficzne
6. Jakie drzewa rosną w lesie?	61. Poznajemy różne drzewa	<ul style="list-style-type: none"> • cechy drzew liściastych i iglastych • typy lasów w Polsce • cechy budowy wybranych drzew iglastych • cechy budowy wybranych drzew liściastych • charakterystyczne drzewa lasów liściastych i iglastych w Polsce • *typy lasów występujących w Polsce 	VI.7. rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnianie cech charakterystycznych roślin iglastych i liściastych • przyporządkowywanie wybranych gatunków drzew do typów lasów • zbieranie informacji na temat lasów rosnących w najbliższej okolicy • rozpoznawanie pospolitych drzew iglastych i liściastych • gromadzenie informacji na temat typów lasów w najbliższej okolicy • *omówienie cech charakterystycznych borów, grądów, łęgów i buczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia pospolitych drzew iglastych i liściastych • okazy zielnikowe • Multibook – pokazy slajdów: „Rekordy wśród drzew iglastych”, „Rekordy wśród polskich drzew liściastych”, „Typy lasów” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 18–21, 23

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
7. Na łące	62. Na łące	<ul style="list-style-type: none"> • wygląd łąki w różnych porach roku • przykłady roślin łąkowych • cechy budowy wybranych roślin łąkowych • zwierzęta żyjące na łące • znaczenie łąk • zagrożenia dla organizmów łąkowych 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat cech łąki • rozpoznawanie wybranych roślin łąkowych • rozpoznawanie wybranych zwierząt łąkowych • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na łące 	<ul style="list-style-type: none"> • okazy zielnikowe pospolitych roślin łąkowych • zdjęcia zwierząt mieszkających na łące i zwierząt żerujących na niej • Multibook – film „Życie na łące”; pokazy slajdów: „Niezwyczajne trawy”, „Dzikie rośliny jadalne”, „Owady zapylające rośliny” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 24, 27, 28, 31, 32, 34, 36–39
8. Na polu uprawnym	63. Na polu uprawnym	<ul style="list-style-type: none"> • uprawy zbożowe • cechy budowy zbóż • warzywa uprawiane na polach i ich wykorzystanie • rośliny oleiste • chwasty i szkodniki • ochrona upraw • zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na polu 	VI.11. obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat klasyfikacji roślin uprawianych przez człowieka (zboża, warzywa, rośliny oleiste) • rozpoznawanie zbóż i warzyw uprawianych przez rolników • rozmowa na temat zagrożeń upraw (chwastów, szkodników) i sposobów ich zwalczania • wskazywanie zależności pokarmowych między organizmami żyjącymi na polach 	<ul style="list-style-type: none"> • kłosa zbóż • zdjęcia lub okazy warzyw, roślin oleistych • przykładowe produkty spożywcze uzyskiwane z upraw • zdjęcia szkodników i sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami • Multibook – ciekawostka „Uprawa ryżu”; pokazy slajdów „Kasze i płatki”, „Odmiany buraka” • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 25, 29, 33, 34, 36, 38
Podsumowanie działu 8	64. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie – podsumowanie działu 8	Utrwalenie i uzupełnienie wiadomości z działu 8	VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13	<ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie stopnia opanowania wymagań szczegółowych • pogadanka uzupełniająca • rozwiązywanie zadań utrwalających w zeszycie ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoce dydaktyczne wykorzystywane w trakcie realizacji lekcji z działu 7 • Multibook – ćwiczenia interaktywne • „Atlas przyroda. Świat wokół nas”, s. 12–39

Tytuł rozdziału w podręczniku	Numer i temat lekcji	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej – wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i materiały pomocnicze
	65. Sprawdzian z działu 8	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych) ujętych w następujących punktach podstawy programowej: VI.5, VI.6, VI.7, VI.8, VI. 10, VI.11, VI. 12, VI.13			

Zawiera 65 jednostek lekcyjnych, w tym 5 lekcji w terenie.

* Treści nadobowiązkowe, wykraczające poza podstawę programową.

Plastyka

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PLASTYKI W ROKU SZKOLNYM 2023/2024

KL. IV

Wymagania podstawowe:

- + uczeń wskazuje i opisuje elementy abecadła plastycznego w najbliższym otoczeniu,
- + przedstawia w pracy plastycznej fragment najbliższego otoczenia z uwzględnieniem co najmniej jednego elementu języka plastyki,
- + określa rolę plastyki w najbliższym otoczeniu,
- + wymienia dziedziny sztuki,
- + wyjaśnia, gdzie można oglądać dzieła sztuki,
- + wymienia rodzaje i kierunki linii,
- + podaje przykłady zastosowania odmiennych rodzajów linii w rysunku,
- + podejmuje próby różnicowania linii i punktów w działaniach plastycznych,
- + wyjaśnia, czym jest kontur,
- + tłumaczy, na czym polega kontrast w rysunku,

- + wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.
- + wymienia cechy wytworów sztuki prehistorycznej,
- + podaje przykłady dzieł sztuki prehistorycznej,
- + tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką prehistoryczną,
- + tworzy różne rodzaje plam,
- + wymienia cechy i podaje przykłady wytworów sztuki starożytnego Egiptu,
- + tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnego Egiptu.
- + wyjaśnia, czym są barwy czyste,
- + wskazuje barwy czyste w najbliższym otoczeniu,
- + rozpoznaje barwy podstawowe i pochodne,
- + podaje sposoby otrzymywania poszczególnych barw pochodnych,
- + wykonuje element dekoracyjny według własnego pomysłu,
- + klasyfikuje daną barwę do odpowiedniego rodzaju barw – czystych lub złamanych,
- + uzyskuje kilka barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających,
- + stosuje niektóre barwy złamane i dopełniające w działaniach plastycznych,
- + wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- + wymienia barwy ciepłe i zimne,
- + określa daną barwę jako ciepłą lub zimną,
- + rozróżnia podstawowe właściwości barw ciepłych i zimnych,
- + wykonuje pracę z zastosowaniem barw zbliżonych pod względem temperatury,
- + wykonuje graficzną formę użytkową, korzystając z podanych propozycji,
- + wymienia rodzaje technik rysunkowych,
- + nazywa podstawowe narzędzia rysunkowe,
- + stosuje w działaniach plastycznych różne narzędzia i podłoża rysunkowe,
- + wykonuje pracę plastyczną w określonej technice, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- + wyjaśnia, czym jest pigment,
- + wymienia nazwy podstawowych rodzajów farb i technik malarskich,

- + wymienia typowe narzędzia i podłoża wykorzystywane w technice akwarelowej,
- + maluje pracę w technice akwarelowej według wskazówek nauczyciela,
- + wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu,
- + wykonuje pracę plastyczną w technice plakatowej lub temperowej, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- + wykonuje prostą formę użytkową, korzystając z podanych propozycji,
- + wykorzystuje określone techniki i materiały rzeźbiarskie,
- + wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej,
- + wykonuje pracę w technice pasteli olejnych,
- + wymienia sposoby nanoszenia pasteli na podłoże,
- + wykonuje pracę plastyczną w określonej technice, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- + wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach akrylowej i olejnej,
- + wymienia cechy wytworów sztuki antycznej,
- + podaje przykłady dzieł sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu,
- + tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnej Grecji lub starożytnego Rzymu,
- + wymienia i omawia rodzaje technik mieszanych,
- + wykonuje pracę w technice mieszanej (farby wodne i pastele), korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- + wyjaśnia i tłumaczy czym jest kolaż,
- + wykonuje pracę w technice kolażu z dowolnych materiałów, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku.

Ocenianie prac plastycznych

- zgodność pracy z tematem lekcji,
- poprawność wykorzystanych układów kompozycyjnych,
- trafność doboru środków artystycznego wyrazu,
- umiejętność posługiwania się daną techniką plastyczną,
- pomysłowość w doborze materiałów i narzędzi,

- stosowanie niekonwencjonalnych, twórczych rozwiązań,
- oryginalność realizacji danego tematu
- estetyka pracy (ostatnie kryterium nie dotyczy uczniów cierpiących na różne dysfunkcje).

Stopnie szkolne

Stopień dopuszczający

Przyswojenie przez ucznia podstawowych wiadomości i umiejętności wymienionych w programie nauczania dla przedmiotu „plastyka” stanowi podstawę do wystawienia oceny dopuszczającej. Dziecko powinno rozwiązywać (samodzielnie bądź z pomocą nauczyciela) zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, wykorzystując w stopniu minimalnym dostępne narzędzia pracy.

Stopień dostateczny

Jeżeli uczeń opanuje w stopniu średnim materiał objęty programem nauczania (braki w wiadomościach o charakterze szczegółowym), należy wystawić mu ocenę dostateczną. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, poprawnie posługując się różnymi przyborami i narzędziami pracy.

Stopień dobry

Stosowanie przez ucznia w praktyce elementów zdobytej wiedzy teoretycznej oraz jego aktywne uczestnictwo w zajęciach (udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, staranne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych) stanowi podstawę do wystawienia oceny dobrej. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania teoretyczne, odpowiednio posługiwać się przyborami i narzędziami oraz wykonywać prace plastyczne poprawne pod względem technicznym i estetycznym.

Stopień bardzo dobry

Uczeń, który opanował wszystkie określone w programie nauczania wiadomości i umiejętności oraz wykorzystuje je w działaniach plastycznych, otrzymuje stopień bardzo dobry. Dziecko bierze udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, podczas których przekonująco uzasadnia swoje poglądy. Stosuje również z powodzeniem wiedzę teoretyczną, wykonując ćwiczenia praktyczne, oraz sprawnie operuje wybraną techniką plastyczną.

Ponadto chętnie uczestniczy w różnorodnych działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią (startuje w konkursach plastycznych, wykonuje gazetki szkolne i oprawę plastyczną imprez, należy do koła zainteresowań) oraz uzupełnia wiadomości samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami.

Stopień celujący

Jeżeli uczeń przejawia szczególne zainteresowania plastyką (np. kolekcjonuje reprodukcje i książki o sztuce, przygotowuje referaty i pomoce dydaktyczne,) oraz posiada wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza wymagania określone w programie nauczania, może uzyskać stopień celujący. Ponadto powinien brać udział w min. 2, 3 konkursach plastycznych, w miarę możliwości osiągać sukcesy, wykazywać zaangażowanie i twórczą inicjatywę we wszelkich działaniach plastycznych na terenie szkoły .Wykorzystywać wiedzę i umiejętności zdobyte poza szkołą w działalności szkolnej i konkursowej.

PLASTYKA Klasa IV

1. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń plastycznych przerastających możliwości ruchowe ucznia);
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie instrukcji wykonania rysunku czy innego dzieła artystycznego
- podpowiadanie tematu pracy plastycznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu;
- pozwalanie na korzystanie ze wzorów, gotowych szablonów
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia;
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania, niż ostateczny efekt pracy.

2. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ I AUTYZMEM

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- dostosowanie miejsca pracy m.in. tak, aby uczeń mógł przyjąć niemęczącą, prawidłową pozycję siedzącą (posadzenie ucznia blisko nauczyciela);
- zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- każdorazowe zapoznawanie z planem pracy podczas zajęć ucznia;
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zadania, zanim przejdzie się do następnych;
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia (zwracanie się do niego po imieniu; właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty);
- podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka; wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji; popieranie informacji słownej gestami, mimiką;
- uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części;
- dostosowanie i zmodyfikowanie pomocy szkolnych tak, by uczeń mógł z nich w pełni korzystać; oferowanie uczniowi na zajęciach lekcyjnych gotowych formatek wykresów, tabel oraz modeli tak, aby mogło je ono same wypełnić, bez konieczności rozrysowywania całego schematu;
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym;
- dawanie okazji do wykazywania się samodzielnością;
- budowanie adekwatnej samooceny i realistycznych aspiracji.

Technika

Wymagania edukacyjne – Technika kl. 4

Temat	Liczba godzin	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe	Odniesienia do treści podstawy programowej
		Uczeń:	Uczeń:	
ROZDZIAŁ I. BEZPIECZNIE W SZKOLE I NA DRODZE				
1. W pracowni technicznej	1	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega regulaminu pracowni technicznej wymienia zasady bezpiecznego używania narzędzi i urządzeń w pracowni technicznej przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zorganizować nowoczesne stanowisko pracy i określić, jakie narzędzia są niezbędne do wykonania przykładowej pracy wytwórczej wymienia zagrożenia wynikające z niewłaściwego użytkowania narzędzi i urządzeń do obróbki materiałów 	I. 1, 2, 4–6
2. Bezpieczeństwo przede wszystkim	2	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak zapobiegać wypadkom w szkole omawia procedurę udzielania pierwszej pomocy wyjaśnia znaczenia znaków bezpieczeństwa (piktogramów) 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg drogi ewakuacyjnej w szkole 	I. 1–3, 6
To takie proste! – Jesienny obrazek	2	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo organizuje miejsce pracy dba o porządek i przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy wykonuje zaprojektowane przez siebie elementy pracy wg ustalonego harmonogramu działań bezpiecznie posługuje się wybranymi narzędziami i przyborami dokonuje samodzielnego montażu elementów w całość właściwie dobiera materiały i narzędzia do ich obróbki 	<ul style="list-style-type: none"> planuje kolejność działań (czynności technologicznych) i szacuje czas ich trwania formułuje i uzasadnia ocenę gotowej pracy 	I. 1, 2, 4, 7, 8 III. 1a, 2–6 IV. 2 VI. 1–5, 7
3. Na drodze	1	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela znaki drogowe według ich kolorystyki oraz kształtu odczytuje informacje przedstawione na znakach drogowych i stosuje się do nich w praktyce wylicza elementy składowe drogi opisuje różne rodzaje dróg 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pojazdy, które mogą poruszać się po drogach ekspresowych i autostradach wskazuje różnicę pomiędzy pasem ruchu dla rowerów a kontrapasem rowerowym 	I. 5 II. 1b II. 1h
4. Piechotą po mieście	1	<ul style="list-style-type: none"> opisuje prawidłowy sposób przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną i bez sygnalizacji przedstawia zasadę działania sygnalizatorów na przejściach dla pieszych ocenia bezpieczeństwo pieszego w różnych sytuacjach na przejściach przez jezdnię i wskazuje możliwe zagrożenia formułuje reguły bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię przedstawia prawa i obowiązki pieszych 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki związane z nieprawidłowym sposobem poruszania się pieszych 	II. 1a, e, g, h II. 2f, g

5. Pieszy poza miastem	1	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje prawidłowy sposób poruszania się po drogach w obszarze niezabudowanym • omawia znaczenie odblasków • określa, na jakich częściach ubrania pieszego najlepiej umieścić odblaski, aby były one widoczne na drodze po zmroku • uzasadnia konieczność noszenia odblasków 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między drogą w obszarze zabudowanym i niezabudowanym • ocenia, z jakimi zagrożeniami na drodze mogą zetknąć się piesi w obszarze niezabudowanym • projektuje element odblaskowy dla swoich rówieśników 	II. 1a, b, h II. 2a, g
6. Wypadki na drogach	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najczęstsze przyczyny wypadków powodowanych przez pieszych • ustala, jak należy zachować się w określonych sytuacjach na drodze, aby nie doszło do wypadku • wymienia podstawowe rodzaje służb ratunkowych i odpowiadające im numery telefonów alarmowych • wyjaśnia, jak prawidłowo wezwać służby ratownicze na miejsce wypadku • omawia zasady przechodzenia przez tory kolejowe z zaporami i bez zapor oraz przez torowisko tramwajowe z sygnalizacją świetlną i bez sygnalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • udziela pierwszej pomocy w razie wypadku 	I. 5 II. 1d, e, f, g II. 2f, g, h

To takie proste! – Pan Stop	2	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo organizuje miejsce pracy • dba o porządek i przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy • wykonuje zaprojektowane przez siebie elementy pracy wg ustalonego harmonogramu działań • bezpiecznie posługuje się wybranymi narzędziami i przyborami • dokonuje samodzielnego montażu elementów w całość • właściwie dobiera materiały i narzędzia do ich obróbki 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje kolejność działań (czynności technologicznych) i szacuje czas ich trwania • formułuje i uzasadnia ocenę gotowej pracy 	<p>I. 1, 2, 4, 6–8 II. 1h III. 1a, 2–6 IV. 2 VI. 1–5, 7</p>
To umiem!	1	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy • rozróżnia znaki drogowe według ich kolorystyki oraz kształtu • odczytuje informacje przedstawione na znakach drogowych i stosuje się do nich w praktyce • opisuje prawidłowy sposób przechodzenia przez jezdnię na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną i bez sygnalizacji • opisuje prawidłowy sposób poruszania się po drogach w obszarze niezabudowanym 		<p>I. 2, 3 II. 1a, e II. 2g</p>
ROZDZIAŁ II. ROWEREM I NIE TYLKO				
1. Rowerem w świat	1	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia warunki niezbędne do zdobycia karty rowerowej • opisuje właściwy sposób ruszania rowerem z miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia typy rowerów 	<p>I. 8, 9 II. 2c, d, e II. 3b</p>

2. Rowerowy elementarz	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy elementów obowiązkowego wyposażenia roweru wyjaśnia, jakie znaczenia dla bezpieczeństwa rowerzysty mają elementy obowiązkowego wyposażenia wyjaśnia zasady działania i funkcje poszczególnych układów w rowerze omawia zastosowanie przerzutek 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje pojedynczych elementów, z których jest zbudowany rower określa, które elementy należą do dodatkowego wyposażenia roweru i jak mogą wpływać na zwiększenie bezpieczeństwa rowerzysty opowiada, w jaki sposób ewaluowała konstrukcja roweru i jego podzespołów na przestrzeni lat 	I. 5, 8, 9 II. 3a, b, c
To takie proste! – Drogowe koło fortuny	2	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo organizuje miejsce pracy dba o porządek i przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy wykonuje zaprojektowane przez siebie elementy pracy wg ustalonego harmonogramu działań bezpiecznie posługuje się wybranymi narzędziami i przyborami dokonuje samodzielnego montażu elementów w całość właściwie dobiera materiały i narzędzia do ich obróbki 	<ul style="list-style-type: none"> planuje kolejność działań (czynności technologicznych) i szacuje czas ich trwania formułuje i uzasadnia ocenę gotowej pracy 	I. 1, 2, 4, 6–8 II. 1h III. 1a, 2–6 IV. 2 VI. 1-5, 7
3. Aby twój pojazd służył dłużej	1	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, w jaki sposób należy przygotować rower lub hulajnogę do jazdy omawia sposoby konserwacji poszczególnych elementów roweru i hulajnogi określa, od czego zależy częstotliwość przeprowadzania konserwacji roweru i jak wpływa ona na bezpieczeństwo podczas jazdy wyjaśnia, jak regulować poszczególne układy konstrukcji roweru 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak dokonać prostych napraw podzespołów roweru prawidłowo dba o stan techniczny i poziom naładowania akumulatorów w hulajnodze elektrycznej lub rowerze elektrycznym wymienia zasady konserwacji rowerów lub hulajnogi elektrycznej w dłuższym okresie niekorzystania z nich, np. zimą 	I. 8, 9 II. 2c, d III. 1b
4. A może na hulajnodze?	1	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice pomiędzy hulajnogą tradycyjną a hulajnogą elektryczną prawidłowo przyporządkowuje pojazdy lub urządzenia do grupy UTO, UWR omawia przepisy ruchu drogowego regulujące ruch hulajnóg elektrycznych, UTO i UWR wyjaśnia konsekwencje niestosowania środków bezpieczeństwa przez kierującego hulajnogą elektryczną, UTO i UWR wymienia warunki dopuszczenia do ruchu po drogach publicznych kierujących hulajnogą elektryczną, UTO i UWR 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zakazy dotyczące ruchu hulajnóg elektrycznych, UTO i UWR 	I. 8, 9 II. 1a, b, II. 2a, c, d, f, g

5. Bezpieczna droga ze znakami	2	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia i objaśnia znaki drogowe określające elementy drogi przeznaczone do ruchu pieszych, rowerów, hulajnóg elektrycznych, UTO i UWR wyjaśnia, kiedy są malowane na jezdni znaki poziome barwy żółtej, oraz prawidłowo je interpretuje 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca na drodze, gdzie powinny być ustawione znaki drogowe zapewniające bezpieczeństwo i regulujące ruch 	II. 1h II. 2d
6. Którędy bezpieczniej?	1	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób poruszania się rowerzysty, kierującego hulajnogą elektryczną, UTO, UWR po drodze dla rowerów, po jezdni i chodniku wymienia sytuacje, w których rowerzysta, kierujący hulajnogą elektryczną, UTO i UWR może korzystać z drogi dla rowerów, chodnika i jezdni świadomie korzysta z elementów podnoszących bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, którym z pojazdów zabrania się bezwzględnego poruszania się po jezdni wyjaśnia, w jaki sposób rowerzyści oraz osoby jadące hulajnogami elektrycznymi mogą się poruszać po drogach, kiedy jadą w zorganizowanej grupie 	I. 8–9 II. 1b II. 2d, f, g
7. Manewry na drodze	1	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach na drodze następuje włączenie się do ruchu jadącego rowerem, hulajnogą elektryczną, UTO lub UWR wymienia kolejne czynności rowerzysty włączającego się do ruchu omawia właściwy sposób wykonywania skrętu w lewo oraz w prawo na jezdni jedno- i dwukierunkowej prawidłowo wykonuje manewry wymijania, omijania, wyprzedzania i zawracania stosuje prawidłowo zasadę szczególnej ostrożności podczas wykonywania podstawowych manewrów oraz zmiany kierunku jazdy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, gdzie zabronione jest wykonywanie manewru wyprzedzania wskazuje poszczególne etapy bezpiecznego manewru zawracania 	II. 1c, e II. 2d
8. Pierwszeństwo na skrzyżowaniach	1	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo określa typ występującego skrzyżowania (m.in. po odpowiednim oznakowaniu) i wymienia obowiązujące na nim zasady pierwszeństwa pojazdów przedstawia kolejność przejazdu poszczególnych pojazdów przez różnego rodzaju skrzyżowania omawia, jak są oznakowane pojazdy uprzywilejowane jadące na sygnałach, i wyjaśnia prawidłowy sposób zachowania się 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje, jak powinien się zachować rowerzysta w określonych sytuacjach na skrzyżowaniu 	II. 1b, d, e, h, i II. 2d, e

		<p>kierujących wobec nich</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, w jaki sposób może być kierowany ruch na skrzyżowaniu • wyjaśnia znaczenie poszczególnych znaków osoby kierującej ruchem • wymienia odpowiadające odpowiednim znakom osoby kierującej ruchem kolory sygnalizatorów • omawia zasady pierwszeństwa przejazdu wobec znajdujących się na skrzyżowaniu pojazdów szynowych 		
9. Zadbaj o swoje bezpieczeństwo	1	<ul style="list-style-type: none"> • podaje zasady zapewniające uczestnikom ruchu drogowego bezpieczeństwo na drodze • opisuje poprawny sposób zachowania rowerzysty w sytuacjach drogowych, które mogą być niebezpieczne • podaje inne przykłady sytuacji na drodze, nieprawidłowego zachowania uczestników ruchu drogowego, które mogą być potencjalną przyczyną wypadku drogowego, w tym korzystania podczas jazdy z telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych • wymienia konsekwencje nieprawidłowego i niezgodnego z zasadami ruchu drogowego zachowania się pieszych oraz kierujących pojazdami i urządzeniami wspierającymi ruch • wskazuje elementy wyposażenia rowerzysty i kierującego innymi urządzeniami zwiększające bezpieczeństwo na drodze • wskazuje różnicę pomiędzy rowerem a wózkiem rowerowym • opisuje warunki korzystania z wózków rowerowych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać te z elementów wyposażenia rowerzysty i kierującego innymi urządzeniami, które zwiększają ich bezpieczeństwo na drodze • wskazuje różnicę pomiędzy rowerem a wózkiem rowerowym • zna warunki korzystania z wózków rowerowych 	I. 5, 8, 9 II. 1g, h II. 2a, f, h
To takie proste! – Makieta skrzyżowania	2	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo organizuje miejsce pracy • dba o porządek i przestrzega zasad BHP na stanowisku pracy • wykonuje zaprojektowane przez siebie elementy pracy wg ustalonego harmonogramu działań • bezpiecznie posługuje się wybranymi narzędziami i przyborami • dokonuje samodzielnego montażu elementów w całość • właściwie dobiera materiały i narzędzia do ich obróbki 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje kolejność działań (czynności technologicznych) i szacuje czas ich trwania • formułuje i uzasadnia ocenę gotowej pracy 	I. 1, 2, 4, 6–9 II. 1b, d, h III. 1a, 2–6 IV. 2 VI. 1–4, 6, 7

To umiem!	1	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przepisy ruchu drogowego regulujące ruch hulajnog elektrycznych, UTO i UWR • rozróżnia i objaśnia znaki drogowe określające elementy drogi przeznaczone do ruchu pieszych, rowerów, hulajnog elektrycznych, UTO i UWR • prawidłowo wykonuje manewry wymijania, omijania, wyprzedzania i zawracania • przedstawia kolejność przejazdu poszczególnych pojazdów przez różnego rodzaju skrzyżowania • wymienia zasady bezpieczeństwa, zakazy i nakazy dotyczące rowerzysty 		II. 1a, c, d, h II. 2c, d, f, g, h
ROZDZIAŁ III. ABC BEZPIECZNEGO PODRÓŻOWANIA				
1. W podróży	1	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasady właściwego zachowania się w środkach komunikacji publicznej • podaje znaczenie piktogramów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje rozkład jazdy • na podstawie rozkładu jazdy wybiera najdogodniejsze połączenia między miejscowościami • planuje cel wycieczki i dobiera najlepszy środek transportu, korzystając z rozkładu jazdy 	I. 3, 8, 9 II. 1a, b, h II. 2b, g, i
2. Piesza wycieczka	1	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady poruszania się zgodnie z przepisami dużych grup pieszych (kolumn) po jezdni • odczytuje informacje przekazywane przez znaki spotykane na kąpieliskach 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa na kąpieliskach strzeżonych i niestrzeżonych • wyznacza trasę pieszej wycieczki • na podstawie informacji zebranych z różnych źródeł potrafi zaplanować trasę wycieczki klasowej lub rodzinnej • wykonuje przewodnik turystyczny po swojej okolicy i prezentuje występujące na tym obszarze atrakcje turystyczne • samodzielnie i w racjonalny sposób pakuje plecak 	I. 3, 5, 8, 9

To umiem!	1	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasady właściwego zachowania się w środkach komunikacji publicznej • podaje znaczenie piktogramów • omawia zasady poruszania się zgodnie z przepisami dużych grup pieszych (kolumn) po jezdni • odczytuje informacje przekazywane przez znaki spotykane na kąpieliskach 	I. 3 II. 1a II. 2b, g, i
-----------	---	--	--------------------------------

Dostosowanie wymagań edukacyjnych Technika

- Wydłużony czas pracy
- Indywidualne powtarzanie poleceń
- Pomoc techniczna w trakcie wykonywania samodzielnych prac.
- Pomoc w posługiwaniu się narzędziami
- Dostosowanie zadań do umiejętności manualnych ucznia 202
- Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę zadania
- Ograniczona liczba zadań na sprawdzianach
- W miarę możliwości podczas sprawdzianów wykorzystanie testów
- Zwrócenie większej uwagi na ćwiczenia umiejętności praktycznych podczas lekcji
- Motywowanie ucznia do pracy poprzez ukazanie możliwości zastosowania umiejętności zdobywanych na lekcji w praktyce

Informatyka

Wymagania edukacyjne – Informatyka kl. 4

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
Dział 1. Trzy, dwa, jeden... start! Nieco wieści z krainy komputerów						

1.1. Nauka jazdy. Co można robić w pracowni?	1. Nauka jazdy. Co można robić w pracowni?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni komputerowej stosuje poznane zasady bezpieczeństwa w pracowni oraz podczas pracy na komputerze określa, za co może uzyskać daną ocenę; wymienia możliwości poprawy oceny niedostatecznej oraz zasady pracy na informatyce 				
1.2. Nie tylko procesor. O tym, co w środku komputera i na zewnątrz	2. Nie tylko procesor. O tym, co w środku komputera i na zewnątrz	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest komputer wymienia elementy wchodzące w skład zestawu komputerowego podaje przykłady urządzeń, które można podłączyć do komputera 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy spośród elementów, z których jest zbudowany komputer wyjaśnia pojęcia: urządzenie wejścia i urządzenie wyjścia wymienia po jednym urządzeniu wejścia i wyjścia podaje przykłady zawodów, w których potrzebna jest umiejętność pracy na komputerze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przeznaczenie trzech spośród elementów, z których jest zbudowany komputer wymienia po trzy urządzenia wejścia i wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zastosowanie pięciu spośród elementów, z których jest zbudowany komputer klasyfikuje urządzenia na wprowadzające dane do komputera lub wyprowadzające dane z komputera 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady zawodów (inne niż w podręczniku), które kiedyś nie wymagały obsługi komputera, a obecnie trudno byłoby je wykonywać bez używania programów komputerowych
1.3. Operacje systemowe. O systemach, programach i plikach	3. Operacje systemowe. O systemach, programach i plikach	<ul style="list-style-type: none"> określa, jaki system operacyjny jest zainstalowany na szkolnym i domowym komputerze odróżnia plik od folderu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: program komputerowy i system operacyjny rozdziela elementy wchodzące w skład nazwy pliku z pomocą nauczyciela tworzy folder i porządkuje jego zawartość 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy trzech systemów operacyjnych wskazuje różnice w zasadach użytkowania programów komercyjnych i niekomercyjnych wyjaśnia różnice między plikiem i folderem rozpoznaje typy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przynajmniej trzy płatne programy używane podczas pracy na komputerze i ich darmowe odpowiedniki 	przedstawia we wskazanej formie historię systemu operacyjnego Windows lub Linux

				plików na podstawie ich rozszerzeń		
				<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie porządkuje zawartość folderu 		
Dział 2. Sieć, która łączy. O korzystaniu z internetu						
2.1. Bezpieczni w sieci. Czym jest internet i jak go używać?	4 i 5. Bezpieczni w sieci. Czym jest internet i jak go używać?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest internet • wymienia przykłady zagrożeń, czyhających na użytkowników sieci • podaje zasady bezpiecznego korzystania z internetu • wymienia osoby i instytucje, do których może zwrócić się o pomoc w przypadku poczucia zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zastosowania internetu • stosuje zasady bezpiecznego korzystania z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia korzyści i zagrożenia związane z poszczególnymi sposobami wykorzystania internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • dba o zabezpieczenie swojego komputera przed zagrożeniami internetowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje w grupie plakat promujący bezpieczne zachowania w internecie z wykorzystaniem dowolnej techniki plastycznej
2.2. Szukać każdy może. O wyszukiwaniu informacji w internecie	6. Szukać każdy może. O wyszukiwaniu informacji w internecie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służą przeglądarka internetowa i wyszukiwarka internetowa • podaje przykład wyszukiwarki i przykład przeglądarki internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia przeglądarkę od wyszukiwarki internetowej • wyszukuje znaczenia prostych haseł na stronach internetowych wskazanych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy przynajmniej dwóch przeglądarek i dwóch wyszukiwarek internetowych • formułuje odpowiednie zapytania w wyszukiwarce internetowej oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje w internecie, korzystając z zaawansowanych funkcji wyszukiwarek 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację na temat wybranej dyscypliny sportowej, wykorzystując materiały znalezione w internecie

			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są prawa autorskie • przestrzega zasad wykorzystywania materiałów znalezionych w internecie 	<p>wybiera treści z otrzymanych wyników</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzysta z internetowego tłumacza • kopiuje ilustrację ze strony internetowej, a następnie wkleja ją do dokumentu 		
2.3. Bez koperty i znaczka. Poczta elektroniczna i zasady właściwego zachowania w sieci	7 i 8. Bez koperty i znaczka. Poczta elektroniczna i zasady właściwego zachowania w sieci	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest netykieta • wysyła wiadomość za pośrednictwem poczty elektronicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zastosowań konta pocztowego • przestrzega netykiety w komunikacji za pomocą poczty elektronicznej • wyjaśnia, jakie cechy powinno mieć hasło dostępu do konta pocztowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wysyła wiadomość do więcej niż jednego odbiorcy • wykorzystuje pola Do wiadomości oraz Ukryte do wiadomości 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje adresy e-mail na swoim koncie pocztowym • wysyła wiadomość e-mail z załącznikami 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w grupie plakat przedstawiający jedną z zasad netykiety
2.4. Praca grupowa. Jak efektywnie współpracować w sieci?	9 i 10. Praca grupowa. Jak efektywnie współpracować w sieci?	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje program do współpracy zdalnej, na przykład Microsoft Teams, do komunikacji ze znajomymi • przesyła plik do usługi w chmurze, na przykład OneDrive, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady współpracy w sieci • edytuje dokumenty zapisane w chmurze, na przykład w usłudze OneDrive, • pracuje w tym samym czasie z innymi osobami nad tym samym 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje narzędzia dostępne w chmurze do gromadzenia materiałów oraz zespołowego wykonywania zadań • porządkuje pliki i foldery zapisane w chmurze 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wady i zalety komunikacji internetowej oraz porównuje komunikację internetową z rozmową na żywo 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje komunikatory internetowe podczas pracy nad szkolnymi projektami • tworzy ankietę z wykorzystaniem narzędzi sieciowych

		<ul style="list-style-type: none"> • i pobiera zapisany w niej plik na swój komputer • tworzy nowe pliki i foldery w chmurze 	dokumentem			
Dział 3. Malowanie na ekranie. Nie tylko proste rysunki w programie Microsoft Paint						
3.1. Wiatr w żagle. Zwiłokrotnianie obiektów	11 i 12. Wiatr w żagle. Zwiłokrotnianie obiektów	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia wymiary obrazu • tworzy prosty rysunek statku bez wykorzystania kształtu Krzywa 	<ul style="list-style-type: none"> • używa klawisza Shift podczas rysowania pionowych i poziomych odcinków • tworzy kopię obiektu z użyciem klawisza Ctrl 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rysunek statku z wielokrotnym wykorzystaniem kształtu Krzywa • stosuje opcje obracania obiektu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rysunek statku ze szczególną starannością i dbałością o szczegóły 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w grupie prezentację poświęconą okrętom z XV–XVIII wieku
3.2. W poszukiwaniu nowych łądów. Praca w dwóch oknach	13 i 14. W poszukiwaniu nowych łądów. Praca w dwóch oknach	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tło obrazu • z pomocą nauczyciela wkleja statki na obraz i zmienia ich wielkość 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy obiekty z wykorzystaniem Kształtów, dobierając kolory oraz wygląd konturu i wypełnienia • używa klawisza Shift podczas rysowania koła • pracuje w dwóch oknach programu Paint 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy na obrazie efekt zachodzącego słońca • sprawnie przełącza się między otwartymi oknami • wkleja na obraz obiekty skopiowane z innych plików • dopasowuje wielkość wstawionych obiektów do tworzonej kompozycji • stosuje opcje obracania obiektu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje grafikę ze starannością i dbałością o detale • tworzy dodatkowe obiekty i umieszcza je na obrazie marynistycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w grupie prezentację na temat wielkich odkryć geograficznych XV i XVI wieku

3.3. Ptasie trele. Wklejanie zdjęć i praca z narzędziem Tekst	15 i 16. Ptasie trele. Wklejanie zdjęć i praca z narzędziem Tekst	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje tytuł plakatu • wkleja zdjęcia do obrazu z wykorzystaniem narzędzia Wklej z 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowuje wielkość zdjęć do wielkości obrazu • rozmieszcza elementy na plakacie • wstawia podpisy do zdjęć, dobierając krój, rozmiar i kolor czcionki 	<ul style="list-style-type: none"> • usuwa zdjęcia i tekst z obrazu • stosuje narzędzie Selektor kolorów 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje do tytułu efekt cienia liter 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy zaproszenie na uroczystość szkolną
3.4. Nie tylko pędzlem. Pisanie i ilustrowanie tekstu – zadanie projektowe	17 i 18. Nie tylko pędzlem. Pisanie i ilustrowanie tekstu – zadanie projektowe	<ul style="list-style-type: none"> • w grupie tworzy grafiki ilustrujące wiersz 				
Dział 4. Z kotem za pan brat. Programujemy w Scratchu						
4.1. Pierwsze koty za płoty. Wprowadzenie do programu Scratch	19 i 20. Pierwsze koty za płoty. Wprowadzenie do programu Scratch	<ul style="list-style-type: none"> • buduje prosty skrypt określający ruch duszka po scenie • uruchamia skrypty zbudowane w programie oraz zatrzymuje ich działanie 	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia tło sceny • zmienia wygląd i nazwę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje blok powodujący powtarzanie poleceń • określa za pomocą bloku z napisem „jeżeli” wykonanie części skryptu po spełnieniu danego warunku • stosuje bloki powodujące obrót duszka 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje nowe duszki do projektu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy program, w którym duszki przeprowadzają rozmowę
4.2. Małpie figle. O sterowaniu postacią	21 i 22. Małpie figle. O sterowaniu postacią	<ul style="list-style-type: none"> • buduje prosty skrypt określający sterowanie duszkiem za pomocą klawiatury 	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia wielkość duszków • dostosowuje tło sceny do tematyki gry 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje blok, przy pomocy którego można ustawić określoną liczbę powtórzeń wykonania poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> • używa bloków określających styl obrotu duszka 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy grę o zadanej tematyce, w której trzeba sterować postacią, uwzględniając przy tym własne pomysły

		<ul style="list-style-type: none"> usuwa duszki z projektu 		<p>umieszczonych w jego wnętrzu</p> <ul style="list-style-type: none"> określa za pomocą bloku z napisem „jeżeli” wykonanie części skryptu po spełnieniu danego warunku stosuje bloki powodujące ukrycie i pokazanie duszka ustawia w skrypcie ruch duszka wstecz 		
4.3. Niech wygra najlepszy. Jak policzyć punkty w programie Scratch?	23 i 24. Niech wygra najlepszy. Jak policzyć punkty w programie Scratch?	<ul style="list-style-type: none"> buduje prosty skrypt powodujący wykonanie mnożenia dwóch liczb 	<ul style="list-style-type: none"> używa narzędzia Tekst do wykonania tła z instrukcją gry tworzy zmienne i ustawia ich wartości 	<ul style="list-style-type: none"> określa w skrypcie losowanie wartości zmiennych określa w skrypcie wyświetlenie na scenie działania z wartościami zmiennych oraz pola do wpisania odpowiedzi stosuje blok z napisami „jeżeli”, „to” i „w przeciwnym razie” stosuje blok określający powtarzanie poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> łączy wiele bloków określających wyświetlenie komunikatu o dowolnej treści objaśnia poszczególne etapy tworzenia skryptu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy projekt prostego kalkulatora wykonującego dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie dwóch liczb podanych przez użytkownika
Dział 5. Klawiatura zamiast pióra. Piszemy w edytorze tekstu						
5.1. Idziemy do kina. Jak poprawnie przygotować notatkę o filmie?	25. Idziemy do kina. Jak poprawnie przygotować notatkę o filmie?	<ul style="list-style-type: none"> stosuje podstawowe opcje formatowania dostępne w edytorze tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: akapit, wcięcie akapitowe, interlinia, formatowanie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe zasady formatowania tekstu i stosuje je podczas sporządzania 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawnie sformatowane teksty ustawia odstępy między akapitami 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje w grupie planszę przedstawiającą podstawowe zasady interpunkcji i reguły pisania w edytorze

			<p>tekstu, miękki enter, twarda spacja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze krótką notatkę i formatuje ją, używając podstawowych opcji edytora tekstu 	<p>dokumentów</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje opcję Pokaż wszystko, aby sprawdzić poprawność formatowania 	i interlinię	tekstu
5.2. Zapraszamy na przyjęcie. O formatowaniu tekstu	26 i 27. Zapraszamy na przyjęcie. O formatowaniu tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje menu w dokumencie tekstowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i stosuje opcje wyrównywania tekstu względem marginesów • wstawia obiekt WordArt 	<ul style="list-style-type: none"> • formatuje obiekt WordArt 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy menu z zastosowaniem różnych opcji formatowania tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje plan przygotowań do podróży
5.3. Nasze pasje. Tworzenie albumu – zadanie projektowe	28 i 29. Nasze pasje. Tworzenie albumu – zadanie projektowe	<ul style="list-style-type: none"> • w grupie tworzy karty do albumu na temat zainteresowań 				

Dostosowanie wymagań edukacyjnych – Informatyka kl. 4

- Wydłużony czas pracy
- Indywidualne powtarzanie poleceń
- Pomoc techniczna w trakcie wykonywania samodzielnych prac z wykorzystaniem komputera
- Dostosowanie zadań do umiejętności matematycznych ucznia
- Błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę zadania
- Ograniczona liczba zadań na sprawdzianach
- W miarę możliwości podczas sprawdzianów wykorzystanie testów
- Zwrócenie większej uwagi na ćwiczenia umiejętności praktycznych podczas lekcji
- Motywowanie ucznia do pracy poprzez ukazanie możliwości zastosowania umiejętności zdobywanych na lekcji w praktyce

Muzyka

Na lekcjach muzyki bierze się pod uwagę wysiłek włożony przez ucznia i jego stosunek do przedmiotu, uwzględnia się zalecenia zawarte w opinii oraz orzeczeniu PPP.

- zachęcanie ucznia do udziału w zabawach muzycznych z użyciem prostego instrumentu muzycznego.

- nieodpytywanie ucznia, raczej rozmowa

- tworzenie okazji do częstego słuchania muzyki

- zapewnić większą ilość ćwiczeń ruchowych

- zachęcać do śpiewania piosenek (wymagana jedna zwrotka i refren)

- zwolnić z wykonywania ćwiczeń i zadań przerastających możliwości ucznia

- w ocenianiu zwrócić większą uwagę na wysiłek włożony w wykonanie zadania

- ukierunkowywać ucznia w działaniach

Beata Żywicka

Wychowanie fizyczne

Wymagania edukacyjne i zasady oceniania dla klasy IV z wychowania fizycznego -

realizacja programu nauczania wychowania fizycznego „MAGIA RUCHU”

Klasa IV	
1. Rozwój fizyczny i sprawność fizyczna	
Standardy wymagań zawarte w podstawie programowej	
1. W zakresie wiedzy uczeń:	2. W zakresie umiejętności uczeń:

<ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje wybrane zdolności motoryczne człowieka; 2) rozróżnia pojęcie tętna spoczynkowego i powysiłkowego; 3) wymienia cechy prawidłowej postawy ciała; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) dokonuje pomiarów wysokości i masy ciała oraz z pomocą nauczyciela interpretuje ich wyniki; 2) mierzy tętno przed wysiłkiem i po wysiłku oraz z pomocą nauczyciela interpretuje wyniki; 3) wykonuje próbę siły mięśni brzucha oraz gibkości kręgosłupa; 4) demonstruje po jednym ćwiczeniu kształtującym wybrane zdolności motoryczne; 5) wykonuje ćwiczenia wspomagające utrzymywanie prawidłowej postawy ciała; 	
Cele szczegółowe - treści do realizacji		
W zakresie wiadomości uczniów:	W zakresie umiejętności uczniów:	W zakresie postawy wobec kultury fizycznej uczniów:
<p>wymienia zdolności motoryczne człowieka; opisuje sposób pomiaru tętna; interpretuje z pomocą nauczyciela wyniki prób cech motorycznych; opisuje prawidłową postawę ciała w pozycji siedzącej i stojącej; opisuje zmiany zachodzące w organizmie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. wykonuje pomiar wysokości i masy ciała; 2. interpretuje z pomocą nauczyciela wyniki pomiaru na podstawie siatek centylowych; 3. przeprowadza pomiar tętna przed wysiłkiem i po wysiłku; 4. interpretuje wyniki pomiaru tętna z pomocą nauczyciela; 5. wykonuje próbę siły mięśni brzucha (siad z leżenia); 	<p>Numeracja dotyczy wymagania kompetencji społecznych z podstawy programowej</p> <p>identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; 10. motywuje innych do udziału</p>

<p>pod wpływem wysiłku fizycznego;</p> <p>6. nazywa zgodnie z terminologią pozycje wyjściowe ćwiczeń fizycznych.</p>	<p>podciągane kończyn górnych w zwisie;</p> <p>wykonuje próbę gibkości kręgosłupa (skłon w postawie stojącej lub w siadzie prostym);</p> <p>wykonuje rzut piłką lekarską w tył;</p> <p>demonstruje po jednym ćwiczeniu kształtującym szybkość, siłę, wytrzymałość, gibkość i skoczność;</p> <p>wykonuje ćwiczenia wzmacniające mięśnie brzucha, grzbietu, mięśnie stopy z przyborem lub bez przyboru w celu utrzymania prawidłowej postawy ciała;</p> <p>wykonuje marszowo-biegowy test Coopera.</p>	<p>w aktywności fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np.: osoby niepełnosprawne, osoby starsze).</p>
<p>2. Aktywność fizyczna</p>		
<p>Standardy wymagań zawarte w podstawie programowej</p>		
<p>1. W zakresie wiedzy uczniów:</p>	<p>2. W zakresie umiejętności uczniów:</p>	

- 1) opisuje sposób wykonywania poznawanych umiejętności ruchowych;
- 2) opisuje zasady wybranej regionalnej zabawy lub gry ruchowej;
- 3) rozróżnia pojęcie *technika* i *taktyka*;
- 4) wymienia miejsca, obiekty i urządzenia w najbliższej okolicy, które można wykorzystać do aktywności fizycznej;
- 5) wyjaśnia co symbolizują flaga i znicz olimpijski, rozróżnia pojęcia *olimpiada* i *igrzyska olimpijskie*;

- 1) wykonuje i stosuje w grze koźlowanie piłką w miejscu i ruchu, prowadzenie piłki nogą, podanie piłki oburącz i jednorącz, rzut piłką do kosza z miejsca, rzut i strzał piłką do bramki z miejsca, odbicie piłki oburącz sposobem górnym;
- 2) uczestniczy w minigrach;
- 3) organizuje w gronie rówieśników wybraną zabawę lub grę ruchową, stosując przepisy w formie uproszczonej;
- 4) uczestniczy w wybranej regionalnej zabawie lub grze ruchowej; 5) wykonuje przewrót w przód z różnych pozycji wyjściowych;
- 6) wykonuje dowolny układ gimnastyczny lub taneczny w oparciu o własną ekspresję ruchową;
- 7) wykonuje bieg krótki ze startu wysokiego
- 8) wykonuje marszobieg w terenie;
- 9) wykonuje rzut z miejsca i krótkiego rozbiegu lekkim przyborem; 10) wykonuje skok w dal z miejsca i z krótkiego rozbiegu.

Cele szczegółowe - treści do realizacji

W zakresie wiadomości uczeń:	W zakresie umiejętności uczeń:	W zakresie postawy wobec kultury fizycznej uczeń:
		Numeracja dotyczy wymagania kompetencji społecznych z podstawy programowej

<p>posługuje się prawidłową terminologią dotyczącą ćwiczeń gimnastycznych;</p> <p>stosuje odpowiednie nazewnictwo i opisuje sposób wykonania poznanych umiejętności ruchowych;</p> <p>rozdziela pojęcia <i>technika</i> i <i>taktyka</i>;</p> <p>opisuje zasady poznanych gier rekreacyjnych, zabaw regionalnych i minigier zespołowych;</p> <p>wymienia podstawowe przepisy poznanych gier i zabaw;</p> <p>wymienia miejsca i obiekty w najbliższej okolicy, które może wykorzystać do aktywności fizycznej;</p> <p>wyjaśnia pojęcia <i>flagi</i> i <i>znicza olimpijskiego</i>, <i>olimpiady</i> i <i>igrzysk olimpijskich</i>;</p> <p>wymienia najważniejsze imprezy sportowe w danym roku szkolnym;</p> <p>wymienia zimowe i letnie dyscypliny sportowe.</p>	<p>LEKKOATLETYKA</p> <p>wykonuje starty z różnych pozycji wyjściowych;</p> <p>wykonuje bieg ze startu wysokiego i niskiego na dystansie 60 metrów;</p> <p>wykonuje marszobieg terenowy z pokonywaniem naturalnych przeszkód;</p> <p>wykonuje bieg ciągły trwający minimum 3 minuty;</p> <p>wykonuje rzut z miejsca i z rozbiegu jednorącz piłeczką palantową lub tenisową;</p> <p>wykonuje skok z miejsca obunóż;</p> <p>wykonuje skok w dal z miejsca i z krótkiego rozbiegu techniką naturalną;</p> <p>wykonuje skok w dal z miejsca z odbicia ze strefy.</p> <p>MINIGRY ZESPOŁOWE</p> <p>Minikoszykówka</p> <p>porusza się po boisku bez piłki i z piłką;</p> <p>wykonuje kozłowanie piłki prawą i lewą ręką w miejscu, w marszu i w biegu;</p> <p>wykonuje kozłowanie po prostej, po łuku, ze zmianą kierunku ruchu, slalomem ręką dalszą od przeciwnika;</p> <p>wykonuje podania i chwytaki piłki w parach oburącz w miejscu, w biegu;</p> <p>wykonuje rzuty do kosza z miejsca z różnych pozycji;</p>	<p>uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego, potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę;</p> <p>pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych;</p> <p>4. wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną;</p> <p>wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych;</p> <p>współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi wykazując asertywność i empatię.</p>
--	--	---

wykonuje rzut do kosza po kozłowaniu;

wykonuje rzut do kosza po zatrzymaniu na jedno i na dwa tempa;

wykonuje rzut osobisty do kosza ze zmniejszonej odległości;

stosuje poznane umiejętności techniczne w minikoszykówce i w grach uproszczonych;

Minipiłka ręczna

porusza się po boisku bez piłki i z piłką;

wykonuje podania jednorącz oraz chwyt w miejscu i w biegu;

wykonuje kołowanie jednorącz w miejscu, po prostej, po łuku, ze zmianą kierunku biegu i tempa biegu;

wykonuje strzały do bramki z miejsca z różnych pozycji;

wykonuje strzały do bramki po kozłowaniu i wykonuje rzut karny;

stosuje poznane umiejętności techniczne w minipiłce ręcznej i w grach uproszczonych;

Minipiłka siatkowa

przyjmuje niską i wysoką postawę siatkarską;

porusza się różnymi sposobami po boisku;

wykonuje koszyk siatkarski;

wykonuje odbicie piłki oburącz sposobem górnym i dolnym;

wykonuje odbicie piłki oburącz sposobem górnym i dolnym z

	<p>partnerem; wykonuje zagrywkę oburącz górną ze zmniejszonej odległości;</p>	
--	---	--

7. stosuje poznane umiejętności techniczne w minipiłce siatkowej i w grach uproszczonych;

Minipiłka nożna

porusza się po boisku z piłką i bez piłki;

wykonuje prowadzenie piłki po prostej, po łuku, ze zmianą kierunku biegu, slalomem;

wykonuje przyjęcie i podanie piłki wewnętrzną częścią stopy w miejscu i w biegu;

wykonuje strzał do bramki z miejsca i w biegu;

stosuje poznane elementy techniczne w minipiłce nożnej i w grach uproszczonych.

GIMNASTYKA

wykonuje ćwiczenia uczące przewrotu w przód i w tyłprzetoczenia, leżenia przewrotne i przerzutne, kołyski;

wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego;

wykonuje przewrót w tył do rozkroku i półszpagatu;

wykonuje przewroty łączone w przód i w tył;

wykonuje ćwiczenia gimnastyczne na ścieżce: wagę przodem, skłon w siadzie prostym, leżenie przerzutne i przewrotne, półszpagat;

wykonuje prosty układ gimnastyczny na ścieżce w oparciu o własną ekspresję ruchową.

GRY REKREACYJNE

Badminton

	1. porusza się po boisku w ataku i w obronie;2. wykonuje chwyt forhendowy rakiетки;3. wykonuje uderzenia pojedyncze w parach;	

	<p>wykonuje odbicie w parach po dobiegnięciu do lotki we wszystkich kierunkach;</p> <p>stosuje poznane elementy techniczne w grze pojedynczej badminton;</p> <p>Tenis stołowy</p> <p>wykonuje podbicia piłeczki pionowo w górę;</p> <p>wykonuje podbijania piłeczki w różnych pozycjach w marszu, w truchcie i w biegu;</p> <p>wykonuje proste uderzenie piłeczki;</p> <p>porusza się przy stole różnymi technikami kroków – do przodu, do tyłu, w bok i po przekątnej;</p> <p>wykonuje uderzenie piłeczki forhendem;</p> <p>wykonuje uderzenie piłeczki bekhendem;</p> <p>wykonuje uderzenie piłeczki po prostej i po przekątnej;</p> <p>stosuje poznane elementy techniczne w grze tenis stołowy;</p> <p>TANIEC</p> <p>wykonuje podstawowe kroki taneczne do wybranego tańca (integracyjny, regionalny, nowoczesny, towarzyski);</p> <p>łączy kroki taneczne w prosty układ taneczny;</p> <p>wykonuje dowolny układ taneczny wg inwencji nauczyciela;</p> <p>wykonuje dowolny układ taneczny w parach lub w zespole.</p>	
<p>3. Bezpieczeństwo w aktywności fizycznej</p>		

Standardy wymagań zawarte w podstawie programowej		
1. W zakresie wiedzy uczniów:	2. W zakresie umiejętności uczniów:	
1) zna regulamin sali gimnastycznej i boiska sportowego; 2) opisuje zasady bezpiecznego poruszania się po boisku; 3) wymienia osoby, do których należy zwrócić się o pomoc w sytuacji	1) respektuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas zajęć ruchowych; 2) wybiera bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych;	
zagrożenia zdrowia lub życia;	3) posługuje się przybarami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem; 4) wykonuje elementy samoochrony przy upadku, zeskoku.	
Cele szczegółowe - treści do realizacji		
W zakresie wiadomości uczniów:	W zakresie umiejętności uczniów:	W zakresie postawy wobec kultury fizycznej uczniów:
		Numeracja dotyczy wymagania kompetencji społecznych z podstawy programowej
objaśnia zasady korzystania z obiektów sportowych; omawia zasady bezpiecznego poruszania się podczas zajęć ruchowych oraz spędzania czasu wolnego; podaje numery telefonów alarmowych; wymienia osoby, do których należy się zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.	wykonuje ćwiczenia fizyczne zgodnie z zasadami bezpieczeństwa; podejmuje aktywność fizyczną w bezpiecznym miejscu; podczas wykonywania ćwiczeń fizycznych wykorzystuje przybory i przyrządy sportowe zgodnie z ich przeznaczeniem, np. na torach przeszkód, w grach i zabawach ruchowych; 4. podejmuje odpowiednie działanie w przypadku urazów; 5. stosuje elementy samoasekuracji.	5. omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi wykazując asertywność i empatię.
4. Edukacja zdrowotna		

Standardy wymagań zawarte w podstawie programowej		
1. W zakresie wiedzy uczeń:	2. W zakresie umiejętności uczeń:	
1) opisuje znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia; 2) opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; 3) opisuje zasady zdrowego odżywiania; 4) opisuje zasady doboru stroju do warunków atmosferycznych w trakcie zajęć ruchowych;	1) przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; 2) przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach;	
Cele szczegółowe - treści do realizacji		
W zakresie wiadomości uczeń:	W zakresie umiejętności uczeń:	W zakresie postawy wobec kultury fizycznej uczeń:
		Numeracja dotyczy wymagania kompetencji społecznych z podstawy programowej

<p>definiuje pojęcie aktywności fizycznej oraz jej wpływ na zdrowie;</p> <p>wymienia piętra piramidy żywienia i aktywności fizycznej;</p> <p>wymienia produkty uznawane za zdrowe dla dzieci;</p> <p>wymienia owoce i warzywa zawierające naturalne witaminy;</p> <p>układa jednodniowy jadłospis składający się z pięciu posiłków;</p> <p>opisuje zasady doboru stroju sportowego do warunków atmosferycznych w trakcie zajęć ruchowych.</p>	<p>stosuje zasady higieny osobistej przed lekcją i po lekcji wychowania fizycznego – zmienia strój sportowy;</p> <p>zachowuje prawidłową postawę ciała podczas wykonywania różnych czynności życiowych;</p> <p>dobiera strój sportowy do odpowiednich warunków atmosferycznych.</p>	<p>omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci;</p> <p>identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować;</p> <p>wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych;</p> <p>wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych.</p>
---	---	---

Obszary podlegające ocenianiu:

SYSTEMATYCZNOŚĆ

Uczestnictwo w zajęciach jest ważnym elementem w realizacji procesu wychowania fizycznego. Systematyczny udział w zajęciach ma za zadanie wdrażanie ucznia do systematycznego podejmowania aktywności fizycznej w życiu codziennym. Dopuszczalny jest pewien procent nieobecności spowodowanej sytuacją losową. Uczeń na każdej lekcji ma odnotowywane, czy w niej czynnie uczestniczy, czy posiada odpowiedni strój. Zwolnienia od lekarza i nieobecności są również zaznaczane. Nie uznaje się zwolnienia od rodzica z ćwiczeń fizycznych na lekcji np. „po przebytej chorobie”. Uczeń ma wtedy możliwość niewykonywania zadań z obszaru „Umiejętności”, natomiast jest zobligowany do uczestniczenia lekcji w pozostałych obszarach.

Strój sportowy -Przez przygotowanie do zajęć będzie rozumiane: posiadanie przez ucznia właściwego stroju sportowego tj. (biała, szara, lub czarna koszulka, strój drużyny sportowej, wyłącznie sportowe spodenki, getry, dres i sportowe obuwie, sznurowane lub na rzepy). Uczniowie z długimi włosami muszą mieć

je spięte gumką. Na lekcji obowiązuje CAŁKOWITY zakaz biżuterii oraz posiadania długich lub sztucznych paznokci. Każdy przypadek braku stroju lub braku odpowiedniego zmiennego i czystego obuwia, spóźnienia i uciezki nauczyciel zaznacza w swoim zeszycie. Obowiązuje jedna podsumowująca ocena w miesiącu. Ocena końcowa z tego obszaru to średnia ocen miesięcznych.

AKTYWNOŚĆ

Aktywność ucznia na zajęciach wychowania fizycznego zaznaczana jest przy pomocy znaków (+) i (-). Każdy uczeń, który na danej lekcji nie otrzymał minusa (-) otrzymuje plus (+). Kryterium dotyczące oceny postawy ucznia i stosunku do zajęć lekcyjnych uwzględnia:

Plusy (+) uczniowie otrzymują za: przejawy zaangażowania, stosunek do przedmiotu, wykonywania ćwiczeń w sposób zbliżony do swoich maksymalnych możliwości, inwencję twórczą, aktywny udział w zajęciach, stosowanie zabiegów higienicznych, dbanie o bezpieczeństwo swoje i innych, przestrzeganie regulaminów i zasad bhp oraz zasady fair play, poszanowanie mienia szkolnego, obowiązkowość, sumienność, zdyscyplinowanie i życzliwy stosunek do innych.

Minusy (-) uczniowie otrzymują za niechętny i negatywny stosunek do uczestnictwa w zajęciach za w/w elementy.

Obowiązuje jedna podsumowująca ocena w miesiącu. Ocena końcowa to średnia ocen miesięcznych.

UMIEJĘTNOŚCI

Ruchowe : oceniana będzie technika wykonania elementów podczas gier zespołowych, gimnastycznych, tanecznych i innych. Uczeń otrzymuje plusy. Trzy plusy skutkują oceną bardzo dobrą. Oceniane będą również testy i próby sprawnościowe.

Inne: oceniana będzie umiejętność prowadzenia rozgrzewki, sędziowania, organizacji zawodów np. klasowych, imprez itp.

WIADOMOŚCI - prace związane z kulturą fizyczną:

- Uczeń w każdym semestrze ma do oddania 5 prac na zadane tematy.
- Prace należy przedłożyć nauczycielowi w wyznaczonym przez niego terminie. □ Złożenie pracy po terminie skutkuje nie zaliczeniem tej pracy.

AKTYWNOŚĆ DODATKOWA

Sport

- Za reprezentowanie szkoły w zawodach szkolnych uczeń otrzymuje ocenę celującą.

- Za zdobycie punktowanego miejsca w zawodach gminnych, powiatowych, strefowych, wojewódzkich i ogólnopolskich otrzymuje dodatkową ocenę celującą.
- Za uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych potwierdzonych zaświadczeniem otrzymuje ocenę celującą.

Rekreacja

- Przez aktywność dodatkową, w obszarze rekreacja, należy rozumieć udział ucznia w organizacji imprez szkolnych o charakterze rekreacyjnym, prowadzeniu kroniki, gazetki itp.
W tym obszarze uczeń promowany jest oceną bardzo dobrą lub celującą.

Uczeń otrzymuje średnią ocenę z 4 lub 5 obszarów:

1. **Systematyczność – jedna podsumowująca ocena w miesiącu.**
2. **Aktywność - aktywny udział na lekcji (brak minusów) – jedna podsumowująca ocena w miesiącu.**
3. **Umiejętności ruchowe i inne - oceny bieżące – częściowe (6 – 1) za zaliczenie konkretnych umiejętności wskazanych w wymaganiach w odpowiedniej klasie.**
4. **Wiadomości -- jedna podsumowująca ocena w półroczu.**
5. **Aktywność dodatkowa – jedna podsumowująca ocena w półroczu.**

Ocena półroczna lub końcowa jest wypadkową oceną z tych 4 lub 5 obszarów.

5 obszar dotyczyć będzie tylko ucznia, który reprezentuje szkołę w zawodach sportowych lub podejmie się zdań dodatkowych.

Udział w zawodach NIE JEST PODSTAWĄ do wystawienia oceny celującej na półroczu lub koniec roku szkolnego!

Uczeń może poprawić ocenę wyłącznie z obszaru – **WIADOMOŚCI**, oddając pracę w czasie tygodnia od wyznaczonego terminu przez nauczyciela oraz z wybranych elementów obszaru – **UMIĘJĘTNOŚCI** (inne niż ruchowe). Uczeń jest zobowiązany do zaliczenia poszczególnych testów i prób sprawnościowych, z których nie posiada oceny częściowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, jednak nie później niż na miesiąc przed konferencją klasyfikacyjną. W wypadku, kiedy uczeń nie zaliczy brakujących testów i prób sprawnościowych, wtedy otrzymuje z nich ocenę niedostateczną.

Rozporządzenie MEN z 2015 roku mówi, iż uczeń zwolniony z zajęć wychowania fizycznego częściowo, ma być obecny na lekcjach i ma zostać oceniony. Ocenie takich uczniów podlegać będzie systematyczność, obowiązkowość, postawa oraz wiadomości i umiejętności inne niż ruchowe.

Ocena niedostateczna nie wynika z braku możliwości czy braku uzdolnień ucznia. Należy ją traktować wyłącznie jako skutek całkowitej niechęci ucznia do przedmiotu i do pracy na lekcjach oraz braku zaangażowania.

UJĘCIE TABELARYCZNE

	Kryteria		OCENA					
			6 celująca	5 bardzo dobra	4 dobra	3 dostateczna	2 dopuszczająca	1 niedostateczna
Systematyczność	liczba opuszczonych lekcji bez uspr. liczba spóźnień - liczba lekcji, na których uczeń nie ćwiczy bez usprawiedliwienia brak odpowiedniego stroju. biżuteria itp.	jedna ocena w każdym miesiącu - każdy brak to minus 4 godziny/tyg.	0-2	3-4	5-6	7-9	9-11	12-16

Umiejętności	Ruchowe	Technika indywidualna oceniana podczas gry , technika wykonywania elementów gimnastycznych, tanecznych i innych. U. otrzymuje (+). Trzy plusy zamieniamy na ocenę bardzo dobrą. Testy i próby sprawnościowe.	Oceny cząstkowe w skali 6 - 1					
	Inne	Umiejętność prowadzenia rozgrzewki,, sędziowania, organizacji zawodów, imprez itp.						
Wiadomości	W tym obszarze uczeń oceniany jest za terminowe oddanie zadań z zakresu wiadomości.		5	4	3	2	1	0
Aktywność	W tym obszarze uczeń ma zadanie obronę oceny celującej. Stara się postępować tak, aby nie zdobyć minusa. Za brak aktywnego udziału uczeń może otrzymać minus. Uczeń może dostać minus również za złe zachowanie podczas aktywności fizycznej, niestosowanie zasad czystej gry itp.	Ilość (-) w miesiącu	0	1	2	3	4	5 >
Aktywność dodatkowa	Sport	Przez aktywność dodatkową, w obszarze sport, należy rozumieć udział ucznia w zawodach sportowych. W tym obszarze uczeń promowany jest oceną celującą. Za zdobycie punktowanego miejsca w zawodach gminnych, powiatowych, strefowych, wojewódzkich i ogólnopolskich otrzymuje dodatkową ocenę celującą.						

	Rekreacja	Przez aktywność dodatkową, w obszarze rekreacja, należy rozumieć udział ucznia w organizacji imprez szkolnych o charakterze rekreacyjnym, prowadzeniu kroniki, gazetki itp. W tym obszarze uczeń promowany jest oceną celującą.
--	------------------	---

Wymagania edukacyjne ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Uwaga!

Na cząstkowe oceny wspomagające składają się następujące elementy pracy ucznia:

- aktywność na zajęciach,
- zaangażowanie i wkład w wykonywane ćwiczenia,
- samodzielność i kreatywność,
- zainteresowanie przedmiotem,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych.

Poziom najwyższy, ocena celująca	Poziom wysoki, ocena bardzo dobra	Poziom średni, ocena dobra	Poziom niski, ocena dostateczna	Poziom bardzo niski, ocena dopuszczająca	Poziom najniższy, ocena niedostateczna
Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia					
<p>Uczeń/uczennica bierze udział w dodatkowych zajęciach sportowych szkolnych i pozaszkolnych. Uczestniczy w konkursach lub mityngach sportowych oraz:</p> <p>- Zawsze utrzymuje w czystości całe ciało, przebiera się przed</p>	<p>- Zawsze utrzymuje w czystości całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <p>- Zawsze dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych.</p> <p>- Poprawnie wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania</p>	<p>- Zazwyczaj utrzymuje w czystości całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <p>- Zazwyczaj dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych.</p> <p>- Zazwyczaj poprawnie wyjaśnia znaczenie</p>	<p>- Z pomocą utrzymuje w czystości całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <p>- Z pomocą dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych.</p> <p>- Z pomocą wyjaśnia znaczenie ruchu w</p>	<p>- Ze znaczną pomocą utrzymuje w czystości całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <p>- Coraz częściej dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych</p> <p>odpowiednio na</p>	<p>- Nie utrzymuje w czystości całego ciała, nie przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <p>- Nie dostosowuje stroju do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych</p> <p>odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu.</p>

<p>zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zawsze dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych. - Poprawnie wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia. - Zawsze przygotowuje w odpowiedni sposób swoje ciało do zajęć ruchowych. - Ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Zawsze uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej. 	<p>zdrowia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zawsze przygotowuje w odpowiedni sposób swoje ciało do zajęć ruchowych. - Ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Zawsze uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej. 	<p>ruchu w procesie utrzymania zdrowia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zazwyczaj przygotowuje w odpowiedni sposób swoje ciało do zajęć ruchowych. - Ma coraz większą świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Zazwyczaj uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej. 	<p>procesie utrzymania zdrowia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Z pomocą przygotowuje w odpowiedni sposób swoje ciało do zajęć ruchowych. - Wymaga jeszcze przypomnienia, by wyrobić świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Wymaga przypomnienia, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej. 	<p>świeżym powietrzu i w pomieszczeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymaga pomocy, by wyjaśnić znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia. - Wymaga znacznej pomocy, by przygotować w odpowiedni sposób swoje ciało do zajęć ruchowych. - Ma problem ze zrozumieniem znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Ma problem z uznaniem, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ma problem z wyjaśnieniem znaczenia ruchu w procesie utrzymania zdrowia. - Nie rozumie znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń. - Nie rozumie, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej.
Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych					
<ul style="list-style-type: none"> - Zawsze poprawnie przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zawsze poprawnie przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, 	<ul style="list-style-type: none"> - Zazwyczaj poprawnie przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, 	<ul style="list-style-type: none"> - Z niewielką pomocą przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ze znaczną pomocą przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, 	<ul style="list-style-type: none"> - Odmawia wykonywania ćwiczeń podczas zajęć ruchowych.

<p>siad kłęczny, skrzyżny, skulony, prosty. - Zawsze sprawnie pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega, wysoko unosząc kolana, biega w różnym tempie, realizuje marszobiegi. - Sprawnie wykonuje przeskoki zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze. - Sprawnie wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspinanie się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów; - Sprawnie wykonuje ćwiczenia równoważne; - Poprawnie i samodzielnie wykonuje ćwiczenia zapobiegające wadom</p>	<p>siad kłęczny, skrzyżny, skulony, prosty. - Zawsze sprawnie pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega, wysoko unosząc kolana, biega w różnym tempie, realizuje marszobiegi. - Sprawnie wykonuje przeskoki zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze. - Sprawnie wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspinanie się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów. - Sprawnie wykonuje ćwiczenia równoważne. - Poprawnie i samodzielnie wykonuje ćwiczenia zapobiegające wadom</p>	<p>siad kłęczny, skrzyżny, skulony, prosty. - Zazwyczaj sprawnie pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega, wysoko unosząc kolana, biega w różnym tempie, realizuje marszobiegi. - Zazwyczaj sprawnie wykonuje przeskoki zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze. - Zazwyczaj sprawnie wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspinanie się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów. - Zazwyczaj sprawnie wykonuje ćwiczenia równoważne. - Zazwyczaj poprawnie wykonuje ćwiczenia</p>	<p>siad kłęczny, skrzyżny, skulony, prosty. - Stara się poprawnie pokonywać w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega, wysoko unosząc kolana, biega w różnym tempie, realizuje marszobiegi. - Stara się samodzielnie wykonać przeskoki zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze. - Stara się poprawnie wykonywać ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspinanie się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów. - Stara się poprawnie wykonać ćwiczenia równoważne. - Stara się wykonywać ćwiczenia</p>	<p>siad kłęczny, skrzyżny, skulony, prosty. - Ma problemy z pokonaniem w biegu przeszkód naturalnych i sztucznych, biegiem z wysokim unoszeniem kolana, biegiem w różnym tempie, realizacją marszobiegu. - Tylko z pomocą wykonuje przeskoki zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze. - Z pomocą wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie, b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspinanie się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów. - Z pomocą wykonuje ćwiczenia równoważne. - Z pomocą wykonuje ćwiczenia</p>	
--	--	--	--	---	--

postawy.	postawy.	zapobiegającewadam postawy.	zapobiegającewadam postawy.	zapobiegającewadam postawy.	
Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych					
<ul style="list-style-type: none"> - Chętnie organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową. - Zawsze zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo. - Zawsze respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa. - Chętnie uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z 	<ul style="list-style-type: none"> - Chętnie organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową. - Zawsze zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo. - Zawsze respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa. - Chętnie uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawnie organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową. - Najczęściej zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo. - Najczęściej respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa. - Uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z 	<ul style="list-style-type: none"> - Z pomocą organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową. - Stara się zachować powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo. - Stara się respektować przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa. - Stara się uczestniczyć w zabawach i grach zespołowych z 	<ul style="list-style-type: none"> - Niechętnie organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową. - Ma problem z zachowaniem powściągliwości w ocenie sprawności fizycznej uczestników zabawy, respektowaniem ich prawa do indywidualnego tempa rozwoju oraz radzeniem sobie w sytuacji przegranej i akceptacji zwycięstwa. - Ma problem z respektowaniem przepisów, reguł zabaw i gier ruchowych, przepisów ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie 	<ul style="list-style-type: none"> - Odmawia udziału w zajęciach zespołowych. - Nie przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas zajęć ruchowych indywidualnych i zespołowych. - Nie jest zainteresowany/ zainteresowana aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Nie jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym.

<p>wykorzystaniem różnych rodzajów piłek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chętnie wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych. - Wykazuje się dużą aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Sprawnie jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym. 	<p>wykorzystaniem różnych rodzajów piłek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chętnie wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych. - Wykazuje się dużą aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Sprawnie jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym. 	<p>wykorzystaniem różnych rodzajów piłek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych. - Wykazuje się aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym. 	<p>wykorzystaniem różnych rodzajów piłek.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stara się wykonywać prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych. - Czasem wykazuje się aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Stara się jeździć na dostępnym sprzęcie sportowym. 	<p>bezpieczeństwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niechętnie uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek. - Niechętnie wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych. - Nie wykazuje się aktywnością w zakresie układania gier i zabaw zespołowych. - Niechętnie jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym. 	
--	--	--	---	---	--

Nauczyciele i specjaliści na bieżąco indywidualizują pracę poprzez dostosowanie metod i form do indywidualnych możliwości i potrzeb.

język angielski

KRYTERIA OCENIANIA

Kryteria oceniania proponowane przez wydawnictwo Macmillan zostały sformułowane według założeń Nowej Podstawy Programowej i uwzględniają środki językowe, czytanie, słuchanie, pisanie, mówienie, reagowanie oraz przetwarzanie tekstu. Kryteria obejmują zakres ocen 2–5, nie uwzględniając oceny 1 (niedostatecznej) i 6 (celującej). Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykracza poza wymagania na ocenę bardzo dobrą, zaś uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje ocenę niedostateczną.

Poniższe kryteria oceniania są jedynie sugerowanym systemem oceny pracy uczniów i mogą one zostać dostosowane przez nauczyciela do własnych potrzeb, wynikających z możliwości klas, z którymi pracuje oraz przyjętego w szkole wewnątrzszkolnego systemu oceniania.

Ocena

2

3

4

5

WELCOME UNIT

<p>Znajomość środków językowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Z trudem i popełniając błędy podaje nazwy dni tygodnia. • Słabo zna i z trudem podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Słabo zna i z trudem podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Nieudolnie tworzy liczbę mnogą rzeczowników. • Słabo zna i z trudem podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Ma trudności z poprawnym tworzeniem trybu rozkazującego. • Nieudolnie posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Czasem popełniając błędy, podaje nazwy dni tygodnia. • Popełniając dość liczne błędy, podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Z pewnym trudem podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Tworzy liczbę mnogą rzeczowników, popełniając dość liczne błędy. • Częściowo zna i podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Ma pewne trudności z poprawnym tworzeniem trybu rozkazującego. • Czasem popełniając błędy, posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości zna i na ogół poprawnie podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Na ogół poprawnie podaje nazwy dni tygodnia. • Popełniając drobne błędy, podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Podaje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka, popełniając drobne błędy. • Tworzy liczbę mnogą rzeczowników, popełniając nieliczne błędy. • Zna i przeważnie poprawnie podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Tworzy tryb rozkazujący i na ogół poprawnie się nim posługuje. • Popełniając drobne błędy, posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie podaje dane personalne, nazwy części ciała człowieka, nazwy zwierząt i nazwy kolorów. • Zna i poprawnie podaje nazwy dni tygodnia. • Swobodnie podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi. • Podaje i poprawnie stosuje czasowniki i wyrażenia związane z nauką języka. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie tworzy liczbę mnogą rzeczowników. • Zna i poprawnie podaje nieregularną formę liczby mnogiej. • Tworzy tryb rozkazujący i bez trudu się nim posługuje. • Bez trudu posługuje się konstrukcją <i>Let's (do)</i>.
--	---	--	---	---

Sluchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem poleceń nauczyciela dotyczących sytuacji w klasie, nieudolnie na nie reaguje. • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu wypowiedzi. • Często popełnia błędy w wyszukiwaniu prostych informacji w wypowiedzi • Z dużą trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół reaguje poprawnie na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji w klasie. • Rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi, czasem popełniając błędy • Z pewną trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje poprawnie na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji w klasie. • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez większego trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje bezbłędnie lub niemal bezbłędnie na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji w klasie. • Bez problemu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Z łatwością znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów. • Z trudnością znajduje w tekście określone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najczęściej rozumie sens prostych tekstów. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie sens prostych tekstów. • Bez większego trudu znajduje w tekście określone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens tekstu • Bez trudu znajduje w tekście określone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty i zwierzęta, określając ich kolory; opisuje ludzi, podając nazwy części ciała i posługując się podstawowymi przymiotnikami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Czasami popełniając błędy, tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty i zwierzęta, określając ich kolory, opisuje ludzi; podając nazwy części ciała i posługując się podstawowymi przymiotnikami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty i zwierzęta, określając ich kolory; opisuje ludzi, podając nazwy części ciała i posługując się podstawowymi przymiotnikami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty i zwierzęta, określając ich kolory; opisuje ludzi, podając nazwy części ciała i posługując się podstawowymi przymiotnikami.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając liczne błędy, tworzy z pomocą nauczyciela bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje postacie/osoby/zwierzęta, 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne błędy, tworzy, sam lub z pomocą nauczyciela, bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje postacie/osoby/zwierzęta, 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy, samodzielnie tworzy proste wypowiedzi pisemne: opisuje postacie/osoby/zwierzęta, 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując bogate słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje postacie/osoby/zwierzęta, przedstawia tygodniowy plan

	przedstawia tygodniowy plan zajęć.	przedstawia tygodniowy plan zajęć.	przedstawia tygodniowy plan zajęć.	zajęć.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach: • Uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do wyglądu zwierząt i ludzi, popełniając liczne błędy. • Popełniając liczne błędy, nakazuje, zakazuje i instruuje w sytuacjach szkolnych oraz reaguje na nakazy i zakazy. • Popełniając liczne błędy, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące uczenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje w prostych sytuacjach: • Uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do wyglądu zwierząt i ludzi, czasem popełniając błędy. • Nie zawsze poprawnie nakazuje, zakazuje i instruuje w sytuacjach szkolnych oraz reaguje na nakazy i zakazy. • Nie zawsze poprawnie proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące uczenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez większego problemu reaguje zarówno w prostych, jak i bardziej złożonych sytuacjach: • Bez trudu uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do wyglądu zwierząt i ludzi. • Popełniając nieliczne błędy, nakazuje, zakazuje, instruuje w sytuacjach szkolnych oraz reaguje na nakazy i zakazy. • Popełniając drobne błędy, proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące uczenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez problemu reaguje zarówno w prostych, jak i złożonych sytuacjach: • Bez trudu uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do wyglądu zwierząt i ludzi. • Nakazuje, zakazuje, instruuje w sytuacjach szkolnych, bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje na nakazy i zakazy. • Prawidłowo proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje dotyczące uczenia się.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez większego trudu przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

UNIT 1

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i popełnia liczne błędy, posługując się liczebnikami 1-100. • Słabo zna i nieudolnie 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy, posługuje się liczebnikami 1-100. • Częściowo zna i recytuje 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół poprawnie posługuje się liczebnikami 1-100. • Zna i recytuje alfabet, 	<ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się liczebnikami 1-100. • Zna i bezbłędnie lub prawie
-------------------------------------	---	--	--	---

	<p>recytuje alfabet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, nazwy przyborów szkolnych. • Słabo zna zaimki osobowe i często niepoprawnie używa ich w zdaniach. • Popełniając liczne błędy, buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Słabo zna i, popełniając liczne błędy, podaje formy pełne i skrócone czasownika „być”(<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Słabo zna i często niepoprawnie stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik. 	<p>alfabet, popełniając dość liczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne błędy, podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Częściowo zna zaimki osobowe i używa ich w zdaniach, popełniając dość liczne błędy. • Buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>, popełniając dość liczne błędy. • Nie zawsze poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być”(to be) w czasie <i>Present Simple</i>. • Popełniając dość liczne błędy, stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik. 	<p>popełniając nieliczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na ogół poprawnie podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Zna zaimki osobowe i na ogół prawidłowo używa ich w zdaniach. • Bez większego trudu i na ogół poprawnie buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Na ogół poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Popełniając drobne błędy, stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik. 	<p>bezbłędnie recytuje alfabet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie podaje dane personalne oraz nazwy przyborów szkolnych. • Zna zaimki osobowe i zawsze prawidłowo używa ich w zdaniach. • Z łatwością i poprawnie buduje zdania twierdzące z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Zawsze poprawnie podaje formy pełne i skrócone czasownika „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i>. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje przedimki nieokreślone <i>a/an</i> przed rzeczownikami lub wyrażeniami: przymiotnik(i) + rzeczownik.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy, z trudem znajduje proste informacje w wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Na ogół znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością rozumie ogólny sens zarówno prostych, jak i złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi proste i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeważnie rozumie ogólny sens prostych tekstów lub 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie sens prostych tekstów lub fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i złożonych tekstów

	<p>tekstów lub fragmentów tekstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z trudnością znajduje w prostym tekście określone informacje. 	<p>fragmentów tekstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje. 	<p>tekstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bez większego trudu znajduje w tekście określone informacje. 	<p>oraz fragmentów tekstu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu znajduje w tekście określone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy zaburzające komunikację: opisuje ludzi i przybory szkolne, stosując podstawowe przymiotniki oraz określając liczbę i kolor; podaje dane personalne swoje i innych osób. • Z trudem literuje imiona, nazwiska i inne wyrazy, popełniając liczne błędy. • Z trudem recytuje alfabet, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z pewnym trudem tworzy proste wypowiedzi ustne, błędy czasem zaburzają komunikację: opisuje ludzi i przybory szkolne, stosując podstawowe przymiotniki oraz określając liczbę i kolor; podaje dane personalne swoje i innych osób. • Literuje imiona, nazwiska i inne wyrazy, popełniając dość liczne błędy. • Recytuje alfabet, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy nie zaburzające komunikacji: opisuje ludzi i przybory szkolne, stosując podstawowe przymiotniki oraz określając liczbę i kolor; podaje dane personalne swoje i innych osób. • Literuje imiona, nazwiska i inne wyrazy, popełniając nieliczne błędy. • Recytuje alfabet, popełniając drobne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne, ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji: opisuje ludzi i przybory szkolne, stosując podstawowe przymiotniki oraz określając liczbę i kolor; podaje dane personalne swoje i innych osób. • Płynnie literuje imiona, nazwiska i inne wyrazy. • Płynnie recytuje alfabet.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając liczne błędy zakłócające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi i przybory szkolne, przedstawia siebie, swoich przyjaciół i swoje zwierzęta domowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne, częściowo zaburzające komunikację, błędy, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi i przybory szkolne, przedstawia siebie, swoich przyjaciół i swoje zwierzęta domowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając drobne błędy niezaburzające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi i przybory szkolne, przedstawia siebie, swoich przyjaciół i swoje zwierzęta domowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i stosując bogate słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi i przybory szkolne, przedstawia siebie, swoich przyjaciół i swoje zwierzęta domowe; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając błędy 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: przedstawia siebie i inne

	zakłócające komunikację; przedstawia siebie i inne osoby; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do danych personalnych, wieku, liczby i wyglądu przyborów szkolnych.	przedstawia siebie i inne osoby; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do danych personalnych, wieku, liczby i wyglądu przyborów szkolnych.	przedstawia siebie i inne osoby; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do danych personalnych, wieku, liczby i wyglądu przyborów szkolnych.	osoby; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do danych personalnych, wieku, liczby i wyglądu przyborów szkolnych.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Zazwyczaj poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

UNIT 2

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). Nieudolnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. Słabo zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań szczegółowych z 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i umie podać dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). Czasem popełniając błędy. tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi Częściowo zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań 	<ul style="list-style-type: none"> Na ogół zna i umie podać dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). Zazwyczaj poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. Zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań 	<ul style="list-style-type: none"> Bez błędnie lub niemal bezbłędnie podaje dane personalne, cechy charakteru, nazwy przyborów szkolnych, nazwy krajów, liczby (1–100). Swobodnie i poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem „być” (<i>to be</i>) w czasie <i>Present Simple</i> oraz krótkie odpowiedzi. Zna zaimki pytające <i>Who, What, Where, How much</i> oraz zasady tworzenia pytań szczegółowych z
-------------------------------------	---	--	---	---

	<p>czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworząc pytania szczegółowe, popełnia liczne błędy. 	<p>szczególonych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popełnia sporo błędów, tworząc pytania szczegółowe. 	<p>szczególonych z czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>, na ogół poprawnie je stosuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj poprawnie tworzy pytania szczegółowe. 	<p>czasownikiem <i>to be</i> w czasie <i>Present Simple</i>, stosuje je z łatwością i poprawnie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie tworzy poprawne pytania szczegółowe.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając drobne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje przybory szkolne i podaje ich cenę, opisuje ludzi, podając ich wiek i cechy charakteru; liczne błędy zaburzają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z pewnym trudem tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje przybory szkolne i podaje ich cenę, opisuje ludzi, podając ich wiek i cechy charakteru; błędy czasem zaburzają komunikację 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy nie zaburzające komunikacji: opisuje przybory szkolne i podaje ich cenę, opisuje ludzi, podając ich wiek i cechy charakteru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne, ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji: opisuje przybory szkolne i podaje ich cenę, opisuje ludzi, podając ich wiek i cechy charakteru.

Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy popełniając liczne błędy zakłócając komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje siebie i swoich kolegów, opisuje flagi wybranych krajów, zapisuje ceny słowami. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy, sam lub z pomocą nauczyciela, bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje siebie i swoich kolegów, opisuje flagi wybranych krajów, zapisuje ceny słowami; popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, tworzy samodzielnie krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje siebie i swoich kolegów, opisuje flagi wybranych krajów, zapisuje ceny słowami. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując bogate słownictwo tworzy krótkie wypowiedzi pisemne (opisuje siebie i swoich kolegów, opisuje flagi wybranych krajów, zapisuje ceny słowami; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji)
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając błędy zakłócając komunikację: przedstawia siebie i inne osoby; wyraża opinie; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przyborów szkolnych oraz danych personalnych (imię, wiek, kraj pochodzenia). 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: przedstawia siebie i inne osoby; wyraża opinie; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przyborów szkolnych oraz danych personalnych (imię, wiek, kraj pochodzenia). 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: przedstawia siebie i inne osoby; wyraża opinie; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przyborów szkolnych oraz danych personalnych (imię, wiek, kraj pochodzenia). 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: przedstawia siebie i inne osoby; wyraża opinie; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przyborów szkolnych oraz danych personalnych (imię, wiek, kraj pochodzenia).
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. Z trudnością przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. Przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu, popełniając nieliczne błędy, przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. Na ogół poprawnie przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych Z łatwością przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim.

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań. • Słabo zna i z trudem podaje wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. • Słabo zna i popełniając liczne błędy używa przymiotników dzierżawczych. • Słabo zna zasady tworzenia i popełnia liczne błędy stosując dopełniacz saksoński. • Często popełniając błędy, stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. • Popełnia liczne błędy, stosując zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań, czasem popełniając błędy • Częściowo zna wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania; stosując je, czasem popełnia błędy. • Częściowo zna i nie zawsze poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. • Częściowo zna zasady tworzenia i stosuje dopełniacz saksoński, czasem popełniając błędy. • Czasem popełniając błędy stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. • Popełnia dość liczne błędy stosując zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości zna i poprawnie stosuje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań. • Zna i stosuje większość wymaganych podstawowych przymiotników (w tym kolorów) opisujących przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. • Zna i przeważnie poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. • Zna zasady tworzenia i najczęściej poprawnie stosuje dopełniacz saksoński. • Zna i na ogół poprawnie stosuje zaimek pytający <i>Whose</i>. • Zna, rozróżnia i zazwyczaj prawidłowo stosuje zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie stosuje nazwy przedmiotów codziennego użytku oraz ubrań • Zna i poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki (w tym kolory) opisujące przedmioty codziennego użytku oraz ubrania. • Zna i zawsze poprawnie używa przymiotników dzierżawczych. • Zna zasady tworzenia i zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński. • Zna i poprawnie stosuje w zdaniach zaimek pytający <i>Whose</i>. • Zna, rozróżnia i prawidłowo stosuje zaimki wskazujące: <i>this, that, these, those</i>.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając drobne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.

	informacji popełnia liczne błędy.	liczne błędy.		
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty codziennego użytku i ubrania, określa przynależność, podaje ceny; liczne błędy zaburzają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy zaburzające komunikację: opisuje przedmioty codziennego użytku i ubrania, określa przynależność, podaje ceny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy niezaburzające komunikacji: opisuje przybory szkolne i podaje ich cenę, opisuje ludzi, podając ich wiek i cechy charakteru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje przedmioty codziennego użytku i ubrania, określa przynależność, podaje ceny; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje swoje ulubione ubrania i inne przedmioty; opisuje tradycyjne stroje różnych narodów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne błędy, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje swoje ulubione ubrania i inne przedmioty; opisuje tradycyjne stroje różnych narodów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje swoje ulubione ubrania i inne przedmioty; opisuje tradycyjne stroje różnych narodów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje swoje ulubione ubrania i inne przedmioty; opisuje tradycyjne stroje różnych narodów; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje w prostych sytuacjach, czasem 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy reaguje w prostych i 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: pyta o

	<p>popelniając liczne błędy: pyta o opinie i wyraża opinie na temat ubrań; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przedmiotów codziennego użytku i ubrań oraz przynależności przedmiotów i ubrań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując zwroty grzecznościowe, z trudem przeprowadza prosty dialog w sklepie z ubraniami; popełnia liczne błędy. 	<p>popelniając błędy: pyta o opinie i wyraża opinie na temat ubrań; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przedmiotów codziennego użytku i ubrań oraz przynależności przedmiotów i ubrań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując zwroty grzecznościowe, przeprowadza prosty dialog w sklepie z ubraniami; popełnia dość liczne błędy. 	<p>bardziej złożonych sytuacjach: pyta o opinie i wyraża opinie na temat ubrań; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przedmiotów codziennego użytku i ubrań oraz przynależności przedmiotów i ubrań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując zwroty grzecznościowe przeprowadza prosty dialog w sklepie z ubraniami; nieliczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<p>opinie i wyraża opinie na temat ubrań; uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do cen i kolorów przedmiotów codziennego użytku i ubrań oraz przynależności przedmiotów i ubrań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując zwroty grzecznościowe, swobodnie przeprowadza prosty dialog w sklepie z ubraniami.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popelniając liczne błędy • Z trudnością przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim, popelniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popelniając błędy • Przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim, popelniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez większego trudu i na ogół poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych • Na ogół poprawnie przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych • Z łatwością i poprawnie przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku angielskim.

UNIT 4

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje nazwy członków rodziny, popelniając liczne błędy. • Słabo zna i z trudem stosuje wymagane podstawowe przymiotniki, opisujące 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje nazwy członków rodziny, czasem popelniając błędy. • Częściowo zna wymagane podstawowe przymiotniki, opisujące wygląd zewnętrzny 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i na ogół poprawnie podaje nazwy członków rodziny. • Zna i na ogół poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i zawsze poprawnie podaje nazwy członków rodziny. • Zna i zawsze poprawnie stosuje wymagane podstawowe przymiotniki opisujące wygląd zewnętrzny (włosy).
-------------------------------------	---	---	--	---

	<p>wygląd zewnętrzny (włosy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i popełnia dużo błędów, stosując dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Słabo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi. 	<p>(włosy); stosując je czasem popełnia błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i nie zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Częściowo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i>; posługuje się nimi czasem popełniając błędy. 	<p>opisujące wygląd zewnętrzny (włosy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze, popełniając nieliczne błędy. • Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i> i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i zawsze poprawnie stosuje dopełniacz saksoński i przymiotniki dzierżawcze. • Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających z czasownikiem <i>have got</i> i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie się nimi posługuje.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi; przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi; przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając drobne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu. • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje.

Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy: opisuje swoją rodzinę, opisuje przedmioty i wygląd zewnętrzny ludzi (włosy). 	<ul style="list-style-type: none"> Z pewną pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy: opisuje swoją rodzinę, opisuje przedmioty i wygląd zewnętrzny ludzi (włosy). 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne błędy: opisuje swoją rodzinę, opisuje przedmioty i wygląd zewnętrzny ludzi (włosy). 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje swoją rodzinę, opisuje przedmioty i wygląd zewnętrzny ludzi (włosy).
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę i wygląd zewnętrzny ludzi oraz zwierząt; przedstawia zawartość swojego plecaka; opisuje wygląd i funkcje robota. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę i wygląd zewnętrzny ludzi oraz zwierząt; przedstawia zawartość swojego plecaka; opisuje wygląd i funkcje robota; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę i wygląd zewnętrzny ludzi oraz zwierząt; przedstawia zawartość swojego plecaka; opisuje wygląd i funkcje robota. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę i wygląd zewnętrzny ludzi oraz zwierząt; przedstawia zawartość swojego plecaka; opisuje wygląd i funkcje robota; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do rodziny, wyglądu zewnętrznego ludzi i zwierząt, stanu posiadania i przynależności. Stosując zwroty grzecznościowe, z trudem przeprowadza prosty dialog pomiędzy gospodarzem i zaproszonym gościem; popełnia liczne błędy zakłócające komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do rodziny, wyglądu zewnętrznego ludzi i zwierząt, stanu posiadania i przynależności. Stosując zwroty grzecznościowe, przeprowadza prosty dialog pomiędzy gospodarzem i zaproszonym gościem; czasem popełnia błędy zakłócające komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do rodziny, wyglądu zewnętrznego ludzi i zwierząt, stanu posiadania i przynależności. Stosując zwroty grzecznościowe, przeprowadza prosty dialog pomiędzy gospodarzem i zaproszonym gościem; popełnia błędy; nieliczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do rodziny, wyglądu zewnętrznego ludzi i zwierząt, stanu posiadania i przynależności. Stosując zwroty grzecznościowe, swobodnie przeprowadza prosty dialog pomiędzy gospodarzem i zaproszonym gościem; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.

Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu na ogół poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

UNIT 5

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. Słabo zna zasady tworzenia i z trudem tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i> popełniając liczne błędy. Popełniając liczne błędy, posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. Popełniając liczne błędy, z trudem posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. Częściowo zna zasady tworzenia i tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>, czasem popełniając błędy. Nie zawsze poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. Popełniając dość liczne błędy, posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając, możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazw dyscyplin sportowych. Zna zasady tworzenia i zazwyczaj poprawnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>. Zazwyczaj poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. Na ogół poprawnie posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy czynności dnia codziennego oraz czynności wykonywanych w czasie wolnym, w tym nazwy dyscyplin sportowych. Zna zasady tworzenia i bezbłędnie tworzy zdania twierdzące, przeczące i pytające z czasownikiem <i>can</i>. Poprawnie posługuje się przysłówkami sposobu z czasownikiem modalnym <i>can</i>. Z łatwością i poprawnie posługuje się czasownikiem <i>can</i> w odniesieniu do umiejętności oraz wyrażając możliwość, pytanie o pozwolenie, udzielanie lub odmowę pozwolenia.
-------------------------------------	---	--	--	---

			udzielanie lub odmowę pozwolenia.	
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając nieliczne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu. • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy: opowiada o umiejętnościach i braku umiejętności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Z niewielką pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy: opowiada o umiejętnościach i braku umiejętności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne błędy: opowiada o umiejętnościach i ich braku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o umiejętnościach i ich braku: ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje umiejętności swoje i innych osób oraz zwierząt; pisze, co 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje umiejętności swoje i innych osób oraz zwierząt; pisze, co wolno, a czego nie 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje umiejętności swoje i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje umiejętności swoje i innych osób oraz zwierząt; pisze, co wolno, a

	wolno, a czego nie wolno robić; przedstawia fakty dotyczące parków narodowych.	wolno robić; przedstawia fakty dotyczące parków narodowych; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację.	osób oraz zwierząt; pisze, co wolno, a czego nie wolno robić; przedstawia fakty dotyczące parków narodowych.	czego nie wolno robić; przedstawia fakty dotyczące parków narodowych; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do umiejętności, prosi o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, dziękuje lub wyraża rozczarowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do umiejętności, prosi o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, dziękuje lub wyraża rozczarowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do umiejętności, prosi o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, dziękuje lub wyraża rozczarowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do umiejętności, prosi o pozwolenie, udziela lub odmawia pozwolenia, dziękuje lub wyraża rozczarowanie.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu zazwyczaj poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

UNIT 6

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy produktów spożywczych. Popełniając liczne błędy, posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje nazwy produktów spożywczych. Nie zawsze poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw produktów spożywczych. Zazwyczaj poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy produktów spożywczych. Poprawnie posługuje się rzeczownikami policzalnymi w liczbie pojedynczej i mnogiej oraz niepoliczalnymi. Zna zasady stosowania
-------------------------------------	--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i>; popełnia dość liczne błędy w ich użyciu. • Popełnia liczne błędy, tworząc zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i>, popełnia dość liczne błędy w ich użyciu. • Popełnia dość liczne błędy, tworząc zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna zasady stosowania wyrażen <i>some, any, a lot of</i> i zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. • Zazwyczaj poprawnie buduje zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>. 	<p>wyrażen <i>some, any, a lot of</i> i poprawnie się nimi posługuje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością i poprawnie buduje zdania twierdzące i przeczące z wyrażeniami <i>there is/there are</i>.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Popełniając nieliczne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje zawartość koszyka z zakupami oraz składniki 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy: opisuje zawartość koszyka z zakupami oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje zawartość koszyka z zakupami oraz składniki koktajlu;

	zawartość koszyka z zakupami oraz składniki koktajlu.	koktajlu, popełniając dość liczne błędy, częściowo zakłócające komunikację.	składniki koktajlu.	ewentualne drobne błędy nie zakłócają komunikacji.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: odnosząc się do artykułów spożywczych, opisuje, co jest, a czego nie ma w danym miejscu; opisuje kanapkę; opisuje danie popularne w Polsce lub innym kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: odnosząc się do artykułów spożywczych, opisuje, co jest, a czego nie ma w danym miejscu; opisuje kanapkę; opisuje danie popularne w Polsce lub innym kraju.; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: odnosząc się do artykułów spożywczych, opisuje, co jest, a czego nie ma w danym miejscu; opisuje kanapkę; opisuje danie popularne w Polsce lub innym kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: odnosząc się do artykułów spożywczych, opisuje, co jest, a czego nie ma w danym miejscu; opisuje kanapkę; opisuje danie popularne w Polsce lub innym kraju; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące artykułów spożywczych; wyraża opinie na temat dań, proponuje przygotowanie określonych dań, reaguje na propozycje. Z trudem i popełniając liczne błędy zakłócające komunikację, prowadzi prosty dialog w barze sałatkowym. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące artykułów spożywczych; wyraża opinie na temat dań, proponuje przygotowanie określonych dań, reaguje na propozycje. Prowadzi prosty dialog w barze sałatkowym, stosując zwroty grzecznościowe i czasem popełniając błędy, które mogą zaburzać komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące artykułów spożywczych; wyraża opinie na temat dań, proponuje przygotowanie określonych dań, reaguje na propozycje. Stosując zwroty grzecznościowe, prowadzi prosty dialog w barze sałatkowym; nieliczne błędy na ogół nie zakłócają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące artykułów spożywczych; wyraża opinie na temat dań; proponuje przygotowanie określonych dań, reaguje na propozycje. Stosując zwroty grzecznościowe, swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie, prowadzi prosty dialog w barze sałatkowym.

Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu i na ogół poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Z łatwością i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.
-----------------------------	--	--	---	---

UNIT 7

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności; popełnia liczne błędy. Słabo zna i z trudem nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając dość liczne błędy. Słabo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności; czasem popełnia błędy. Częściowo zna i nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając dość liczne błędy. Częściowo zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. Popełniając dość liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności. Zna i nazywa pory dnia oraz podaje godziny, popełniając nieliczne błędy. Zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. Na ogół poprawnie tworzy zdania i posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy dyscyplin sportowych, form spędzania czasu wolnego oraz codziennych czynności. Zna i z łatwością nazywa pory dnia oraz podaje godziny. Dobrze zna zasady tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających oraz krótkich odpowiedzi w czasie <i>Present Simple</i>. Poprawnie tworzy i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Simple</i>.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość 	<ul style="list-style-type: none"> Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. Popełniając drobne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.

	informacji popełnia liczne błędy.	liczne błędy.		
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. • Ma trudności z ułożeniem informacji w określonym porządku 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji czasem popełnia błędy. • Z pewnym trudem układa informacje w określonym porządku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy. • Układa informacje w określonym porządku, popełniając drobne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu. • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe oraz złożone informacje. • Bez trudu układa informacje w określonym porządku.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opowiada o codziennych czynnościach oraz zajęciach w czasie wolnym wykonywanych w różne dni tygodnia i o różnych godzinach; opisuje niezwykłą podróż do szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opowiada o codziennych czynnościach oraz zajęciach w czasie wolnym wykonywanych w różne dni tygodnia i o różnych godzinach; opisuje niezwykłą podróż do szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o codziennych czynnościach oraz zajęciach w czasie wolnym wykonywanych w różne dni tygodnia i o różnych godzinach; opisuje niezwykłą podróż do szkoły. 	<ul style="list-style-type: none"> • Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o codziennych czynnościach oraz zajęciach w czasie wolnym wykonywanych w różne dni tygodnia i o różnych godzinach; opisuje niezwykłą podróż do szkoły.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje codzienne czynności oraz formy spędzania czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje codzienne czynności oraz formy spędzania czasu wolnego, określając dni 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje codzienne czynności 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaiczone słownictwo, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje codzienne czynności oraz formy spędzania czasu

	wolnego, określając dni tygodnia, pory dnia i godziny; opisuje niezwykłą podróż do szkoły.	tygodnia, pory dnia i godziny; opisuje niezwykłą podróż do szkoły; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację.	oraz formy spędzania czasu wolnego, określając dni tygodnia, pory dnia i godziny; opisuje niezwykłą podróż do szkoły.	wolnego, określając dni tygodnia, pory dnia i godziny; opisuje niezwykłą podróż do szkoły; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do codziennych czynności oraz form spędzania czasu wolnego, a także odnośnie do drogi do szkoły; pyta o godzinę, podaje godzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do codziennych czynności oraz form spędzania czasu wolnego, a także odnośnie do drogi do szkoły; pyta o godzinę, podaje godzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do codziennych czynności oraz form spędzania czasu wolnego, a także odnośnie do drogi do szkoły; pyta o godzinę, podaje godzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do codziennych czynności oraz form spędzania czasu wolnego, a także odnośnie do drogi do szkoły; pyta o godzinę, podaje godzinę.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu i popełniając nieliczne błędy, przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Z łatwością i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

UNIT 8

Znajomość środków językowych	<ul style="list-style-type: none"> Słabo zna i z trudem podaje nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, 	<ul style="list-style-type: none"> Częściowo zna i podaje wymagane nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i podaje większość wymaganych nazw czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w 	<ul style="list-style-type: none"> Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy czynności wykonywanych w czasie wolnym i związanych z wizytą w parku tematycznym, a także
-------------------------------------	---	---	---	---

	<p>a także nazwy budynków i innych miejsc w mieście; popełnia liczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i, popełniając liczne błędy, podaje instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. • Słabo zna zasady tworzenia i popełniając liczne błędy, buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. • Popełniając liczne błędy, posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. • Popełnia liczne błędy, posługując się trybem rozkazującym. 	<p>a także nazwy budynków i innych miejsc w mieście; popełnia dość liczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i, popełniając dość liczne błędy, podaje instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. • Częściowo zna zasady tworzenia i popełniając błędy, buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. • Nie zawsze poprawnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. • Popełnia dość liczne błędy, posługując się trybem rozkazującym. 	<p>parku tematycznym, a także nazw budynków i innych miejsc w mieście.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i podaje większość wymaganych instrukcji stosowanych przy wskazywaniu drogi. • Zna zasady tworzenia i na ogół poprawnie buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. • Na ogół poprawnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. • Zna i przeważnie poprawnie stosuje tryb rozkazujący. 	<p>nazwy budynków i innych miejsc w mieście.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i z łatwością podaje wymagane instrukcje stosowane przy wskazywaniu drogi. • Zna dobrze zasady tworzenia i z łatwością buduje zdania twierdzące, przeczące i pytające oraz krótkie odpowiedzi w czasie <i>Present Continuous</i>. • Z łatwością i poprawnie posługuje się zdaniami w czasie <i>Present Continuous</i>. • Zna i zawsze poprawnie stosuje tryb rozkazujący.
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych wypowiedzi. • Mimo pomocy z trudnością znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Z niewielką pomocą znajduje proste informacje w wypowiedzi, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zazwyczaj rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi • Popełniając nieliczne błędy, znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Bez problemu samodzielnie znajduje w wypowiedzi zarówno proste, jak i złożone informacje.
Czytanie	<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Mimo pomocy z trudem 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych tekstów lub fragmentów tekstu. • Z niewielką pomocą na ogół znajduje w tekście określone 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów lub fragmentów tekstu. • Na ogół znajduje w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez trudu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych tekstów i fragmentów tekstu. • Z łatwością samodzielnie znajduje w tekście podstawowe

	znajduje w tekście określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia liczne błędy.	informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji popełnia dość liczne błędy.	określone informacje, przy wyszukiwaniu złożonych informacji zdarza mu się popełniać błędy.	oraz złożone informacje.
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach wykonywanych w danej chwili, opisuje miasto. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opowiada o czynnościach wykonywanych w danej chwili, opisuje miasto. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o czynnościach wykonywanych w danej chwili, opisuje miasto. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opowiada o czynnościach wykonywanych w danej chwili, opisuje miasto; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach wykonywanych w parku tematycznym, pisze e-mail z zaproszeniem i wskazówkami, jak dotrzeć do celu, opisuje czynności wykonywane w danej chwili, opisuje słynny plac w Polsce lub innym kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach wykonywanych w parku tematycznym, pisze e-mail z zaproszeniem i wskazówkami, jak dotrzeć do celu, opisuje czynności wykonywane w danej chwili, opisuje słynny plac w Polsce lub innym kraju; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy niezakłócające komunikacji, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach wykonywanych w parku tematycznym, pisze e-mail z zaproszeniem i wskazówkami, jak dotrzeć do celu, opisuje czynności wykonywane w danej chwili, opisuje słynny plac w Polsce lub innym kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach wykonywanych w parku tematycznym, pisze e-mail z zaproszeniem i wskazówkami, jak dotrzeć do celu, opisuje czynności wykonywane w danej chwili, opisuje słynny plac w Polsce lub innym kraju; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji.
Reagowanie	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, często popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie do czynności wykonywanych w 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie

	czynności wykonywanych w danej chwili, prosi o wskazówki i udziela wskazówek, jak dotrzeć w dane miejsce, wyraża opinie, intencje i życzenia odnośnie do gier.	danej chwili, prosi o wskazówki i udziela wskazówek, jak dotrzeć w dane miejsce, wyraża opinie, intencje i życzenia odnośnie do gier.	odnośnie do czynności wykonywanych w danej chwili, prosi o wskazówki i udziela wskazówek, jak dotrzeć w dane miejsce, wyraża opinie, intencje i życzenia odnośnie do gier.	czynności wykonywanych w danej chwili, prosi o wskazówki i udziela wskazówek, jak dotrzeć w dane miejsce, wyraża opinie, intencje i życzenia odnośnie do gier.
Przetwarzanie tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu i na ogół poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Z łatwością i poprawnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych.

Dostosowanie wymagań dla uczniów z SPE:

✓ Dysgrafia

- Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.
- Wymagania merytoryczne, co do oceny prac pisemnych powinny być ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzanie pracy może być niekonwencjonalne.
 - nie oceniać poziomu graficznego pisma i jego estetyki,
 - zachęcać ucznia do pisania drukowanymi literami,
 - pozwolić uczniowi na wykonywanie domowych prac pisemnych na komputerze,
 - zapewnić więcej czasu na prace pisemne podczas lekcji,
 - w przypadku, gdy praca pisemna ucznia jest nieczytelna, przepytaj go ustnie z danego zakresu materiału.

✓ Dysortografia

- Dostosowanie wymagań dotyczy głównie formy sprawdzania i oceniania wiedzy
- z tego zakresu. W żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.
- zamiast klasycznych dyktand proponuje się sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych,
- dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie;
- można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,
- oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika,
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą,
- posadzić ucznia blisko nauczyciela – umożliwi to zwiększenie koncentracji uwagi,
- ograniczy bodźce rozpraszające (zachowania innych uczniów), bliskość tablicy pozwoli na zmniejszenie ilości błędów przy przepisywaniu, zwiększy kontrolę pracy ucznia przez nauczyciela,
- na pracach klasowych pozwalać korzystać ze słownika ortograficznego,
- złagodzić kryteria wymagań z języka obcego w pisaniu i przepisywaniu tekstów,
- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr,
- zapisywaniem reakcji chemicznych, wzorów itp..

✓ **Dysleksja**

- nie nakazywać czytania na forum klasy,
- upewniać się czy uczeń właściwie zrozumiał polecenie i czytany tekst poprzez zadawanie mu dodatkowych pytań,
- pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do określonych treści, wskazane jest

- zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych lub tekstów z lukami –
- pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce,
- selekcjonować wiadomości do nauki,
- złagodzić kryteria wymagań z języka obcego, zarówno w czytaniu, pisaniu jak i
- rozumieniu (zadawać takiemu uczniowi mniejszą partię tekstu do nauki, pytać
- częściej, lecz z mniejszej partii materiału),
- pozwolić na korzystanie z lektur sfilmowanych, czy też nagrań magnetofonowych,
- komputerowych zamiast czytania obszernej lektury,
- unikać wyrywania do odpowiedzi, jeśli to możliwe uprzedzić ucznia, że będzie pytany
- np. na początku lekcji – pozwoli to mu skoncentrować się, przypomnieć nauczony
- materiał, a także zmniejszy napięcie emocjonalne blokujące ucznia.

Dostosowanie wymagań z uwagi na niepełnosprawność : Autyzm w tym z Zespołem Aspergera

- Zapewnienie stałości i przewidywalności czasu, miejsca oraz w miarę możliwości form pracy
- Dzielenie poleceń i zadań na etapy oraz dokładnego ich tłumaczenia
- Uwzględnienie trudności w komunikacji, koncentracji uwagi, męczliwości, a także nadwrażliwość na bodźce zewnętrzne, w tym światło
- Zapewnienie w miarę potrzeb ucznia miejsca okresowego wyciszenia i odpoczynku w sali
- Unikanie wygórowanych wymagań w stosunku do ucznia , unikanie rywalizacji i porównywania do innych
- Docenianie starań i postępów w funkcjonowaniu edukacyjnym

Dostosowanie wymagań z uwagi na niepełnosprawność ruchową:

- umożliwienie wykonanie zadania w dłuższym czasie,
- wydłużenie czasu na sprawdzianach,
- dzielenie zadań na etapy, mniejsze partie materiału.

Dostosowanie wymagań z uwagi na niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym **stopniu** trudności.
- pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie.
- podawanie poleceń w prostszej formie.
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu.